

Esaii **Di mpátíri tɔ̀ tii náaànti**

Ti bo na kɛ́toté de kó dipátiri kuce mètããti. Diwétiri kètiri mukàmmù 1-39 ti náá nSudaa kɔ̀be kó dikpààtiyuu kubakù cãnkù bíékè kperi do ta mɛ̀è ààrìmè miɛke nke. Asidii kóo kpààti diwèè do bè fěũnkoomè. Kè Esaii bè nàké ke tú, mɛ̀fěũtímè bè fěũrìmè í bonní be dootitɔ̀bè borè máà, kè be yei mmèè te nè bè yetemè Kuyie nkpeti. Esaii náá nti nè ò dɔ̀rìmè kè dè mbenkú benitibè ke tú bè dò nkéceetemu kénfòu mufòmму sààmù bembè nè be kó bekpààtibè kòò mbè náá nke tú kè bè í cèètè bè bo bè kùò páíí kèdeè. Kòo nàké Kuyie mpããnáànti kébéi nke dò: Dafiti kó kufuku miɛke okpààti m̀òu yètini ke bo duó ndiwèi kute nkù 40-55. Dì ti náá nSudaa kó dikpààtiyuu kɔ̀be kusũkù, bè do bè pĩrmè kédòò tidaatì Babidɔ̀nni kó diheì miɛke.

Kè Kuyie mpããnáànti náàntòo béi nke tú Kuyie nyóó dɛ̀etému ku nitibè kɛ̀wɛ̀tè kè bè tɛ̀nnéni be tenkè Sedisadɛ̀mmu, kè bèè keté mufòmму pàmmù.

De kó mukàmmù miɛke tii bo tii tu Kuyie nyɛ̀ nkù yóó dɔ̀ò tì kè dɛ̀e yie nkè ibotí im̀òuu pété mɛ̀sàà nnè Isidayɛ̀eribe miɛke.

Mukàmmù 56-66 nàánnè bèè wɛ̀tè ke konní bembè Sedisadɛ̀mmu, ke dò mbè nyáúkũnko be kònti, ke yé bè konnímè ke sɔ̀nké tidobontì máà ndi.

Kè Esaii béi nke dò: Ti Yiè nKuyie nkó Muyaá mmuù ò tɔ̀nni kòò bo nàké tináaãnsààti besénnibè kédáate be bɔ̀ntóo bè kpéí 61 Yesu do kàa nti náànti Kuyie nɛ̀fètè miɛke, ke béi nke dò: Tì d̀òòmu, kè

di tú kuwuɔ nyeiku nku,
 di kó feyanfè tu feyonkufe nfe.
 Di tú beyonkubε mβε.
 Di m bɔntóomu mí ndi Yiè nKuyie,
 κε n sènkèrì mí nwèè di te dín̄di Isidayεeribe,
 kè di m bùtinné.

⁵ Ba nte kè di bo nsóké κε yetírí n kpeti,
 kè dè nte kè n yíé ké dí poté?

Di yɔ yeè dàátí yemuɔ,
 kè di bo meyeñcaàrìmè miεke,
⁶ kétúóté di naàcèi kéntɔ kétuɔkenè di yɔ

dèmarè ténke í feí,
 yekoutiyè nè yemuɔ nè yemàtè dεè di dáátí,
 òmòu í yè ɔu, òmòu í yè bou,
 òmòu me nyí yè wáàrì mekùò.

⁷ Di kó ketenkè dɔúnkomu,
 kè muháá ncúò di ekè,
 kè di bo kè bepòòbè tanní di tenkè κε caari di kperε
 Kε càke diheì bè do càke mèè botí betòbè tenkè.

⁸ Siyòò èi kòβε beè maa né yenté,
 κε kraá kupaakòtétouku ò ndòmmè
 fínyĩ kó detie mmieke,
 difii ò nsokémè tipétì miεke
 κε do ndiheì bè pí dì.

⁹ Kè ti Yiè nKuyie Mpaκεdaa
 do í coo nti kó bèmabè,
 nè yíé nti kperε do dèèmu κε naánnè Sodòmmu èi
 kòβε kperε,
 κε sàáténè Komòò èi kòβε kperε.

Mubáammu Kuyie nyí dɔ mù

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Kénténè díndi Sedisadεmmu εì kó bekpààtibè,
di càkεmu ke dònne Sοdεmmu εì kβε,
kénténè kékeè mí nKuyie n tié.

Di sīntεmu Komω εì kβε do dōmmè.

¹¹ Iwūš di n feu i péu péu, n kpeti í i bonè.

M pèmmu yepedake di n kòu yè ke tùò
nè yεnaadapàà nkó mekùò.

N yí dó yεnaadakè nè yepεdapàà nè yεbδakè de kó
meyī.

¹² Di šš kαtení m borè nè ìì wūš
kè ì nsīnkùnkò n dānkù,
mīi dè ndi bekaà?

¹³ Yóunè di bo nni mpāāmmè yεpārè detetirè kpeye,
di n cóunkò tìi úúnti n dò nyisake nyi,
yóunè otānkù pānwè kó dibanni nè teomputè,
nè yεbaa nsənye di baà nyè n kpéí
yεbaa nyèè kəkénè meyei,

n dè pèmmu n yí dè dó,

¹⁴ Di baà mbetāāpāmbè kó yεbaa nyè
nè metíímmè di āāmè n kpéí
dè n dò nyisíé nyi
dè tu ditəu ndi n kpéí,
n dè òunèmu.

¹⁵ Di š nkè di yòutení di nəu
m bíékè ke m báá nni mbúútóomu
kè di m báá nke m báá, m bá nkémmú
di nəu sīi mùəti menitiyī.

¹⁶ Ŷúnè dimáà kéwenke,
yóunè di dəəri mēè yei n yīikè
Yóunè dèè í wenni mudəərimù.

¹⁷ Keténè mesàà mmudəərimù,
ndəərinè dèè sié,
kénkommu bè fēūnko bè,

kémpĩ mmesàà nyiciribí,
kénkommu bekúpobè.

Kuyie nyúmè ku kàbe

18 Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dò:

Kòtenèní kè ti yà di kpeti

bá kè di yei nwũṣtè ke dò mmeɣĩ

di bo wenke tewaṭè dòmme

kè mè dọ mè ndò nfeṭonfè

di bo peike tipedapáátì kōme.

19 Kè di tāātè ke yíé n kpeti,

di yóó dimu dihèi kperè dèè tu desààrè.

20 Kè di me nyete ke kpénkùnne di to,

disiè dii yóó di kònnè.

Mí ndi Yìè nKuyie mmũ béi nde kó dinùù.

Kuyie nsautemè Sedisademmu kpéí

21 Kè Kuyie mbéi nke dò:

Sedisademmu èi kàbe!

Yé dè dòmme kè di m bùtínné ke tũnne yebàkè?

Díndi bèè kó meborime do wenni,

kè di beéntì wenni,

di mmònnì kè di né naá mbenitikòùbè*.

22 Sedisademmu kàbe di do dò ntimátì péítì nti,

di mmònnì ke naánnè yekpèrè,

di do dò mmenaà nkperímè mme

di mmònnì ke naá mmenacéduo.

23 Di kó bekpààtibè í yíé n kpeti

nè beyóóbè be pókù kumáà ndi,

beṃau bè dọ ticuuti nti,

ke beti tiyeti

bè í pĩ nyiciribí kè dè wenni

bè ṣṣ í nkènté okúpokù kpeti.

* **1:21** benitikòùbè: Wénté Osee 2:4-15 nè Esekieri 16:15-43, 23:22-49.

24 Dεε κρεί nte mí Mπακεδαα di Yiè nKuyie
 n kpeñnìmu κε baké Isidayεεribe
 kè mî búi nke tú:
 N yitè κε còmmúmu n dootitòbè κρεί,
 n yóó peitemu n dootitòbè.

25 Sedisadεmmu kòβε m bo di poté
 m bo di óúnè mutie bè òunè mù timátì
 kè dí wenke kè meγῶḗ ndeite.

26 Bebeénsààbè bo wēte kέbuoté dihei bè do dòmmè.
 Kè itié nyembèe wēte kέānné bè do dòmmè nè
 dimònnì,
 kè bèe wēte kέyú di kó dihei κε dò:
 Bèè dòòri Kuyie ndó dè be kó dihei,
 bèè dòòri dèè sié be εì.

27 Kè Siyῶḗ εì kòβεε tūnne kuce kusààkù kέcooté,
 bèè bo Siyῶḗ kè bèe ceete kέyíé nKuyie nkpεti
 kéndòòri dèè sié.

28 De mònnì bèè né yete mí ndi Yiè nKuyie n kpεti
 nè meγei ndòòribè bεmòu mí mβε Yiè nKuyie
 m bo bè poté kέγoure γoure.
 De yó ntú bèè ñ yete be kó kumàнку nku.

29 Ifei bo di pīnnè dεtedierè di do feu iwūḗ dè,
 Ifei bo di pīnnè dεpaa nkó yetòrè di kòrì dè κε báá
 nkè di paa mbo peité.

30 Kè di naánnè dεtie ndèè fāàtì yòte
 kέναánnè dεtie ndi buotí dè,
 kè dè dònté mεniε.

31 De mònnì wèè do tú onitì kperì kòò naá
 ntimúkáàtì
 kòo tōmmúu naá nyihāāpém̀péρί kè dèe wēnné
 kέcóúté,
 bá òmòu báá na kέ mù kùo.

2

¹ Ti Yiè nKuyie kuù benke ti nnáàntì Amòti birè Esaii Sudaa kó dikpààtiyuu nè Sedisadεmmu èi kòbe be kpéí.

*Ibotí imou yóó wēte kētíimmè Sedisadεmmu
(Yenáaànkékè 2-4 wénté Miseen 4:1-3)*

² Yewe sonye miεke ti Yiè nKuyie nçfètè tārì bo fiíkú kè di yómmèe pēēté yetārè ké yè sīhné, kè yebotè nhuroo di borè.

³ Kè iwuò mpéu nkeroo di borè ke náá nyitòbè ke tú: Tí kàtenè ti Yiè nKuyie nSakòbu do tū nkù tārì, ku çfètè kè kù ti benke ku kó kuce, ku tié mbonní Siyòò tārì ndi, ku náàntì yènní Sedisadεmmu nwe.

⁴ De mànnì kè ti Yiè nni ntú yebotè kóo beéntì, ke tú wèè tūnni iwuò kpeti.

Kè bèe bóké be kpàrìseuti kémá yekã, kémá be kpāà nsimúkēí.

Kubotí makù ténke bá nkpannè kutekù bè keté ke ténke bá mbebí mudoò.

⁵ Díndi Sakòbu yaàbí tí wēnné kénkérì ti Yiè nKuyie nkó kuwenniku miεke.

Bè nàkémè Kuyie nyóó bekénè dù yie benitibè di kpéí

⁶ Ti Yiè nKuyie nSakòbu yaàbí ta tipāàti nti, kàa bè dootóo, be tūnnε diyie yìèní kèè bíékè kòbe kó mεdòòrìmè mme,

ke ta mutediì Fidisitēēbe kōme, kè ikpákpàribí píéké be cuokè.

⁷ Mesòò nnè timátì péítì

bè bo cúté ketenkè fũḽ,
 ke bo s̄arinè ti Yiè nKuyie nkó kemieke,
 ke bo yenténè ku kpeti dieti.
 Kù bo íté kécómmú dìi yìè yebotè kãm̀b̀ù̀à̀tì bo do!

²⁰ De yìè benitibè bo dokóo be b̄aatenkaanì, mes̄a
 nnè timátì péítì kpesi, bè do d̀ò̀ s̀ì kén̄n̄inku si ìikè,
 yetirè nè tidéítì kè d̀è̀e p̀é̀t̀é k̀é̀t̀ú̀ó̀k̀é k̀é̀c̀á̀á̀k̀é. ²¹ De yìè
 benitibè bo taá yepèrè fiè bè bo cúté ketenkè fũḽ ke
 bo s̄arinè ti Yiè nkó kemieke, ke bo yenténè ku kpeti
 dieti, kù bo íté kécómmú dìi yìè yebotè kãm̀b̀ù̀à̀tì bo
 do.

²² Yóunè di bo mbúómè onitì,
 onitì wemmu í t̀ù̀ò̀ke mùdémù.
 Onitì kpeti tú ba?

3

Sudaa kó dikpààtiyuu bo paà okpààti

¹ Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa yóó deitemu
 d̀è̀è te k̀è Sedisademm̄u k̀ə̀be nè Sudaa k̀ə̀be k̀è bè
 f̀ò̀ù,

be diiti nè be nie nnè bè tá d̀è̀ d̀è̀ tu:

² Bekp̀ar̄inuəmb̄e nè behããp̀ònkperibè
 nè bebeémbè nè bèè nàá Kuyie mpããnáàntì
 bèè tu bediebè nè bekotibaabè.

³ Behããp̀òmbè iwẽĩ yembè nè sikp̀ààtibí
 nè beheikènkótibè nè benitinòndiebè
 nè betediübè diebè.

⁴ N yóó duó nkè idap̀ùmbí ìi di baaté,
 ké ndi d̄ə̄ri ì dómè.

⁵ Di botí mieke, di bo nkè f̄éũnko ditòbè
 onitì bo nf̄éũnko o kou,
 kòo bíè nni nf̄éũnko tedakótè,

besĩnténìtìbè bo nfěũnko benitimóm̃m̃m̃bè.

⁶ Onìtì níí bo pĩ nho tebite be cice cĩě̀tè miẽke kòd nàké ke dò:

A mè nkpaá m̃k̃emè diyaàbòrì, naá nti kóo kpààtì, baaté kubotí kùù í m̃k̃e okpààtì.

⁷ Kè de yìè nhò bààní ke dò:

N yí tú otàntì,

n yí m̃k̃e mudìì n cĩě̀tè,

m me nyí m̃k̃e diyaàbòrì

di bá n dòò okpààtì.

⁸ Sedisad̃mmu k̃obe bètému,

Sudaa k̃obe domu.

Be náàntì nè be dòòrìmè kè dè yóù Kuyie.

Bè yetemu ti Yìè nKuyie nke kù fuonnè

kunku Kuyie nkperíkù kè dè feío.

⁹ Kàa wènté be ìlkè a p̃̀nk̃e ò̃ yàmu be yetémè

be fei mb̃e yei mm̃e Sod̃mmu eì k̃obe k̃óm̃e,

Ifei í bè bonè meyei mb̃e dòòrì mè.

Bè bo yà! Bè ce mb̃emáà ndi meyei.

¹⁰ Di bo yĩ wèè yìè nKuyie nkpeti,

wèè tu diwèì yìè nke yé ò yóó dimèmu,

o t̃mmú kó tic̃nti.

¹¹ B̃eỹibe bèè dòòrì meyei, mb̃e bo yà!

Bè yóó bè yietí be dòòrìmè dòm̃mè mm̃e.

¹² Mí nKuyie n kó benìtìbè,

ibí ìì bè baké, benitipòbè beè bè ni.

Bèè bè ni bè bè fétinkomu,

ke bè k̃óò mb̃e kèrì kùù ce.

Kuyie nkpaànnèmè bèè ni ku nìtìbè

¹³ Ti Yìè nKuyie nyìtè ke còm̃múmu ke seí nku k̃obe,

kù ìtè ke còm̃múmu ke bo bekénè yebotè.

14 Ti Yiè nKuyie nkpànnèmu
 bèè tu bekótìbè ku kòbe mièke nè bekpààtìbè ke tú:
 Dîi maanko fínyĩ kó yebe
 ke fèke besénnìbè kperè ke píe ndi cǎĩ.

15 Nè òmmu wǎrímú mmu di fǎũnkòmè n nìtìbè?
 Ke naù besénnìbè?
 Mí ndi Yiè nKuyie Mpaakedaa mí tì ndi békú.

Kuyie nkpànnèmè Sedisademma ei kó benitipòbè

16 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dè:
 Sedisademma kó benitipòbè màke sifei nsi
 ke ò nkérí kényíeo,
 ke tú pìi bè wéimè, ke naù detóónnè,
 kè kǎnnìnko be naàcènéi.

17 Nè de kpéi mmí ndi Yiè nKuyie m bo fǎri be yùtì,
 ké bè cònnóo meyùbii.

18 De yiè bo tuàke dìi yiè mí ndi Yiè nKuyie m
 bo deite di sǎtì. Be nacènéi kó demámánnè nè dèè
 bouú be yùtì nè sinei dudúúnsi nè medèi. 19 Yetoótǎre
 nè sinei nè ifátíyì. 20 Tiyaàbomboúntì nè sinacènéi
 kó demámánnè nè inaakũò nè tùdààríbè kó yedíè
 nè mefímmè, 21 nè demámánnè nè dèè tũò yewũò.
 22 Tiyaàkpetì nè yeyaàbòrè pǎkùyè, tiyaàbomboúntì
 nè tidòutì. 23 Siwéi nè mupààkonkperímú kó tiyaàtì
 tìi iri nè tiyaàyauti bè daati tì yeyò.

24 De yiè tùdààrí bo ceeté kéǎnné kunóú,
 bè bo yi iwǎi inaakũò ntǎmè,
 bè bo kuó iyùpǎátí kényóu meyùbii,
 kényóu tiyaàsààtì kényi tifòòtǎntì
 kè be wennikuu naá nkuhǎǎtǎntǎnkù kó kufíèkù.

Sedisademma ei kó bekúpòbè

25 Sedisadεmmu, a kó benitidaabè yóó kú mudoò
 miεke nke,
 behāāpònkperíbè iwēĩ yembè í kūntiní mudoò.
 26 Sedisadεmmu nìtìbè bo nkari o εì kó yebòrè,
 ke kuò nyekúdabùò.
 Bè bo paà be bí kénkari mutáá mmieke ke kuò.

4

1 De yiè benitipòbè bèyiekè bo mmurí onitidùù
 òmáà,
 ke tú ti bo nwaà ntimáà ti bo nyo mmù,
 ti bo ndo ntimáà tiyààtì.
 Yóu kè ti da yenke,
 á ti deite ifei.

*Kuyie nyó nkānkémè bèè bo yenté kénkpaá
 Sedisadεmmu*

2 De yiè ti Yiè nKuyie yóó dennení diì tepànnì,
 diì yó ntú Isidayεeribe kó disānni, di yó ndεumu
 ke wenni, képeité yebe kè yè nsū, kè diwèì mbo bèè
 bo yenté kénkpaá diheì mu kpéí. 3 De mōnnì bèè bo
 nkpaá Siyōō, bèè bo yenté kémbō Sedisadεmmu bè
 bo mbè yu ke tú Kuyie nkōbe, ke yé n wārimè bè yètè
 kè bè bo Sedisadεmmu miεke sáà. 4 Ti Yiè nKuyie
 mbo óuté Sedisadεmmu kōbe, nè ku nùù kó muyaá,
 kéūté menitiyī mbè cōúmmè Sedisadεmmu. 5 Ti
 Yiè nKuyie mbo ānné diwetiri Siyōō tāri ĩnkè kè di
 ndíéké bèè dè tiku kuyie mmōnnì, keyènkè kéndò
 nkuyukú kénzóú mmuhāá kōme, kénhānkenè
 Kuyie nkó tikpeti be yō ĩnkè, 6 kéndò ndifii ké
 mbè diéké, ké mbè kānké kuyiinkù kuyie mmōnnì,
 ké mbè kānké kuyaakù nè fetaafè.

5

Isidayεεribε tůmε Kuyie nkό kupaku

¹ N yóó dentè feyènfè nfe n népo kpéí, de kó feyènfè tukúnè o paku nku.

N népo sàù weè do kùúτί fínyĩ kó kupaku ditārì ñnkè ketenkè naati dè,

² kétũnte ketenkè mesàà, kédεi yetárè,
kétããté detie ndesààrè kébuatí,
kémaá didènni de cuokè ò yó mbaanè di,
kékeuté difòtìrì ò yó nhũti dè fínyĩ be,
kényé ke dò ndè yóó pié yebe sààyè,
kè dè né pié yèè í wenni.

³ Díndi Sedisadεmmu kabε Sudaa kó kuwuα nkabε tí púténè mí nnè n kóo fínyĩ.

⁴ Ɔnde kpaá n yí dòò dè de kó detie nkpéí?
N do yé kétú dè yóó pié yebe sààyè nyε,
kè dè né pié yebe sīnyè, ba nte?

⁵ Ntenè n dò nkédòòmè de kó detie,
n yóó deitemu kuperí kè iwũɔ dè càáké.
M bo pété kuperí kè bè ndè nàù.

⁶ De kó kupaku bo kpánné,
òmòù ténke bá nkù kɔũ òmòù ténke bá ndè kεί,
tipotì nè tisãmpotì dè borè èũté.
Kè n náké yewetè kè yè báá yóu kè fetaafeε dè dùóté.

⁷ Ti Yiè nKuyie Mpakεdaa kóo fínyĩ tie ntú Isidayεεribε kó kuwuα.

Ò tããté dèè tie ke fii ndèè tu Sudaa kó kubotí,
Kuyie ndo yé ke tú beè yó ndòari dèè wetí,

kè bè né dɔɔri dèè í dò nkédɔ̀.
 Bèè do dò nkéndɔ̀ri mɛsàà,
 kè benìtìbè né kuònnè bèè kó kuyonku,
 tipùtì timəu ke bo meyeñcaàrìmè mièke.

*Kuyie nkpannè tì bèè fèkù betòbè kperɛ
 (Yɛnaànkékè 8-24 wénté 10:1-4)*

⁸ Di bo yà díndi bèè maá ke maá sicéí
 ke do nke do ndɛpaa nke dèè mɛfiè mmɛmɔu,
 kè dè bo mboní kè dí tieke dihèi diməu.

⁹ Ntɛ mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa n tú mù:

Dɛ kó sicéí bo dɔ̀únko,
 dɛ kó sicɛsààsì í yó mməke bèè sì ã.

¹⁰ Kupaku kùù bo ibaa ké tɛpíítè nè ìdèi,
 kè bè buɔ́tí fínyí kó dɛtie,

kè bè tɔ̀ũ dɛ bɛ ke niu mɛnaà
 mè báá píe ndítirìbè sipísìnùmmù,
 kàa buɔ́tí tidibotì kuyà̀rìkù,
 a dɛite tɛmámbòòtè mɛmáà.

¹¹ Di bo yà! Díndi dè ò nwenníní,
 kè bèè cokò mɛnaà nkperímè borè,
 ké nke ntũũnko nè keyènkò kémuó.

¹² Bèè ò mbaà nke au ke biɛ ntikùtidùùtì
 nè yɛbàrè ke eu itā́rí, ke yò nke yò mmɛnaà.
 Bá bè í wéí mí ndi Yiè nKuyie mpí mmùù tɔ̀mmù,
 n dòò dè nè n nɔu.

¹³ N nìtìbè í bantému, dɛè te
 kè bè yóó bè pĩ́mmù kékònnè
 Sikpààtìbìí bo kú dikònnì
 kè sinéyɛí kua benìtìbè.

¹⁴ Mukũũ nhààtemu mu nùù ke onné mu níí
 ke bo maánko sikpààtìbìí nè benìtìbè tòbè
 diwèi bo bè kè bè yà̀nku ke úú.

15 Onìtì bo nínkú késínné Kuyie nyìkè
sipɔɔ yembè pɔɔ bo deè kè bèe sínné.

16 Tí Yìè nKuyie Mpakɛdaa dɔ̀d̀ri dèè sié dènde,
ke benkú kù dɛumè,
ke bekùnè ku nìtìbè kè dè sié ke benkú kù wetímè.

17 Dìhèi bo naá ntidobontì kè bè ndè cēm̀m̀ù ipe,
iwũɔ̀ bè dùnne ì do borè,
ibɔ̀bí bo ndè cèntì ke diiti timútì.

18 Di bo yà díndi bèè dèri di yei nkó mucóntimu,
nyinààke ɔ̀ nderimè tenaasántè.

19 Díndi bèè nàá nke tú: Kuyie mmónné
kédɔ̀ ku tōmmú kè ti mù yà.
Kuyie nyIsidayɛeribe tũ nkùu dɔ̀ɔ̀ ku tōmmú
mɛcãã nkè tí kù banté.

20 Di bo yà! Díndi bèè yu mɛyei nke tú mɛsàà,
nke yu mɛsàà nke tú mɛyei,
nke yu kuwenniku ke tú dibìnnì,
ke yu dibìnnì ke tú kuwenniku,
ke yu dɛtiire ke tú dɛwɛ̀tìrè,
ke yu dɛwɛ̀tìrè ke tú dɛtiire.

21 Di bo yà díndi bèè yèmmè dò ndi ciì
díndi bèè yèmmè dò ndi m̀ake mɛyèmmè.

22 Di bo yà díndi bèè yètè feí munaàyã̀ mièke,
díndi bèè m̀ake mɛnaà kperímè kó yekōmbò.

23 Díndi bèè kommu becaàrìbè ticuuti kpéí,
ke yetírí di bo nkommumè bèè naati.

24 Dɛ̀è kpéí nte kè di yóó cóuté timúkpetì kōme,
muháá nhɔ̀ cóutémmè tiyonkáàtì,

di cĩè mbo pããke kè di pórímùu yote,
 di yete mèè kpéí mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa n kuó.
 Di sènkèrìmè mí ndi Yiè nKuyie,
 díndi Isidayεεriβε di í tũ n náaǎtì nti.

*Kuyie nyóó duómme kè Asidii kabe do Sudaa kabe
 (Dínáaǎkèè 25 wénté 9:7-20)*

²⁵ Dεè te mí ndi Yiè nKuyie nkè m miεke di yè,
 kè ñ yòùte n nùtè ke dì poté.

Kè yetārè sǎntè kè benitibè ku ke cóú cóú ice miεke.
 Nè memme m miεke í do,
 n nùtè kraá yuomu di ñnkè.

²⁶ Mí ndi Yiè nKuyie n còhéné mecannimè mme
 yebotè yèè bo medétimè ye kpéí.
 N yè yu nè ffontifè nfe, ke yè iténí itemmánke
 ke cokùní mecãã.

²⁷ Be miεke òmòu í yo tihòùtì,
 be miεke òmòu í bèté bá omáá.
 Munəndəmmú í bo bè kóò mòu,
 be kóò mòu í yè nke duó.
 Bè bou be naàkũɔ nyi tei tei,
 be neùtì kó iwěí í əke.

²⁸ Bè sũótému bè pie, ke fínné be tǎnnè,
 kè be sēí kpèètè dònne yetārè
 kè be naasēí cèètiyè cokù tefòdóntè kōme.

²⁹ Kè bè kontí kuciríciriyòkù kōme,
 kè be dabùò ndònnè yeciríciripàà kpeye,
 kè be ũntí, kè bè pĩ dèmarè òmòu ɔɔ í nfiète.

³⁰ Dε yìè Asidii kabe bo do Isidayεεriβε
 kè be uutoo ndònnè dàméèrì kaku ɔ ndòmmè
 kuyaa kù fùùtè dìi mǎnnì.

Dε yìè yewetè bo soute kè dibiinnì dátínné ketenkè,

kè meyeñcaàrìmè mbo.

6

Kuyie nyúmè Esaii mutōmmú

¹ Sudaa kɔbe kóo kpààti Osiasi ku diì benni, kè Kuyie nní mbenke kumáà kè n kù yà, kè kù kàri dikpààtikàri okùrì mari ñnkè ku cīètè, kè ku yaàbòri pité ke píéké te miéke. ² Kè Kuyie ntōrè kperè còmúmú ke kù cèti, ke mɔke bá di ifièti ìkuà, kè idèi tu ì ñ ndáátí di yuu, itei idèi sinaàcèi, itei idèi ì pùùnè. ³ Kè yè nàa nyetòbè ke tú:

Ti Yiè nKuyie Mpakedaa dò mpáí pái nwe,
kòo kpeti piéké ketenkè keməu.

⁴ Kè ku cīètè bòrè kó yesāñkèe sántè nè ku tōrè kperè kó metammè kpéi. Kè kuyukúu píe nku cīètè miéke. ⁵ Kè n kuónko ke dò: N kúmu yíe! N tú oniti nwe wèè nùu sī, kè nh ã kubotí kùu kó benitibè nò sī mbe cuokè, kè n nuə nyà ti Yiè nKuyie Mpakedaa.

⁶ De mōnni kè Kuyie ntōrè kperè kó dìmarìi puuní m bíékè, ke tɔ dihāākōnni, ke di dèitení diwūōtōnni ñnkè nè ihaaké, ⁷ ké di kàáké n nùu kébéi nke dò: Dihāākōnni diì mmè nkàákémè a nùu, di wenkemu.

A yei ndèitemu, bè ùtému a yei.

⁸ Kè n keè ti Yiè nKuyie nkó metammè kè kù tu:

M bo tō nwe?

We mbo kɔte kénáké ti kó tináañtì?

Kè ñ dò: Nte mí, í tō.

⁹ Kè de kó metammè dò:

Kɔte kénáké ku mbotí kɔbe ke dò:

Di bo nyo di me mbáá keè,
kénwúó, di me mbáá banté.

¹⁰ Ke yé de kó kubotí kóbe yèmmè kpeñnímè,
bè í yíé ntìmatì,
ke ìtínné be to ke báá keè,
ke ùũ nke báá yà,
bè yàà bo ceete mètè kpeí nkè m bè miékùnnè.

¹¹ Kè n kù beké ke dò:
Dè yó mmè dò ke kãã nde?
Kè de kó metammè dò:
Dè yó mmè ndò nke kémmúnè dihei bo dájunkomè,
kè sicéĩ paà bèè bo nsì ã,
kè dihei naá ndikpáà.

¹² Dè yó mmè ndò nke kémmúnè,
mí ndi Yíè nKuyie m bo cíemmè benìtìbè
kè dihei dájunko kénáá nfekpáfè.

¹³ De kó dihei kó benìtìbè bèè bo yenté,
kénkpáá sám̀pó sám̀pó,
bè í yó ndè kpáá.
Dè né yó ndònnè bè ãã kóũmè mmè mutie,
kè dikũnnì nkpaá kápuku.
Mèè botí nku dikũnnì dìì kpáá
di miéke nke kuwuò nsààkù yètìnímè.

7

Kuyie nnàké tì Esaii wèè nàà nku pããnáàntì

¹ Osiasi biré Yotammu kó debire Aasi tu dìì m̀nnì Sudaà kóbe kóo kpààtì. De m̀nnì ndi Sidii kóbe kóo kpààtì, Desinni nè Demadia biré Pekaa Isidayeeribe kóo kpààtì kè bèè do Sedisademmu ke bo ò p̀nte ke me nyí nna. ² Kè bèè tì nàké Dafiti yaàbire Aasi nè o kpààtìyuu kóbe ke dò: Sidii kó behããp̀mbè bàtè

Efadaimmu tempē. Aasi nè o kɔbe kè bèe tì kèè kè be kòntì n̄hau, kuyaakù ò̄ fuute kè detie nní nhōmmè kutúúkù.

³ Mēmme kè ti Yiè nKuyie nnáké Esaii ke dò: Túóté a birɛ Seasubu kè di kɔte ditārì kó meniɛ mpũ̀ ò nke cuutiní dè diyadhoubinni káyà Aasi. ⁴ Kàa ò nàké ke dò: Wèe pī n̄homáà, ò bá ndé, o kōmbù̀tì bá nduò Sidii kɔbe Desinni nè Demadia kpéí, bè dōnnè tɛdakèmpùtè tɛ̀è còúté kèdeè tɛ̀ntɛ kè kuyukú kuti. ⁵ N yému ke dò nSidii kɔbe nè Pekaa kɔbe nè Efadaimmu kó kuwuò nkɔbe bè da dónè meyei mme, ke náá nke tú: ⁶ Yóunè kè tí do Sudaa kɔbe ké bè ãnné kufōwáá ké bè dṑnè muwērímú kè bè ti wēnnénè kè tí pī nTabɛɛdi birɛ tikpàtì. ⁷ Ti Yiè nKuyie Mpaɛɛdaa béimmu ke tú dè í yóó dā̀ ò tu dè báá di.

⁸ Ke yé Damaasi weè tumè Sidii kó diheidiè. Kè Desinni tu di kóo kpà̀tì. Dè bo nyóó yī yɛbie nsipísìkuò nè yè̀nùmmù, kè bè namu Efadaimmu kó kuwuò, kù ténke í yó nkpaá.

⁹ Sammarii weè tu Efadaimmu kó diheidiè, kè Demadia birɛ tú di kóo kpà̀tì. Kè di í yie ti Yiè nKuyie nkpeti ke kù taunè di í yóó nhã ke bo.

Dèè benkú Kuyie nti bonèmè

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nsɔ́tè ku náàntì kébéinnè Aasi ke dò: ¹¹ Beké mí nha Yiè nKuyie kè n da benke mɛdò̀rìmè mamè ketenkè miɛke yoo keĩnkè miɛke.

¹² Kè Aasii béi nke dò: N yí yóó beké n Yiè nKuyie ntìmatì n yí dó ke da benné.

13 Kè Esaii ò nàké ke dò: Díndi Dafiti yaábí benìtibè me ndi òunè kè dè í sànnè kè di dó Kuyie ndi òunàà?
 14 Dèè te kè ti Yiè nKuyie nyóó di duó mmecannimè: Desapùmbire dèè mu nyí duónè onitidòù dè bo púó nképeité denitidabire kè dè yu ke dè Emmaniyeyeri (dèè tu Kuyie nti bonè). 15 Dè kó debire yó nyõ mmēnaamiè mme nè mēcekùò nke yàa tuakenè dè bo yetemè meyei nkétāāté mesàà. 16 Dè bo nyóó tuoke dè bo yetemè meyei nkétāāté mesàà kè dè kó yehékè yedé a dé yèè kó bekpààtibè kè yè dǎúnkomu. 17 Fǎ nti Yiè nKuyie nné yóó duó nkè yewe yonkuyeyèè da tuakení fǎ nnè a kó dikpààtiyuu, di mu nyí yà ye botí nè Efadaimmu yàtenè dìi yiè Sudaa kǎbe. M buò Asidii kóo kpààti yóó di domè mme.

Kuyie nnàkémè bè yóó bè domè kécake be ei

18 Dè kó diyìè ti Yiè nKuyie mbo fonte kè Esibiti kó isēī iténí. Kè kùu fonte kè ícee iténí Asidii, 19 kékǎtení kédátinné ikó nyimǎu nè yekondake yemǎu nè yepèrè kó mēfiè mmemǎu nè tifǎpèùti timǎu nè iwũǎ cènti dè.

20 Dè yiè ti Yiè nKuyie mbo ikú oponkorì kukó nyàà kou, Asidii kóo kpààti, kòo kuó di yùti nè di deèmbii nè di cìti * Isidayeyeribe dootitǎbè yóó be namè mme kè bè fǎũ.

21 Dè yiè bá wèè nìti ò níi bo ncēmǎú fēnààfè fēmàà nè ipe ìdèi.

* 7:20 ...kuó di yùti nè di deèmbii: Dè benkú

22 Menaamiè mbo mpíéké,
 bèè bo nkpaá dihei,
 bè bo nyo mmenaamienkùò nnè mecekùò.

23 De mōnni fínyĩ kó depaa ndèè kó detie mbo
 tekòupítè
 ke dò nkè bè bo dè fité de díítí mbo medítíibii
 ntekòupítè (1000),
 de kó depaa mbo kpánné kéye tipotì nè tisāmpotì.

24 Kè bè nde nkərì kupaawaá nnè detānnè nè ipie,
 de kó ketenkè bo naá ntipotì nè tisāmpotì mǎà kəke.

25 Yētārè yeməu bè do kuuti yè nè sikāmmùu,
 benitibè ténke í yóó ndaati ke kerì de kó depaa
 mmiəke
 ipo yàà bo bè kũũ mèè kpéí,
 kè bo naá nyinààke kó ditūnnì,
 ipe kó diciènnì.

8

*Bèyóó pòntemè Sammarii èi nè Damaasi kperi kéheí
 ye kperε*

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké n náké ke dò: Túóté
 kutápièkù diekù kéwāri ke yí: Kupònkəheikù. Kè
 de kó iwārii nfeí. ² Kè n kù wāri kébenke benitibè
 mómməmbε bédébé, ikuó niùti Udiya nè Yebe-
 dekiyaa bire Sakarii. ³ Kè n duónè m pokù Kuyie
 mpāānāāntì náāntò kòo púó nképeité denitidabire,
 kè ti Yiè nKuyie nní nnáké ke dò n dè yu diyètìrì ke
 dò: Kupònkəheikù. ⁴ Ke yé de kó debire yó nkpaámè
 ke í na ke yĩ n yǎ yoo n cice, kè bè pòntemu Damaasi
 ke éi o kperε nè dèè bo Sammarii ke kōnnè Asidii.

Asidii kəbe domè Suda kəbe

5 Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò:

6 Benìtìbè sènkèrìmu kukó nSidowee kó menie
mèè pũḡ mmeyḡḡmmè.

Dèè te kè be kǎnti yārike

kè bè kpeutí bekpààtìbè

Desinni nè Pekaa bè ìkè.

7 Dèè te mí ndi Yiè nKuyie

kè n yóó duó nkè Asidii kóo kpààtì di do,

nè o kó tikpetì timḡ.

Kéndònnè menékpèrímè ḡ ntatiní kukó nke dḡmmè.

Mè ḡḡ píe kukó nhEfadati ké kù dātinnémè.

Mè ḡḡ dātinné mèè botí yekonnébìè nkémpũḡ.

8 Mè bo dātinné Sudaa kḡbe kè bèè kuri

kénkááké be fḡnii,

mè bo pḡnté kédātinné a èi dimḡ,

di duó ke kááké dè, áú yoo! Emmaniyeri*.

Yebotè wùó nke bo dḡ dè tu detetirè nde

9 Díndi yebotè bá kè di dó dí wḡnné kébáátí,

kufḡwaá mbo di kpéété.

Kénténè díndi yehékè détiyè kḡbe kékeè,

bá kè di dó dí báátí mèè botí

kufḡwaá mbo di kpéété.

10 Bá kè di dó dí náké ke bo dḡ tì,

tì bo díé.

Nákénè kḡtááté di dó tì.

Di tetì me mbáá dḡ!

Ke yé Kuyie nti bonèmmè.

Kuyie nyèmmè Esaii nè Isidayeribe báá teeté betabè

11 Tì Yiè nKuyie nni mpĩ ndì mḡnnì,

ké n caummu ke dò:

* 8:8 Emmaniyeri: Wénté Esaii 7:14 nè 8:10.

Báá tũnne ku mbotí tũ nkùù ce.
Ké n nàké ke dò:

¹² Báá teeténè de kó benìtibè,
kè bè dàkii ke bo bə ndihèi kóo kpààti,
di báá bè teeté, di bá ndé bè dé dè,
di kãm̀b̀ù̀à̀t̀i bá ndè duò.

¹³ Ti yiè nKuyie M̀p̀ak̀ed̀aa,
di dò nkényé ke do nweè tu wèè kpa meyei,
weñwe di dò nkéndémè,
weè m̀àà ndi di kãm̀b̀ù̀à̀t̀i dò nkénduòmè.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie ntu dis̀r̀i ndi dii dò mpáíí,
ke né tú ditàri benìtibè yó mbétírí di ke duò
dii yó mbuò mbenìtibè,
ke do ntimáti dindíínti Isidayeeri ke kó yekpààtiyò
yedé kpéí.

Ke dò nticùàti Sedisademmu kpéí.

¹⁵ Benìtibè kusükù yó mbétírí di ke duò ke kékíí.
Bè bo duó timáti dindíínti mièke kè bèè bè pĩnmú.

*Kuyie mpããnáànti náàntò dòmmè kénkémmú Kuyie
nyóó d̀ò̀ t̀i*

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè ke dò: Sɔnne de
kó tináànti nè de kó itié n tũmbè kpéí. ¹⁷ N Yiè
nKuyie mbùtínnému Sakəbu yaàbí. Bá nè memme
n ku mbúó, n kù kèmmúmu. ¹⁸ Mí nnè m bí, ti
Yiè nKuyie nkùù bo Siyõõ tãri, kù n duó nyi, ti tú
Kuyie M̀p̀ak̀ed̀aa kó mecannimè mme, ke benkú ti
Yiè nKuyie M̀p̀ak̀ed̀aa yóó d̀ò̀ t̀i Isidayeeri.

¹⁹ Kè bè di nàké ke tú: Kətenè bèè bourí tinùbooti
bè borè, nè bepããbè borè kè bè dí pãá, bembe bèè ð
nnáá mbe nò mièke bèè ð nwéú kétú, dè wennimu
ke dò nhoniti ní beé nho bəò, kémbourí tinùbooti,

kè bεcírìbè ò nàá mbèè fòù bε kpeti. ²⁰ Di ténné bε kε dò: Ti Yiè nKuyie nkó itié nè ku náàntì ti dò nke dε ntũnne, kè wèè í dè tũnnè ò báá yà Kuyie nkó mesàà.

Dikònnì nè meyeñcaàrìmè dè yóó tannímè

²¹ Dikònnì bo bè poté ké bè auté,
kè bè nkéí dihei mieke nè meyeñcaàrìmè,
kè bε miεκεε yenni, kè bεε bəmmú kusĩnkù
bε èi kóo kpààtì nè Kuyie, kémbúú tiweti.

²² Kε sĩnnéńi kεtenkè kéyà dibìnni
nè meyeñcaàrìmè kperε nè dèè duó tikəmbùòti,
kè bεε bè tention dibìnni mieke.

²³ Dibìnni í yóó nhā kε bo dihei
meyeñcaàrìmè bo dìi mieke.

Kuyie nyóó dεetémè ku kəbe

Ti Yiè nKuyie ntanné Sabunəó kó dihei
nè Nefutadii kperi ifei mieke nke.
Dè né yó mboní kè kùu yè dèúkunnemu,
kétúóté dàméèrì kéntə kétuəkenè Suditěě
kukó nyàà diyie yìèńi kèè bíékè nè Kadideeo
bèè í tú Sifube bε kó kutempě.

9

¹ Kubotí kùù do kéri keyensòùkè mieke
kù yàmu kuwenniku diékù.
Bèè do bo dibìnni kó dihei
mukúú nkperi
kè kuwennikuu bè miiťé.

² Ti Yiè nKuyie nhá duó nkàa nìtìbèε sũũ
duó mbe diwèi dierì,
ké bè duó nkuyeyñnaatí,
kè bè nyānku a ìkè
bè ɔ nyānku mèè botí dididèi mənni
kε íú bè ɔ ntoti bè éi dè kε íúmè.

³ Be dootitɔ̀bè do bè buú nkùù naàdòdò̀rìdòú,
 kumundòú bè do bukú kù
 kupà̀tì bè do bè puotì nè kù,
 a dè kèétému bè do dò̀mè Mandiyã̀ òì.

⁴ Be dootitɔ̀bè do puotì yetà̀rè nè tì ã̀p̀p̀nnèùtì
 nè tì yà̀tì dèè mù̀tì meyĩ
 dè tati muhã́á mmièke nke,
 muhã́á mborè cò̀uté.

⁵ Ke yé̀ bè ti peitémè debire
 bè ti pã̀mu denitidabire
 Kuyie nde nduó nkè dè bo mbaké.
 Bè bo ndè yu ke tú:

Otentisà̀wè
 Kuyie nkperíkù,
 ti cìcè wèè bo sã́ã
 meò̀p̀ùmè kóo kpà̀tì

⁶ O kpà̀tì yó ndéúkúmu
 kè meò̀p̀ùmè mbo sã́ã
 kòo fíí nDafiti kpà̀tì kè tì nsaké
 kòo mbaké o kpà̀tìyuu.
 Mewetímmè nè timómmòntì
 kè dè mbo di mmònnì nè sã́ão.
 Tì Yiè nKuyie ndómu ku kòbe mediè dèè kpéí nte,
 kè kù yóó dè dò̀.

*Kuyie mpoté kùù yé̀lku bèè bo Sammarii
 (Wénté 5:25)*

⁷ Mí ndi Yiè nKuyie mmíu béi ti nnáàntì ke kpannè
 Sakòbu yaàbí
 kè tì bè do bembè Isidayeeriè.

⁸ Kè kubotí kumòu tì kèè
 Efadaimmu òì kòbe nè Sammarii omòu kòbe bè tì
 kèèmu.

Kè tɛfentè bè deuté kè bè nàá nkétú:

⁹ Titátì kó iduotí ì do,

kè ti yóó maánè yetáhokùyè

bè kǎũ detie mbè tu dè sikomòò, kè ti yóó fííká

detekperè bè tu dè sètìrì.

¹⁰ Mí nKuyie mbe Yiè mmî duó nkòo kpààtì Desinni
èì kǎbe bè do.

Mí nKuyie mmî ìi mbe dootitǎbè miεke.

¹¹ Sidii kǎbe beè ìténí diyie yìenì kèè bíékè

kè Fidisitǎεbe ìténí diyie taà kèè bíékè

kè bè àate ke maanko Isidayεeribe

bá nè memme mí mbe Yiè nKuyie m miεke í do

n nòutè kpaá yuomu Isidayεeribe kpéí.

¹² Bá nè m me mbè potémè bè í wètení m borè,

bè í n wammú mí mbe Yiè nKuyie Mpakεdaa.

¹³⁻¹⁴ Dεè kpéí nte mí mbe Yiè nKuyie

kè n yóó kéété Isidayεeribe yuu nè be yóú,

n yóó kǎũmu tipuonti nè tipèntì * diyie òimáà.

Diyuu benkú bekótìbè mbe nè sikpààtìbì.

Kè kuyóú benkú bèè tu bemáà Kuyie mpāānāāntì
nāānìbè.

¹⁵ Kuwuò nkuù nkó beniùbè kù fétinkomu.

Bè bè niité kuce yeiku nku.

¹⁶ Dεè kpéí nte mí mbe Yiè nKuyie

kè n yèmmè í naatinè de kó bedapàmbè

m me nyí yóó kuó mmesémme be kó iciribí nè

bekúpobè

ke yé beməu bè dòòmè dèè í wenni dè nde.

Bè tu benitidənnibè mbe kè tināanyeiiti píéké be nò

* **9:13-14** tipuonti nè tipèntì: Dè benkú bèè tu bè mbe bediebè nè besámpóbè Esibiti èì miεke.

deè te mí nKuyie nkè m miεke be péi, kè n yùo n
nàùtè be kpéí.

17 De kó benitìbè yonku dò mmuhǎá mmu,
ke cóú ntipotì nè tisǎmpotì
ke cóú nkutúúkù tikòtì
kè kuyukú fī nke dekù tiwetì.

18 Ti Yiè nKuyie Mpaakedaa weè miεke còuté benitìbè,
kòo miεke kó muhǎá mbè tùò,
bá wè kòò ceké o yuu.

19 Bè ní yuntení kubakù yóú bíékè
dè me mbáá kuò be kònnì,
kè bèe éíní kucǎnku bíékè kémaánko
bè me mbá nsànnè.

Bá wè kòò càá nho kou bakù.

20 Kè Manansee kàbe cáá nhEfadaimmu kàbe,
kè Efadaimmu kàbe cáá mManansee kàbe,
de kó iwuò nyidé kè ì wěnné ke cáá nSudaa kó kuwuò
nkàbe,

bá nè memme mí mbe Yiè nKuyie m miεke í do,
n kpaá yuomu n nàùtè be kpéí.

10

*Kuyie nkprànnèmè bèè fěũnko beçřìbè
(Yenáànkékè 1-4 wénté 5:8-24)*

1 Di bo yà! Díndi bèè dǎunko siyáàbìsì kó ikuó,
ke ì diinko n nìtìbè mesémmè.

2 Bá di í kemmu beçřìbè kpèti,
ke bè yetírínè bè dò nkénte dè.

Ke ei bekúpobè kperε ke fekù iciribí kperε.

3 Kuyie nkó tiyěĩti bo di do dii yìè di bo yĩme?
Meháárìmè mèè ìténì dèdétirè mè bo di do dii mǎnnì,
di bo coké kécuó nke kè bè dí teennè?

Di bo dǎu nde di kpàtì?

⁴ Tìi di kraánè tu bè dí wěnnénè tikpetíntì,
di bo wěnnénè mē bécíríbè tìi di baa.
Nè memme m miēke í do,
n kraá yuomu n nòùtè.

Kuyie ntōmmè Asidii kǎbe kè bè dǎd kè dè tonté

⁵ Di bo yà díndi Asidii kǎbe!

Di tú m miēke kó didùò ndi.

M miēke kè pèike kè n di pikú kunasáã kǎme.

⁶ N di tǎ ndíndi Asidii kǎbe kubotí kùù yete n kpèti
ku borè nde.

Kùù botí íiko m miēke
kè di bo kù pǎntè kéhéi ku kpere,

ké nkù nàù tisāsǎàtì kǎme.

⁷ Díndi Asidii kǎbe di né í tì banté,
ke dó kékuo ibotí ké ì dèè páíí.

⁸ Díndi Asidii kǎbe kè di né tú
dí kó behǎāpǎnkótíbè kpeññimu,
ke mǎnnè bekrǎàtìbè.

⁹ Ke na Kadinǎo nè Kadikemiisi nè Amati èi kǎbe
nè Adípadi èi kǎbe nè Sammarii èi kǎbe nè Damaasi
èi kǎbe.

¹⁰ Nè n kó tenòùtè nte m potémè yehékè yèè kó yebǎkè
nè yesĩmpókè kpeññinè Sedisademma nè Sammarii
de kpèye.

¹¹ N dǎd mē Sammarii nè o kó yebǎkè
n yóó me ndǎd Sedisademma nè o kpèye.

¹² Mí ndi Yìè nKuyie m bo pĩ ndi mǎnni n tōmmú
Siyǎǎ tǎri ñnkè Sedisademma m bo yǎǎ nhAsidii kóo
krǎàtì to, ò mǎdte mēè kpéí ntefentè nè tepòtè, ¹³ ke
náá nke tú:
N dǎd dèè kó dimàà,

n dè dònnè n kó muwḗrímú mmu, nè n kó mæcìì.
 Kε tú: N cììmu dεε te kè n kei nyehεkè yèè nh é́rínè,
 κε fèke ye kpàtì κε cūũ mbεkprààtìbè bè kpààtikàrè
 ìnkè.

14 N tùótému yeboτè kpàtì bè ãã ceeté mèè botí
 tinəriyĩèntì
 κε tùóté yeboτè tenkè bè ãã pété yenəriyiè
 ké yè dèite mèè botí,
 bá tēmatè í nnappe te fièti,
 tēmatè í nhààte te nùù,
 tēmatè í nyĩ fíéũ.

15 Tεpĩētè bo na kémpətì tεmáà κε búútí wèè tē
 kōũnàà?
 Yáà disiè bo na kéntá dimáà κε búútóo wèè dì sinè?
 Dì dùò bo na kéfáá ndi yiè mbakàà?
 Yáà didùrì bo youte wèè dì pikù o nòùtè?

16 Dεε te kè ti Yiè nKuyie Mprakεdaa yóo bənté
 bεnìtìbè
 bèè cĩè tikũōntì.
 Muháá mbo cóuté be kpàtì dikpráà ãã cóuté mē.

17 Wèè tu Isidayεεribε kó kuwenniku ò yóo naá
 mmuháá mmu,
 mí nwèè kpa meyei m bo naá nfεhāādeēnfē be cuokè
 kécóuté tipotì nè tisāmpotì diyìè dìmáà miεke.

18 Mù bo cóuté be túúkù sààkù kuməu
 nè dεtie ndεməu dèè pēi titebiiti,
 kè dεε dontenè muməmmú pĩ nwè κε cĩè koò kuò.

19 Dεtie ndèè bo nkpráá Asidii kó kutúúkù miεke,
 dε yiè bá dεbíbénne dè bo na ké dè kàa.

Isidayεεriβε βεε yó nkpaá βε yóó wεtenímε Kuyie mborè

²⁰ De kó diyè Isidayεεriβε βεε bo nkpaá, Sakɔbu yaábí ìì bo yenté βε bo yóu βε bo nwaàmmè meteèmmè wèè do βε puotì o borè, kéwammú meteèmmè ti Yiè nKuyie mborè nè βε yèmmè meməu kunku kùù dò mpáí páí, βεμβε Isidayεεriβε βε tũ nkù, ké nkù tá. ²¹ Sakɔbu yaábí Isidayεεriβε βεε bo nkpaá βε bo wεtení Kuyie nkperíkù borè. ²² Bá kè Sakɔbu kó kuwuə ndó kùu sũũ nkémaatenè dàməèrì pεémme kó mubirímú, βεε bo nkpaá βε í yó nsũ βεε yóó wεtení mí mβε Yiè nKuyie m borè. N tāāté ke bo βε kùòmu. Bè de mmannè. ²³ Mí mβε Yiè nKuyie Mpakεdaa n tāātému ke bo βε kuə, ke yóó mε dòò diheì diməu.

Kuyie nyεmmè βε bá nyĩkù Asidii kəβε

²⁴ Deè kpéí nte kè mí ndi Yiè nKuyie Mpakεdaa kè n nàá nke tú: Díndi n nitìbè βεε bo Siyōō di bá nyĩkù Asidii kəβε, bá kè βε di puotì kupààti, ke yuo didùrì di ìnkè Esibiti kəβε do di yuomè di ìnkè. ²⁵ Dè kpaá sám̀pó nwe m miεke ténke í yó ndi péì, m miεke doti Asidii kəβε mβε kè m bo βε kùə. ²⁶ Ti Yiè nKuyie Mpakεdaa yóó ànné teātè nte Asidii kəβε, kù do dòòmè Mandiyāā èi kəβε Odebu kó dipèrì borè. Ti Yiè nKuyie nyuə ku pààti nku dàməèrì ìnkè kù do dòòmè Esibiti kəβε. ²⁷ De yiè ndi kù yóó deitemè ditəu βε di buú ndì, késaatε kunaàdòdòrìdóú di f̀nńí. Kè meborimεε di narikε.

Isidayεεriβε dootitəβè βε domè

²⁸ Kè Asidii kəβεε do Ayati kó diheì, képεēté késénté Nikidonni kéyóu βε nentì Mikimasi,

29 késòoté be cemmu késénté kutāfuò,
kétuàke Kebaa kényíé,
kè kufōwáá mpí Damaa èi kòbe kè bè nkpeutí,
kè Kibea Sauri èi kòbe coké.

30 Kadimmu èi kòbe tiiténè yedabùò.

Diasa kòbe kénténè!

Anatòti èi kòbe di kperè dò mmesémmè mme.

31 Madimena èi kòbe cokému,

kè Kebimmu èi kòbe wammú disòrì.

32 De yiè ndi Isidayeribe dootitòbè tùòkemè Nòbu èi
ke mméi sinòu Sedisademmu èi kòbe Siyōō tārì ìnkè,
ke tú bè bo yà!

33 Ti Yiè nKuyie Mprakadaa bo do Isidayeribe,
ké bè bìé bè òò bíé mèè botí itebàke.

Bè bo cūñní itebàke cēyì kè iokùii duó ketenkè.

34 Ti Yiè nKuyie mbo bè bìé bè òò kōū mèè botí
detesūūrè kutúúkù miéke.

Dimaa kó detesààrè bo duó.

11

Bè nàkémè Dafiti kó deyaàbiré kpéí

1 Seseé kó ditekūnni kótírì ìnkè nke ditepànni
yètìnímè,

di cīē nyīnkè nke ditepànni yètìnímè.

2 De yiè, ti Yiè nKuyie nYáá mmuù yó nhò bonè

Kuyie nYáá mmuù duò mmeciì nnè meyèmmè

mùu yó nte kòò nyé o yèmmè kè mùu ò duó
mmuwērímú

mùu yó nte kòò nyé ti Yiè nKuyie nke kù dé.

3 Muù yó nte kòò mmòke ti Yiè nKuyie nkó kufōwáá,

ò í yó mbekù o nuò nwùó ndè,

ò í yóó tūnne benitìbè tu kèbeké.

4 Ò yóo mbekùnè bεcĩrìbè ikuó duó ke dommè mme,
kémbekùnè besénnìbè kè dè wenni.
O náàntì tìi yó ntú kupààti ò puotìnè kù yεbotè
kòo nùù kó muyaá nní nkòu bεyεibe.

5 Ò yóo nyi mεwetímmè mme nè timóm̄m̄nti
fεnàak̄ñfè k̄m̄e o ka s̄áà.

6 De m̄ànnì dikpamannì nè fεpièfè kè dè nwē nke bo
dibòrì òimáà.
Kubiikù nè dib̄b̄ii kè dè nwē ndidòù.
Kunaabiiku nè dicirìcìrìb̄ii nè fεòfè bè dùnne fè kè dè
nwē nke yo.

Kè dedap̄umbire de c̄emmù.

7 Fεnààfè nè mup̄ĩmp̄ĩmmù kè dè nwē nke diiti
timùtì
kè de bí nwē ndidòù òimáà.
Dicirìcìrì nè fεnààfè kè dè nwē nke yo ntimùtì.

8 Debíbènnè bo nkpeiti kutām̄nf̄ōtì borè,
kè dibíkényènnì mbaú nkudautif̄ōtì.

9 Òm̄òu ténke báá d̄òd̄ meyei,
òm̄òu ténke báá caàrè ot̄òu,
ke yé mí ndi Yiè nKuyie, n náàntì yóo pitém̄emu
kutenkù kum̄ou
képié m̄menie mp̄iékémmè dàmm̄èrì,
kè benitìbè bem̄ou tì banté.

10 De kó yewe miεke Seseε yaàbire
dèè yó ncáá nke tú mεcannimè
kè iwuò nní ntikoo de borè
kè yεbotéε dè wammù,
kè Kuyie nkó tikpeti mbo de kàrì.

Isidayεεribe bèè ciété bè yóo w̄εte kétímmè

11 De yiè Kuyie nyóó yíé kébenkemu ku w̄érímù,
kédεεté ku k̄obe bèè kpáá.

Bèè bo nkpaá ke bo Asidii nè Esibiti
 nè Patidoosi nè Etiopii,
 nè Edammu nè Sindeaa.
 Amati nè yehékè yèè soké dàméèrì miéke,
 12 kécónné mecannimè yebotè kpéí,
 kéwète kétéí nyIsidayeεribe bèè do ciété.
 Sudaa kabe bèè dò nyaá yaá
 kè bèè íténi itemmànke iməu kékũñni.
 13 De mǎnni kè Efadaimmu kabe ténke bá nhēñnè
 Sudaa kabe,
 Sudaa kabe me nténke bá nsīnnè Efadaimmu kabe.
 14 De mǎnni bè bo wēnné kédó Fidisitēēbe diyie taà
 kèè bíékè,
 kéwēnné kédó diyie yìèní kèè kabe kéhéi be kperε,
 kébaaté Edammu nè Məabu de ekési kabe
 kè Aməniibeε bè bǔúté.
 15 Tí Yiè nKuyie nyóó duó nkè kukó ntuuténè dè
 Esibiti kóò dàméèrì kè dεε kũũ.
 Kè tí Yiè nKuyie nyoute ku nǎutè kukó nhEfadati
 ĩnkè,
 kéduó nkè kuyaakù diékùu fuutení
 kè de kó kukó ntoté kuce mēyiekè.
 Kè bè ní nkù senti bá bè báá dεite be neùtì.
 16 Kè kuceε ānné ku nìtibè bèè bo nkpaá bo Asidii be
 kpéí,
 kù do ānné mèè botí Isidayeεribe kpéí
 bè do yetì dìi mǎnni Esibiti.

12

Nsāntínè tí Yiè nKuyie nti dεεtíwè

¹ De yiè di bo yĩ:

Tí Yiè nKuyie nti da sǎntí!

A miéke do ti yonkemu, di mmǎnni ke bonke,
 kàa ti bántè.

² Di bo yĩ: Kuyie nti deetému,
ti ténke í yĩèkù, kufõwaá nyí ti bo,
ti Yiè nKuyie nkuù tu ti kó muwērímú,
ti yó nku nsántí kuù ti deeté.

³ De yiè di bo dó menie nnè diwèì
medeetímè kó tebinte.

⁴ De yiè di bo yĩ:
Nsántínè ti Yiè nKuyie,
pĩèkénè ku yètìrì.
Benkenè yebotè ku tōmmú deumè,
nyénè ku yètìrì deumè.

⁵ Nsántínè ti Yiè nKuyie nke yé kù dòò dè deumè,
pĩèkénè de kpéí ketenkè kemou.

⁶ Díndi Siyõõ èi kàbe nyānkunè diwèì kényíú,
ke yé wèè bo di cuokè ò deumèmu,
wèè te Isidayeeribe ò do mpáíí nwe.

13

Kù kpannè tì Babidōnni èi kàbe

¹ Kuyie mbenke tì Amōti bire Esaii, kòò bo kpannè
Babidōnni èi kàbe.

² Kè Kuyie ndò:
Cónné mecannimè ditārì timúti nè titieti dè í yiè dì,
képĩèké metammè Babidōnni èi behāpòmbè bíékè
ké bè pàsìrì kè bèè ta bè èi kó dibòrì.

³ Míi duó ndinùù bèè duó mbeamáà n kó mudoò kpéí,
míi yu n kó bekpārìnuombe bèè dó n yètìrì ndeu,
kè bè bo dàò m mièke yóù tì.

⁴ Keènè, kutoweku kùù dàátí yetārè ñnkè,

ke dònne kunitisũkù kó kutoweku.
 Ke dònne yekpààtiyo péu kó kutoweku,
 ke dònne yebotè tiku dè.

Ti Yiè nKuyie Mpakεdaa weè bààti o ããpòmbè mu-
 doò kpéí.

⁵ Bè boní dè í tóké,
 bè iténí kutemmànku nku,
 Kuyie mmiεke kó titõnnenti nti.
 Kù yóó puõnnè tì kutenkù.

⁶ Tiiténè yekúdabùò
 ti Yiè nKuyie nkó diyie duunnímu.
 Mukòu kó diyie ndi,
 Kuyie nkperíkù yóó kuò dii yiè ndi kutenkù.

⁷ Deè te kè benitìbè kònti yārike,
 benitìbè kònti cùùtèmu.

⁸ Dè bè dimu ke bè kpeí,
 dè bè pĩmumu ke bè yóu kè bè mítìrì,
 ke donnè onitipòkù wèè kuò ndεbirε,
 bá òmòu ténke í náánnè otòu kè be nuò nwũõté.

⁹ Ti Yiè nKuyie mmiεke kó diyie kèrínímu,
 diyie yεiri ndi Kuyie mmiεke yóó di do di,
 kè di èi dǎúnko, kù bo kuò de yiè beyeibe bεmòu.

¹⁰ Siwǎã sivotí sivotí ténke í yó mmí,
 diyie níi bo nyetìní ke sòu, otànkù me nténke bá
 mpéì.

¹¹ M bo poté kutenkù kòbe be yonku kpéí,
 képoté beyeibe be caàrìmè kpéí,
 m bo duó nkè sifeí yembè féi deè,
 kè bekpààtìbè yonkubε kó sipò deè.

¹² Bè bo wammú benitìbè dihei bè waàmmè mesòò
 nsààmè kémónté.

Onìtì wammù bo yonke Ofii èi kó timátì kōme.

13 Mí ndi Yiè nKuyie m miεke bo cóúté dīi yiè,
m bo yoòrè tiwetì, ketenkè bo aá kè fííkú dè.
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakεdaa m miεke kó diyìè ndi.

14 De yiè bè bo mbè bèti bè bètìmè teyúótè,
tipiètì tìi kpa ocēnti ti tēmè.

Bá wè kòo ncokù ke wetí o kó kubotí,
bá wè kòo tāté muceé kéndó o εì.

15 Kè bè conè wè bèε ò kũũ disiè.
Kè bè nìnte wè bèε ò fèúté.

16 Bè bo mpīī mbe bí ke tãũ ketenkè,
kétò dèè bo be cēī miεke kékonnè,
képīmmú be pobè kéduónè.

17 N yóó ínní Medii èi kabe mbe kè bèε bè do.
Bεmbe í wanti idíítì,
be kpeti í bonè mesò.

18 Bè yó ntãũ ipie nyi bedapàmbè ke buò.
Mesémmè í yó mbè bonè ibí,
bè í yó mmòke ibí bénní kó mesémmè.

19 Babidōnni f̄́ nwèè tu yekpààtìyò kó medéè,
Kandee tenkè kabe kó tisātì,
a kpeεε bo naánnè Sodōmmu kédontenè Komòò ekè,
Kuyie ndo pònte yè.

20 Onìtì ténke báá buoté de kó dihei,
òmòù ténke báá dì kàri nè dì bo mbomè.
Bá beciembè bè báá dì kàri.
Bεnaacēmbε báá dè cōíné titouti.

21 Yekpamaà yó nde ndou,
Yeondo bo píε mbe cēī.
Dè bo naá nyicùo nkó diārì,
sitābóó yó nyānku dè.

22 Yekoute bo nkuò nde kó sicēkperí miεke, ke cóú nyetòbè,
sikpamóó bo taá de kó sicēsààsì.
De mònñi duunímu, de kó yewe ténke í kpaá ke détirì.

14

Isidayεεribε yóó wēte kékarimè be εi

¹ Ti Yiè nKuyie nyóó kuómumu Sakòbu yaábí mesémmè. Kuyie nyóó wēte kétãátému Isidayεεribε, kù yóó bè kànnemu be tenkè. Bepòòbè yóó katoomu ké bè wēnnénè, bè yóó munnénèmu Sakòbu yaábí.

² Yεbotè bo túóté Isidayεεribε ké bè kpēnné be tenkè. Isidayεεribε yóó bè tiekemu ti Yiè nKuyie mbè duó nkèè tenkè miεke, ké bè dòò tidaati benitidaabè nè benitipòbè, kétieke bèè do bè te, kébaaté bèè do bè baké.

Kuyie nnakémè Babidanni kóo kpààti yóó kúmè

³ Isidayεεribε ti Yiè nKuyie nyóó di om̀p̀unemu nè mef̣̣ũtímè di f̣̣ũtémè nè bè di dii mmèè sémmè nè mudaatòm̀m̀ú bè di p̣̣ĩnné mù. ⁴ De mònñi di bo onni Babidanni kóo kpààti ke d̀:

Wèè do ti f̣̣ũnko ò k̀te ke?

Wèè do ti diim̀mu mesémmè ò bore?

⁵ Ti Yiè nKuyie nf̣̣ètemu benitidannibè dùò, bèè do ti baké be pààti kèkèmu.

⁶ Wèè do puoti yεbotè nè kemieke ke í ompu, wèè do baké yεbotè nè kemieke ke yè f̣̣ũnko ṣ̣ã.

⁷ Diwèi p̣̣ĩnm̀mu dihèi dim̀u, kè di pèté meom̀p̀umè,

diwèi kó siyíkpeì sù kuò.

⁸ Bá nè detie mbè tu dè siperésì nè sétirì Dimaa kperε,
diwèi dii dè bo a domè.
Nè a duó dii yìe ketenkè
odakũtì ténke í kòriní ti kũ.

⁹ Bèè duó kudònkù bè bàátímu a kũntoomè ke bo da
CO.

Ke enni bεcírìbè a kpéí,
bεmbε bèè do tú bεkpààtìbè ketenkè ìnkè,
kè íinko yεbotè kó bεkpààtìbè bε kpààtikàrì ìnkè.

¹⁰ Bεmòu bè nàámmu a kpéí nke tú:

Fó mmúnke, a ténke í mòke muwèrímú,
a ti dòntenèmu, a í ti cáánnè.

¹¹ Bè do bie ntikùtidùùtì ke da sántí
né nte fò di mmònnì kudònkù miεke,
kè yεbiè dàátí a dóù
kè ibié píéké a yaádándátínkù miεke.

¹² Fó nwèè do bo tiwètì, yé a yĩme ke donní?

Fó nwèè do tú tεwàtè tèè pĩntì,

fò nwèè do tú tekũwentéwàtè,

fò nwèè do pòntì yεbotè, yé a yĩme ke donní?

¹³ Fó nwèè do náá nhamáà ke tú:

M bo deke kétuòke tiwètì,

m bo pèètóo Kuyie nhänné sù wãã

kéfií n kpààtikàrì.

M bo dekoò kubakù yóú bíékè kó ditàrì

kéìnkè kó bεkperìbè tiku dè kékari.

¹⁴ M bo dekoò tiwètì yómmè,

n yóó maatenè Kuyie nku kùù baké kéìnkè nè
ketenkè.

¹⁵ Né nte fò nkè bè da yèètoo kudònkù,

kàa cùtoo difòtìrì cūmpuri miεke.

¹⁶ Bèè da yà kè bè da dò mmenəmbii nkā.

Ke da dò nfù, ke békú bemáà ke tú:

Dè í dò nwèè do ã ã nampε wənwe kè ketenkèε
sāntàà?

Kè yekpààtiyò nkpeutàà?

¹⁷ Wèè do ceeri kutenkù kè kù naà ndikpàà,

ke pòntì yehékè bá ò í fīīnko tikpetintàà?

¹⁸ Yεbotè kó bekpààtìbè beməu òmpèmu,

ke duó bàmmùù be fōti sààyì miεke.

¹⁹ F́ mbè né da dootóomu, bè í da kūnné,

bè da útóomu bè peité dèè bire decírì de kōme,

bè da yāāmmu becírìbè bè kùò bè mudoò miεke.

Bè bè nda wēnnénèmu ke útóo difòtìrì yetārè kperi
ke naù.

²⁰ Bè í da wēnnénè ibotí tɛi kó bekpààtìbè kufōti

ke yé a pòntemè a èi ndi,

a kùòmu a kó kubotí,

a botí tú kuyεiku nku.

Ku yètìrì ténke báá yú.

²¹ Báátínè kékuə de kóo kpààtì bí i cice yei nkpréi,

kè bè báá íté kéfietε diheì képie nkuyonku kutenkù.

²² N yóo báátímu be kpréi, mí ndi Yiè nKuyie

Mpakεdaa, mí béi. N yóo pòntemu Babidənni

sənwε, o yètìrì í yó nkpaá. Be yaàbí nè be yaàbíyúó

bá nkpaá. Mí ndi Yiè nKuyie mí béi. ²³ Be èi bo naá

tinépxèti, tiyīnwuotì kó diārì. M bo káuté Babidənni

èi páíí nè kuaa. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakεdaa mí béi.

Kuyie nyóo potémè Asidii èi kəbe

²⁴ Kè ti Yiè nKuyie Mpakεdaa dò:

15

*Kuyie nnàké tì Mṓabu èì kṓbe
(Mukàmmù 15-16, wénté Sedemii 48)*

¹ Kuyie nkprannè tì Mṓabu èì kṓbe.

Keyènkè kèmáà ndi bè pòntemè Adi-Mṓabu èì.
Keyènkè kèmáà ndi bè pòntemè Kiidi-Mṓabu èì kè dì
dṓúnko.

² Kè Bèti-Dimṓṓ kṓbe deke Baiti nè Dibonni yetòrè
borè ke kuò,
Kè Mṓabu èì kṓbe kuò nNèbo tārì nè Mèdeibaa èì,
bemṓu kè bè kuó meyubii,
ke kuó be debii.

³ Dihèì dimṓu kè bè dàátí tifṓṓtòntì ke dò mbè kàri
mukūũ.

Kè bèè bo dedànnè nè yetowaarè bemṓu,
kè bè kuò nke ti tinṓnnieti.

⁴ Kè benìtìbè kuò, Esibonni nè Edeyade ekè mièke,
kè be dabùò ntùṓkù Yaasi,
dèè te kè Mṓabu èì kó behāṓpòmbè wùótí.
Kè be kṓm̀bùṓtì duò.

⁵ Dè n yó̀umu mediè Mṓabu èì kṓbe kpréì.
Bè ciétému ke coké ke tùṓkenè Soaa èì
nè Ekodaa Sedesia ke deeti Dutì tenni ke kṓnti,
ke wùótí Odonnaimmu kó kuce.

⁶ Kè kukó Dimmudimmu kūũ,
kè timú̀tì kpeí,

timúsũ̀tì ténke í kpraá,
titieti ténke í bo.

⁷ Kè bè tṓu be kperè, be kperè dèè do yenté,
kénkpraá ke séenko kukó ntietietì bè tu tì Sori tì yìè dè.

⁸ Kè iwú̀ótì tuṓkù Mṓabu tempè nkumṓu.
Kè yekúdabùò ndàátí Efadaimmu omṓu,

ke tũ̀ðkenè Beedi Edimmu.

⁹ Kukó Dimõnni bo píe mm̃enitiyĩ.
Kè n yíe kè bè bõnté meyi ntẽmè,
M bo duónko dicìricìrì kè dìi p̃immú,
Mõabu ei kòbe bèè yenté.

16

*Mõabu ei kòbe m̃õmè meteemmè Sedisad̃emmu
kòbe*

¹ Dìndi Mõabu ei kó tẽdõtè kòbe duónnè okpàti
diẽwè,
wèè bo Siyõõ tãri fepièfè.

² Mõabu ei kó benitipòbè bo cíeté
sinõ bè ceeté s̃i kó tiyĩ̀entì si k̃õm̃e.
Bè bo nháá kukó nhAdinõ kó diyèrì.

³ Bè bo mbáá nSudaa ei kòbe ke tú:
Di ti duó nyitié,
túóténè metããtímè,
ké ti dátinné di kó m̃edèè kuyie ncuokè,
ké ti s̃õnne, bè ti d̃enne ti ei ndi,
di báá yie nkè bè ti yà.

⁴ Yóunè kè Mõabu ei kòbe bèè cooti kè bèè kari di cie,
yóunè kè bèè p̃eté disòrì kè bepòmbè báá bè yà,
kè bè yóu dìi m̃õnni bè bo m bè f̃ẽũnkómè,
kè mupòmmù dèè dìi m̃õnni,
bepòmbè bo íté dìi m̃õnni.

⁵ D̃e m̃õnni Dafiti yaàbire bo di tikpàti,
kòo kpàti nfííkú.
Ke yé dè yó mbakémè benitìbè ke bè dó.

Κε bekùnè timóm̄m̄nti κε d̄ori d̄èè s̄iè.

Μαβυ ει κ̄βε κό didab̄onni

⁶ Κ̄è Sudaa ει κ̄βε d̄ò:

Ti k̄èmu Μαβυ ει κ̄βε κό tefentè κ̄ρεί,

βε κό tefentè tont̄ému.

Βε p̄t̄è mà̄m̄è βε fentè με mm̄à

βε κό kuyonku κ̄περε ί d̄ò mb̄ei,

k̄è β̄è t̄á β̄em̄àà detet̄ir̄è.

⁷ Di mm̄onni β̄eè n̄é kuò m̄bet̄ab̄è κ̄ρεί,

β̄em̄ou β̄è kuò n̄Kiidi-Adeseti ει κό tidobont̄i κ̄ρεί

n̄κε,

k̄è βε ȳemm̄è cààr̄è mediè.

⁸ F̄inyĩ κό detie ndo f̄íkkú d̄èè paa,

Esibonni temp̄ē nd̄è d̄ó̄nk̄omu,

k̄è Sibuma ει κ̄περε m̄ót̄é,

d̄end̄e d̄èè κό menaà ndo muò nkutenkù κό

β̄ekp̄ààtib̄è,

d̄end̄e d̄èè do w̄uò

n̄k̄étuòκε Yas̄eε k̄étuòken̄è t̄ed̄ont̄è κό dikp̄àà,

d̄end̄e d̄èè κό ibake do pit̄é k̄étuòκε d̄àm̄éèr̄i

muk̄ókúó n̄kou.

⁹ D̄eè te di mm̄onni k̄è n̄ w̄ēnn̄én̄è Yas̄eε ει κ̄βε,

k̄è ti kuò f̄inyĩ κό detie nd̄èè bo Sibuma ει δε κ̄ρεί,

f̄ó Esibonni ει n̄è f̄ó Edeyade n̄ on̄nieti t̄ii d̄ou di ñ̄nk̄è,

κε ȳé β̄è di dom̄è mudoò n̄è iúu mudid̄èi m̄onni,

di t̄ȭ dii m̄onni di tebe.

¹⁰ Diw̄èi n̄è kuyē̄naat̄i d̄è t̄én̄ke ί k̄p̄aá,

detie nk̄ó depaa m̄miεke,

Iȳie mp̄à̄amu n̄è siȳik̄p̄èi f̄inyĩ κό detie m̄miεke.

Òm̄ou t̄én̄ke ί k̄p̄aá w̄èè t̄ȭ ȳetebe,

κε ȳè ūti diȳetit̄uò miεke,

m̄ p̄à̄ammu siȳik̄p̄èi s̄i t̄én̄ke ί k̄p̄aá bo.

11 Dεε te kè n kònti seití kubómbonku kó iwěĩ tēmè
Mɔabu èi kpéí.

N yèmmè mèè cààrè Kiidi-Adeseti èi kpéí.

12 Mɔabu èi kɔbe né òu yetòrè borè mubáammu,
ke kərì dibòrì bè tǎáté dì mubáammu kpéí,
ke báá mbè me nyí keu tìmatì.

13 Ti Yiè nKuyie nnàké tì nti Mɔabu èi kpéí. 14 Di
mmònnì nte ti Yiè nKuyie nné b́éi dì nùù ke tú:
Yebie nyètǎǎti cáu cáu, Mɔabu èi kó bekpàritiebe nè
be èi kó benitìbè bèè bo nkpaá bè í yóó tuòke dèmarè,
bè me nyí yó ntú bèmabè ténke.

17

Kuyie nkpannè tì Damaasi èi kɔbe

1 Kè Kuyie mbéi nDamaasi èi kpéí nke d̀:

Damaasi ténke í yó nkpaá ke tú dihei,
ò yóó naá tidobontì nti.

2 Adowee kó yehékè yóó d̀únkomu,
yè bo naá nyiwũ ò kó ditũnnì,
ì yó ndou dè bá dèmarè í ì kóónnè.

3 Efadaimmu kó dikpààtiyuu ténke í yó mmòke mùù
dì kǎnké,

tìkpàtì me nténke í yó nkpaá Damaasi èi.
Sidii èi kɔbe bèè bo nkpaá be sǎnni bo kēke,
kémaatènè Isidayeeribe kperi.

Mí ndi Yiè nKuyie Mpaakedaa mí b́éi.

4 Dε kó diyie Sakɔbu yaábí kó tikpetì bo yaate,
bè bo naá nyidawaá.

5 Bè bo ndònnè bè òó kóũmè tidiiti kupaku mieke,

bè ãã kãũmè tidiiti Defaiibe biriku kékónté kédérí.
 6 Isidayeeribe bèè bo nkpaá,
 bè bo ndonnè bè ãã tãũ yetebe kékínté yè.
 Bè ãã tãũ odifíè kó yebe ke ínté yè,
 yèdéè yoo yètããti kè yè ncáátí meýómmè.
 Kè yeteyè yènàà yoo yènùmmù ncáátí tifããti mièke.
 Mí ndi Yìè nKuyie Isidayeeribe tũ nkù mî búi.

7 De yiè onitì bo wẽẽte wèè ò dòò o bíkè, bè bo m bóúté mí nKuyie nkùù te Isidayeeribe ke dò mpáí páí. 8 Bè ténke bá mbúú sibãøtenkaanìi bè tu sì Asedaa nè yebãwũãtòrè bè cóunko yè tihúúntì.

9 De yiè Isidayeeribe bo coké káyóu be ekè iduotí fité yè, ke yèè dǎúnko Isidayeeribe do sǎnké Efiibe nè Amøriibe Kannahãã èi kè bèè cokémè, kè be èi dǎúnko. Dèmarè í yó nkpaá.

10 Isidayeeribe di ò yèmmu mí nKuyie nkùù di dèrí,
 di m bùtinnému mí ndipèrì dii di kãnké.
 Dèè te kè di buotì tibãdiitì,
 ke fikku debøtie
 kè di yèmmè dè naatinè.

11 Ke ãã tì buotí kè tìi kóté dii yiè,
 kè dè naá nwenniní kè tì pòrí.
 Di na ntì dèite dii mǎnnì kè di né tì mǎntóo.
 Dèmarè í yóò na kétaa mmumømmú nè meýei ndèè di doti.

Yebotè kó kunãðroo

12 Tóò! Yebotè péu yè te kunãðroo
 kè kù dò ndàmèèrì kó kunãðroo ã ndòmmè.

Yebotè yèè wèkí kè dè ùùti menie nhõõ ta kukó
nkénhuutumè.

¹³ Yebotè kó kutoweku dònne menie nhõõ tamè mme
kukó

ti Yiè nKuyie nyóó péimmu kè yèe coké
kédété kuyaaakù õõ káuté mèè botí tiyontì
fèfòdónfè õõ kouté mèè botí timúkpetì.

¹⁴ Kuyuoku bo nyóó yuoté kè benitìbè kãm̀b̀uà̀tì tii
bè duò.

Kè dè nyóó wenté kè bè ténke í kpaá.

Tii yóó tuakení tinti bèè do ti puà,

tii doti bèè do éi ti kperε.

18

Kuyie nkpannemè Etiopii kabε

¹ Di bo yà! Díndi bàtóòbè bèè màke ifièti idéi
Kuusi kó kukó mpéemmè di bo yà!

² F́ nKuusi èi, f́ nwèè dèi yehaikèntōrè ke tũð
kè yè taà bàtóò yaube ke kerì menie nyínkè.

Yètōrè cāyε wētēnè tidadietì kó kuwuò mbíékè,
bèè deu ke miεti kè bè bè dé kutenkù kumou.
De kó kuwuò nkpeñnìmu ke nò nyitèi.

Kè ikó nsū be tenkè.

³ Dimou díndi bèè bo ketenkè,

kutenkù kumou kabε,

kè bè cònné mecannimè ditārì ìnkè di mè wènté,

kè bè kōnné ditātεheù di kénté.

⁴ Ti Yiè nKuyie nni nnàkému ke tú,

kù bomu béu ke wúónnì diyìè ð mmímè kuyie
ñcuokè,

yewetè ð ndòmmè dididèi m̀nnì.

⁵ Dè ð nkè f́nyĩ kó mutie pòrí ke yòte kè yεbe ānné ke
bi,

bè ɔ̃ cíému ibake nè disiè,
 kédèi dèè siku nè tifaàtì kè dè ncóúo.
 6 Bè yóó me nyí Etiopii èi kɔbe,
 yetārè kó timancòntì nè tikpasĩntì kè dè mbè yo
 ndipaa nè diyɔ̃ɔ̃.

7 De m̀nǹǹǹ tidadieti kó kuwuo nkɔbe bembè bèè
 deu ke mieti, kè bè bè dé titentì timəu, kè bè p̀nt̀ǹt̀
 ibotì t̀i, bembè ikó mpíéké bèè tenkè bè bo ntəuní
 yep̀arè ke p̀aa nt̀i Yìè nKuyie Mpakedaa Siyɔ̃ɔ̃ t̀ari ku
 ỳtirì yu d̀.

19

T̀i yóó tuɔkení Esibiti

1 Kuyie nkpannè t̀i Esibiti èi kɔbe.

Nte ti Yìè nKuyie nke k̀r̀ǹǹ nè diwetirì mecãã nke
 k̀ri Esibiti.

Kè Esibiti kó sitenkaanì k̀nt̀ǹ au ku ùkè,
 kè Esibiti kɔbe k̀nt̀ǹ c̀t̀t̀t̀.

2 M bo suure Esibiti èi kɔbe kè be mieke mpéi betɔbè,
 bá wè nè o kou kè bè nkpa, bá wè nè o népo kè bè
 nkpa.

Bá d̀i èi kè d̀i nkpannè diterì,
 bá d̀i kpàt̀iyuu kè d̀i nkpannè diterì.

3 M bo beñnè Esibiti kɔbe yèmmè
 kè bè do d́ kédə̀ t̀i ànt̀t̀.
 Kè bè mbekù yesĩmpókè nè benitinòmbè,

ke yu becírìbè,
 ke k̀ri tipãt̀i, ke bourí tinùbootì.

4 N yóó duó nkè sikpàat̀ib̀i yeisi siì baaté Esibiti
 kɔbe,
 okpàat̀i d̀nniwè bo bè baaté.

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa, mî búi.

⁵ Dàméèrì kó mɛniɛ mbo deè,
íkó mbo kũũ kékpeí.

⁶ Íkó mbo ãnné inéí,
Esibiti kó kukó nNiidi bo cɔɔte,
kè ku kondakésíí kũũ.
Tiãtì nè tipèntì kè dèe móté.

⁷ Timútì nè titieti dè bo kpeí,
dèè kó òmáà bo kukó nNiidi pɛém̃mè o yuu nè o fũḥ
dè bo kpeí.

Kè kuyaakùu dè kouté kè dèe deè.

⁸ Bɛyĩmpĩmbè bo kɔmmú,
bɛyĩmbɔmbè bèè taà Niidi kó ikó mbè bo kɔmmú.
Bèè buè nNiidi kó ikó mmieke bè òtìrè bè bo móté.

⁹ Bèè kuuti tipàkɔkɔpɛtì nè bèè tì puotì
nè bèè dùàkù tiyaàkɔpɛtì pèitì, bɛ yèmmè bo caàrè.

¹⁰ Bɛyaàdùòbè yèmmè bo caàrè.
Bèè do pĩ mmutɔmmú kèpéú ke yonnè kè bɛ yèmmèe
caàrè.

¹¹ Soãã kó sɩkpààtìbìí naá ntiyèntì nti,
Esibiti kóo kpààtì kó mɛcìì nyembè ò duó nyì tié,
ntú iyèntié nyi.

Di mièke we mbo na kénáké okpààtì ke dè:

Mî tu mɛcìì nyiè nkó òɛbire.

Okpààtì wèè do bo nè òm̃nnì o kó òɛyaàbire.

¹² Esibiti kó okpààtì kó mɛcìì nyembè bo òɛ?
Bè bo da nàkémè kàa banté ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa
tããté tì Esibiti èi kpéí.

¹³ Soãã èi kó sɩkpààtìbìí naá tiyèntì nti.

Manfi èi kɔbɛ totí tì bɛ yèmmè tì í kpáá ke bo òòò,
bèè ni Esibiti kɔbɛ kó iwuò mbè fétìnnemu Esibiti.

14 Ti Yiè nKuyie nkuù bènnè Esibiti kó bekpààtìbè
yèmmè,
kè bè fétinne Esibiti kàbe be tōmmú muməu miəke
kè bè àántè, kunaàγāākù ðð muó,
kénháántemè ke tũṣti.

15 Esibiti oməu miəke òməu ténke í yóó dṑò tìmatì.
Wèè tu diyuu, yoo wèè tu kuyóú, tipuonti nè tipèntì
* tì kupatifāākù fūṣ.

Esibiti yóó dentènè tì

16 Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa bo youte dìi yìè o
nàùtè Esibiti ìnkè, o nìtìbè bo dontenè benitipòbè kè
kufṑwaá mbè pĩ nkè bè nkpeutí. 17 Kufṑwaá mbo
pĩ Esibiti èi kàbe nè tìi yóó tuàkení Sudaa tenkè ti
kpéí, bè níi bo béi nSudaa tenkè kpéí nkè benitìbè
kṑmbùṑtìi do nè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa tāāté ke bo
dṑò tì kpéí.

18 Dɛ kó diyìè Esibiti kó yehəkè yenùmmù yèè yó
nnáá nKannahā kàbe kó tináàntì. Kè bèè dṑúnnè ti
Yiè nKuyie Mpakɛdaa dinùù ke bo nkù taunnè. Bè
bo nyu dɛ kó diheì kó dìmarì ke tú dikòù èi.

19 Dɛ yìè ti Yiè nKuyie nkó diwũṑtònnì bo mbo
Esibiti cuokè, kè ti Yiè nKuyie nkó ditàrì ncómmú
diheì mànku. 20 Dèè yó ntú mɛcannimè mèè nàá nti
Yiè nKuyie Mpakɛdaa kpéí Esibiti miəke. Bè bo yà
bèè bè fṑũnko kékuónnè ti Yiè nKuyie nkè kùù bè
duənnì odɛtíwè wèè yóó bè pàtɛ. 21 Ti Yiè nKuyie
nyóó benkemu kumáá Esibiti kàbe kè bèè kù banté,
ké nkù feu iwũṑ ke kù pāā ntidiitì kó yepārè, ké

* 19:15 nè tipèntì: Wénté 9:13-14 a bo yà bè wāri

nkù d̄ummu nè yenò ke yè d̄òri. ²² Ti Yiè nKuyie yóó potému Esibiti k̄be, kù yóó bè potému ke né bè miék̄unne, kè bèe w̄etení ti Yiè nKuyie mborè kè kùu c̄outé be báammu ké bè miék̄unne.

²³ De kó diyìe kuce yóó ãnnému Esibiti kénk̄arìnè Asidii, kè Asidii k̄be nk̄arì Esibiti. Kè Esibiti k̄be k̄arì Asidii. Kè bè nwē nke báá nti Yiè nKuyie.

²⁴ De kó diyìe Isidaȳeribe bo w̄ennénè Asidii k̄be nè Esibiti k̄be. De kó yeh̄ekè yetããti kè ti Yiè nKuyie nyè d̄ò m̄esàà. ²⁵ Ti Yiè nKuyie M̄pak̄edaa níí bo béi nke d̄ò: Esibiti k̄be tú n k̄be m̄be, m̄esàà nní m̄bè bonè. Asidii k̄be m̄i bè piíté nè n n̄ou, kè Isidaȳeribe tú n te bè.

20

Kuyie mp̄ãnáàntì náàntò cemmè menacèbii nke feío

¹ Asidii kóo kp̄ààti Sadik̄ō t̄ōnní d̄i benni o kóo ããp̄ònk̄òti Taditanni, kòò bo pi Asid̄oti èi ké d̄i p̄ònte.

² De kó dibenni ndi ti Yiè nKuyie ntì n̄akémè Am̄oti bire Esaii, wèè nàá nku p̄ãnáàntì ke d̄ò: K̄ote k̄ébouté kuf̄òt̄nkù a bou kù a kà, ke bo benke meyeñcaàrimè, kéd̄eite a neùti, kòò mè d̄ò k̄éncenti menacèbii nke feío.

³ Kè ti Yiè nKuyie mb̄éi nke d̄ò: N kóo t̄ōnti Esaii cemmè menacèbii mbá ò í dáátí tiyààti. Dè m̄òke yíe yebie nyètããti ndi, dè d̄ò mmecannimè mme nè dibenk̄erì Esibiti nè Etiopii de kp̄éi. ⁴ Asidii kóo kp̄ààti yóó me mp̄ĩmmu Esibiti k̄be nè Etiopii k̄be kè bèe ce mmenacèbii, bedap̄àmbè nè bedak̄ótibè. Esibiti k̄be fei bo feité. ⁵ Bèè do búó Etiopii èi k̄be

nè bèè do pətìnè Esibiti èi kəbe, kufɔwaa nnè ifei dè bo bè pĩ.

⁶ De m̀nni de kó itempɛ nkəbe bo nnáá nke tú: Nte ti do búó bè íbie ti yèmmè do dò nti yóó sari kè, kéréte meteèmmè, kè bè ti deeténè Asidii kóo kpààti. Ti né yóó cuó nke kéréte medeetímè?

21

Bè yóó pəntemè Babidanni

¹ Kuyie nkpannè tì dàmèèrì bíékè kó kutempɛ tɛdɔntè kəku kəbe.

Kuyaakperíkù ɔ́ iténí m̀è botí diyìè ỳèní k̀è bíékè, di dootitəbè itiní m̀è botí dikpáà tɛdɔntè bíékè kó dihéi bè dé d̀.

² Kuyie nni mbenke tì yóumu t̀i tu:

Nè bè di do naati, beè k̀órté ke di fiiti, ok̀ùt̀i itému o t̀ómmú. Díndi Edamiibe donè be, díndi Mediibe pinè be, m̀ pààmmu ikũũ iməu.

³ Deè kpéi nte k̀è d̀è pĩ n ka, kuyonku kuù nh auté ke n cáá. Onitipòkù wèè kuò ndebire o k̀óme, n yèmmè m̀è ỳè m̀bi, n t̀énke í yo.

N yèmmè m̀è fité n t̀énke í wúó.

⁴ N yèmmè m̀è k̀əre, kufɔwaa nkuù nh auté n do yáá nkuyuoku nku ke bo oǹpè, k̀è Kuyie nné n t̀əní kukɔ̀mb̀òdoróo.

5 Bè Ìnné tidiiti nti,
 ke dǎú nyekàrè kè ti yo nke yǎ,
 ke yóó daate kè bè pèi nke tú:
 Bèhāāpònkótìbè, íténè kébáátí,
 kékpáááté tidǎpiti.

6 Ti Yiè nKuyie ntu:
 Kǎte kécónné obàrì kòo mpaké
 kòò yà dè wèe pīēké.

7 Kòò yà tenaasāntè kè sisēī sidésì tē dèrì,
 yoo sāmmarímúbè kè bè dè dèke,
 yoo yòyóbè kè bè bè dèke,
 wèe dǎò meyoǎmmè, wèe daate mesàà.

8 Kòo bàrìi kuónko ke dǎ: Áú, n Yiè!
 N tũũ nke de ncómmú.
 N de nwentí.

9 Né nte ñ yà dè:
 N yà benitìbè mbe kè bè dèke tenaasāntè,
 kè sisēī sidésì tē dèrì.
 Ke yíé bēi nke dǎ: Babidǎnni domu.
 Ò domu páíí.

Kòo bǎǎtenkaanì duó ke bǎké, ke cóú ketenkè.

10 Mí nhEsaii mû nàá nke tú bè di puotímu,
 bè ǎǎ puotímè yeyǎ kuyíé miēke.
 Ti Yiè nKuyie Mpakēdaa Isidayēeribe tũ nkù kuù
 tì nni nnàké, kè n tì ndi náá.

Kuyie kpānnè tì Edāmmu èi kǎbe

11 Kuyie nkpānnè tì Dumaa èi kǎbe,
 kè n keé òmǎu pīēkémè Seii èi ke tú:
 Fǎ nhoheikèmbàrì keyènkè dòmme?
 Keyènkè naataà?

12 Kòo eikèmbàrìi bēi nke dǎ:

Dè wentému ke dèè, tìmatì í bo
dè né yóó wēte kēbiitemu nanke
kàa dó nanke kpèti a naa wētení.

Bè nàké tì Adabii èi kpéí

¹³ Kuyie nnàké tì Adabii èi kpéí:

díndi Dedanni èi kòbe becièmbè,
di bo wenté Adabii kó dikpáà mièke.

¹⁴ Díndi Temaa èi kòbe,
kòtenè kéco sinéyēí bo bè, ké bè pā menie,
pānè bèè cooti mudù kè bèe di.

¹⁵ Ke yé bè cokùmè mudoò mmu, bè kpàte yese nye,
bè fīnné detānnè nde, mudoò muù binté.

¹⁶ Ti Yìè nKuyie nni n nàkému ke tú: Yebie
nyètāāti cáu cáu, kè Kedaa èi kó disānni deèmu.

¹⁷ Betāntāūbè bèè nò mmudoò bèè bo nkpaá Kedaa
èi, bè í yó nsū, bè í yóó tuòke bèdébè. Ti Yìè nKuyie
Isidayeεribe tū nkù kuù béi.

22

Kuyie ncaummè Sedisadεmmu èi kòbe

¹ Kuyie nnàké tì tì tukúnè kubiriku bè tu kù
mebenkùmè biriku:

Fí nSedisadεmmu, dè dòmmè kàa nìtibè bemou dèke
dèdānnè?

² Sedisadεmmu, ba nte kàa èi dàátí kutoweku?

Ba nte kunòroo, ba nkó iúu bo fí ndihéidiè mièke?
A kòbe bèè ku, mudoò muù í bè kōnnè,
bè í ku dikpānni mièke.

³ A kó behāpònkótíbè cokému bemou,
kè bè bè bètinè detānnè ke bè pīmú, ke bou,

bá nè bèè do coké ke dèté bè bè pĩrmúmu ke bou.

⁴ Dèè te kè n tu di bá nni nwúó,
n yóunè kè nní nti didabònnì,
di bá nyetíróo ke m báá mmeysi mmèè do n kòbe.

⁵ Dè n dimu nyíe,
keisòùkè keè m pĩ,
meyerìcaàrimè mèè n do,
Ti Yiè nKuyie Mpaɛdaa weè mè yẽ,
kubiriku ò benkú dè o náaṅtì kè iduotí duò,
kè iúu dèkù ditārì ìnkè.

⁶ Edammu èi kòbe bàátímu be duokè,
ke dèke sikipàrìnaasẽĩ, bè kèrínímu,
Kiidi èi kòbe kpãátému tidòpìtì.

⁷ Sedisadammu sikipàrìnaasẽĩ piémmu a bitì sààtì
mièke.
Kè besãndèèbè còmmú diheì kó yebòrè.

⁸ Sudaa èi kòbe di ténke í m̀ake mùù di kãnké.

Di búy kutúúkù kó tecèkpetè, tikpàrìnentì ã tè nte.

⁹ Di yà Dafiti èi kó kuduotí keúmè mme yebòrè péu,
ke do mmenie, nke sòrì diheì kó kubinku kùù bo de
fũò.

¹⁰ Ke kàà nSedisadammu kó sicẽĩ
ke pùò nsìmasì, ke bo na kètũnte iduotí,

¹¹ Ke keú kubinku iduotí idèi cuokè,
ke bo yũñní kubinku kótíkù kó menie.

Ke yóu di bo wẽ̀etèmè wèè te kè dende kó dimàà
dòòrì o bíékè.

Ò pĩ mmutõmmú nè dimònnì ndi,
di me nyí mù yà.

¹² Ti Yiè nKuyie Mpaɛdaa di yu,
kè di bo kòmmú yedabùò nye,

kékuó di yùtì kédáátí tifòòtòntì,
kèbenke di yeñcaàrìmè.

13 Kè di né bo diwèi miεke ke yānku,
ke kòu inààke nè ipe,
ke cáá nyimaa nke yò mmεnaà,
ke náá nke tú:
Ti nyo nke yò,
ke yé ti naa yóó kúmèmu.

14 Kè ti Yiè nKuyie Mpaκεdaa n náké ke dò:
N yí yóó bè cǐé nde kó meyei nnè be kũũnko.
Mí ndi Yiè nKuyie mmû bíi.

Kuyie nkpannè tì Sebuna

15 Kè ti Yiè nKuyie Mpaκεdaa, n náké ke dò: Kòte
káyà Sebuna, wèè baké tekpaàtìcǐètè kòò beke ke dò:

16 A kperε òndε bo diε?
A kou we mbo diε, kàa keu a fǔti?
Ke keu amáà kudènkù deyiitírè?
Kàa keu a cǐètè sònte dipèrì ñnkè?

17 Né nte fǔ,
kè ti Yiè nKuyie nyóó da bə mbèmmù kuce mèmáà,
ké da pikú ku nòùtè tei tei,

18 ké da dootóo kàa mbírímú ketempēkùkè,
bànòò tēmè.

A yóó ke nkú fǔ nnè a kpàrìnaasǐ a do pətìnè sì,
fǔ nwèè sǐnkùnko tekpaàtìcǐètè.

19 N yóó da deitemu a kàrì,
m bo da deite a fǔtìrì.

20 De yiè kέwεte kέyúní
n kóo tǔntì Idikiya bire Ediakimmu.

21 Kóò dàtínné a yaàbòrì,

kòò yìi nha naàkònfè
 kòò duó nha màkε mùù wεrímú,
 kòò naà nSedisademmu nè Sudaa kòβε βε kóo cice.
 22 Kε nh ò duó nDafiti cìètè kó dikpetínni,
 kòò kpetínné òmòù báá kpeté,
 kòò kpeté òmòù báá kpetínné.
 23 Kε nh ò fíi nfcùùfè kōme ketenkperíkè ìnkè,
 kòò kpààtiyètìrii feité o cice cìètè miεke.

24 O yaàbí nè i kó iyaàbí ì bo nhò yùu ticatòòntenti
 ð nyuummè fecùùfè, tisámptòti nè tidietì, 25 Dè yó
 mboní diyie mari kè fecùùfè fèè fiíkú ketenkperíkè,
 fè bo òu kékééé, kédò dèè do fè yùu nkè dèè cake. Mí
 ndi Yiè nKuyie Mpakεdaa mí béi.

23

Kuyie nkpannè tì Tiiri nè Sitōō de εkè kòβε

¹ Kuyie nkpannè tì Tiiri èi kòβε.

Díndi Tadisisi èi kóo bàtóò dèèbè kōmmúnè.
 Tiiri èi pòntemu bàtóòbè còrímú dè ténke í kpaá,
 di do kpaaní Sipidii èi ndi ké tì kèè.

² Díndi bèè bo dàméèrì pεémme
 nè díndi Sitōō kó βepotambè,
 dè di dimu ke di kpeí.

Díndi bèè kó yetōrè cènti menie nyĩnkè,

³ menédiemè ìnkè,
 dèè kó dimàà buótí Niidi pεémme,
 bè òō dè dèite ké dè fiténè yebotè nyε.

⁴ F́s nSitōō èi a di ifei nyi,
 f́ nwèè do tú bàtóòbè kó dicónni.
 Dàméèrì náámmu ke tú n yí kuó ndεbire,
 n yí pεité denitidabire,

m me nyi yo inityipobi.

⁵ Esibiti kabe bo kee dii manni tu tudenii Tiiri ei, kufowaa mbo be pi ke be nkpeuti.

⁶ Dindi dameri peeme kabe senteni Tadisisi, kammune yedabu.

⁷ Wu! Tiiri ei ndi dienna? Dihei ndi di do bo ne dimanni, ke benitibe di pike, ke di baki yekede detiye, we ndi caka mie moti?

⁸ Tiiri ei dii do toti yekpatipike, dindi be do tu bepandibe ke be di de titenti timo. We manni de ko dihei.

⁹ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa wee doo memme, ke bo kekunne sipoo yembe, be do santi be, kesenkere be do tu benitidibe ketenke ink.

¹⁰ Dindi Tiiri ei kabe kuinti di tenke, be kuutime Niidi ko peeme, batobe tenke i de commu.

¹¹ Ti Yiè nKuyie nkuu youte ku nutè dameri ink, kuu donne yekpatiyoo konbudi. Kuu duoko ke Kannahã ei kabe pante be ko sicper.

¹² Ke ti Yiè nKuyie mbei ke do:

Dindi Sitoo ei kabe, di yanuti deemu,

di saatene osapa mbè caka wewe, ba ke di ite ke sentè dameri ke kate Sipidii, de bibe di ba pete meompe.

¹³ Kandee ei tenke i kraa,

Asidii èi kɔbe bèè do di cètinnɛ
 kémaá yedèrè ké di fité,
 ké di do képuɔ nsikpààticéĩ,
 kè dii dɔúnko kénáá ndikpàà kè tikpasĩntii di ta.

14 Díndi Tadisisi èi kɔbe kəmmúnè yedabùò,
 di kóo bàtóòbè còrmú dè ténke í kraá.

15 Dè yó mboní kè bèe yèmmu Tiiri èi kpéí, kè
 dè mmàke yebie nsipísìyiekè okpààti kó mufòmmu
 ɔ mmamè. De m̀nni tii bo tuàkení Tiiri èi ti
 bo ndonnè feyènfè fie nnáá nwèè nitipòkù dauti
 dautinè bentidaabè o kpéí nke tú mù:

16 Túótè a kùtidùkù, kénfirí dihei ke denti,
 f́ nhonitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè, bè
 yèmmu a kpéí.

N firí dihei ke bié nha kùtidùkù ke diè,
 kè dèe yié nkè bèe dentení a kpéí.

17 Yebie nsipísìyiekè kó difōnkúò, ti Yiè nKuyie
 mbo wēte képoté Tiiri èi kɔbe kè bèe wēte ké kù yóu,
 kéta di kó kupotaá nkétaunnè yekpààtiyɔ yemɔu yèè
 bo ketenkè*. 18 De m̀nni ticōnti bè bo mpéú ti nè de
 kó ticuuti né yó ntú ti Yiè nKuyie nkperɛ nde, bè í
 yó ntì tikí ke sɔrì. Bè yó ntì piúnè bèè pĩ mbè mbe
 Kuyie ncfètè mièke mutōmmú kè bè nyo nke sannè,
 kéndaaati tiyaàsààti.

24

Kuyie nyóó pəntemè kútenkù

* 23:17 Wénté 1:21.

1 Ti Yiè nKuyie nyóó p̄ontemu ketenkè, kè kèè
d̄óúnko,
kutenkù bo kónté kè benìtìbèe cíété bèè tu:

2 Ikuó niùbè nè c̄énkoo k̄obe.
Kudaakù yiè nnè kudaakù,

Tec̄ĩètè ȳo nè o k̄oo t̄õntì,
wèè fiiti nè wèè do,
wèè p̄enni nè bè p̄enni wè.
Dibànni yiè nnè ò bannè wè.

3 Ti Yiè nKuyie nyóó p̄ontemu ketenkè páíí,
kèhéí di k̄ere, kè di tenkèe d̄óúnkoo.

Ti Yiè nKuyie nkuù tì béi.

4 Ketenkè kuòmmu ke c̄ite,
kutenkù c̄akemu ke naá ntidobontì ke w̄ennénè
k̄éĩnkè.

5 Bèè bo ketenkè ìnkè bèè kè s̄ã,
ke yé bè bùtinnémè Kuyie nkuó,
bè s̄énté Kuyie ntié nyi,
ke t̄òte metaummè m̄èè do bo s̄ã,
bembè nè Kuyie mbè cuokè.

6 Dèè te kè Kuyie nc̄õ ketenkè,
bèè bo ketenkè kè bè yàu be yei nkó muc̄óntimu,
ke dèè bá bèè k̄paá bè t̄énke í t̄ùòke d̄èmarè.

Menaà ndèèmè dihèi kè diwèi dèè

7 Fínyĩ kó detie mm̄otému,
menaà p̄ammè t̄énke í k̄paá.
Bèè yèmmè do dò nc̄atíré
kè bè ta meyeñcaàrìmè mièke.

8 Yebàrè kó yedabùò nc̄íékému
kè siyík̄pèi yé nyúóó,
kè tibóbontì yé nkáré.

9 Inaayààyiè nténke í bo.

Μεναà kperímè tiikemu, βεναayààbè kpéí.

10 Dihèi dimòu dǎúnkomu ke pùò,

kè sicéí yàà nyǎǎ mbá òmòu ténke í nò nke taà.

11 Kè benitìbè kuò ndihèi mieke.

Μεναà ndònté mèè kpéí,

diwèi ténke í kpaá,

kè tiyǎnkùtì dèè dihèi.

12 Dihèi dimòu naá ntidobontì nti,

kè yecàkè pèité péité ke cóú.

13 Ibotí imòu kutenkù

dè bo ndònnè bè ǎǎ tǎù odifíè kó yebe ke ínté yè,

bè ǎǎ tǎù fínyí be káyáké yè.

Bèè nanté ke yǎnku

14 Bè pǎékù metammè mme,

ke déúkùnkò ti Yiè nKuyie nyètìrì,

kè diyìè taà kèè bíékè kǎbe yǎnku.

15 Díndi diyìè yìèní kèè bíékè kǎbe,

déúkùnnè ti Yiè nKuyie nyètìrì.

Díndi dàméèrì bíékè kǎbe

sǎntenè ti Yiè nKuyie kùù ti te tínti Isidayεεribe.

16 Ti kèèmu bè dièmmè fε nyènfè:

Ti Yiè nKuyie nkùù wetí ku yètìrì ndεu!

Kè mí nné kuónko ke dò:

Ǒ fetimu, ò fetimu!

Meysi mmeè ti do,

bè ò fítému, nè bè ti do naati beè kònté ke n fité.

17 Díndi bèè bo ketenkè ìnkè

Difǎtìrì nè ticùòtì,

dεè bo di ìkè.

18 Wèè bo keè iúu kécokénè kufǎwaá,

nhò doti difòtìrì ndi,
 kè wèè yètìní difòtìrì kòo ta ticùòtì miεke.
 Yεwetibòrè yeè kpeté,
 kè ketenkè kó dipũ sàntè.

¹⁹ Kεtenkè keè sànti,
 ke yaú ke wéú yeWétiyè.

²⁰ Kεtenkè àntimu kunaàyàkémuónkù tēmè.
 Ke sànti dipaakòtéfi kōme,
 meyei mmeè kè yònte,
 kè domu ke ténke í yóó íté.

Bεkpààtibè yóó domè kè Kuyie mbaaté

²¹ De yiè ti Yiè nKuyie mbo ànné tenòutè keĩnkè kó
 bekpèribè, képoté ketenkè kó bekpààtibè, ²² ké bè tii
 mbemou bè òó tímmè tikpetínti ké tì tanné difòtìrì,
 kéketínné kè bè nkpetí, kè dεe mante kè bè né bè dòò
 bè dò mbεε bè dòò tì.

²³ Otànkù bo sīnné
 kè ifeii pí ndiyiè.

De yiè ti Yiè nKuyie Mpaakedaa weè yó mbaké
 kέmbo Sedisademmu Siyòò tārì ĩnkè,
 nè o kpetì kè bekótibè ntì wùó.

25

Disānni kó feyènfè

¹ Ti Yiè nKuyie nha tú Kuyie nku n tũ nkù,
 n yó nda sántímu ke déúkùnko a yètìrì,
 ke yé a dòòmè demarè sààrè,
 a do tāāté tì nè dimònnì,
 kè tì bo bá ke í ceeri,

² Fòò pùò mbεkpákparìbè èi,

kè dì naá ndidobonnì ke cóú,
 bekpákparìbè kó dihèi,
 nè sicĕkperí kè dè naá ntidobontì.

Òmòù í kraá ke bo dì maá bìtì.

³ Dè te kè kuwu nkperíkù kàbe da sántí,
 ibotí tɛi kó bekpààtiyeibe yóó da yotemu.

⁴ Fṣṣ tu ocīrì kó dis̀rì,

osénniwè ã nsari fṣṣ borè meyeñcaàrìmè m̀nnì,

fṣṣ ã nhò kánké fetaafe,

kè kuyie ntònkè á nhò dìéké,

ke yé bekpààtiyeibe kó kemieke donnèmè fetadiefe
 nfe,

fèè puotì imarí.

⁵ Ke donnè kuyiinkù ã ndòmmè tedòntè kó ketenkè.

Fṣṣ kùò bekpààtiyeibe kó ihúu.

Diwetirì ãṣ dátínné diyie kè dèe bonkemè.

A me mpàa beyeibe kó ihúu.

Ibotí iməu yóó dimè dibanni

⁶ Ti Yiè nKuyie Mpaɛdaa yóó ãnné dibanni ndi,

Siyṣṣ tārì ñnkè ibotí iməu kpéi,

kékuò iwũṣ mekùò nkpeyi nè menaà kperímè bè
 tumè diféè,

nè tidiitì sààtì nè menaà kperímè.

⁷ De kó ditārì ñnkè ke dáté kuyààkù

kùù do kánké yebotè yeməu ñkè.

Kuyààkù kùù do dáátí ibotí iməu,

⁸ kékei mmukũũ yúóó,

ti Yiè nKuyie nyóó ùũtímu tinənniɛti,

kédeite ku nìtìbè ifei.

Mí ndi Yiè nKuyie m̀i béi.

Isidayeɛribe yó nyānkumè kè Məabu kəbe kuə

⁹ De yiè di bo nnáá nke tú:
 Kuyie nkuù tu ti Yiè, ti do ku mbúó,
 kè kù me nti dæeté.
 Ti do ku nkémú kè kù ti dæeté,
 nyānkunè ke au.

¹⁰ Ke yé ti Yiè nKuyie nnòtè tæè yó nkānkémè di
 ntāri!

Kè Mɔabu kɔbe biε, bè yóó bè namu be karì kékuɔ.

Bè ɔ̄ nàù mèè botì timúti difòtìrì kédɔ̀ tikùti.

¹¹ Dὲndὲ bè yó nharimè ke einko tibaati bè ɔ̀ ndeitimè
 dibinni.

Ti Yiè nKuyie nyóó dæitemu be fentè.

¹² Mɔabu, bá nè a ὲi duotí me nhokùmè ke kpeñni,
 ti Yiè nKuyie mbo i pùɔ̀ nkè ì duó kέwὲnnénè
 mutáá.

26

Disānni kó fὲyὲnfὲ

¹ De yiè Sudaa ὲi kɔbe bo dentè fe nyὲnfὲ:

Ti mɔke diheì kperì ndi

kè Kuyie ndi fii nyiduotí ke ì ti dæerí.

² Kpeténè diheì kó yὲbòrè,

kè kubotí kùù dòòri dèè sié kè kùu ta,

kubotí kùù dòòri Kuyie mbéi ntì.

³ Kuyie nwèè dòòri a béi ntì,

a we nduò ndiwèi,

wèè da duó nhomáà, a we nduò meom̀pùmè

⁴ Duónnè dimáà ti Yiè nKuyie nsáà,

ti Yiè nKuyie nkuù tu dipèrì dii di kánké sáà.

⁵ Kuù bɔnténi bèè do bo dὲyiitírè,

ke pòntὲ be ὲi kperì,

ke di bonténí ketenkè

kè di naá mmutáá.

⁶ Bèè í tú bèmabè kè bè di nàù,
kè besénnibè di ùtírí.

Yemàrè sonye kó mubáammu

⁷ Ti Yiè nKuyie fǝ nwèè wetí,

fǝǝ ènnìnko wèè dǝǝri dèè sié o kó kuce.

⁸ Áú! Ti Yiè nKuyie! Nti búó fǝ nwe,

a ti cònné dii fǝtírí ti di mbo,
ti dó ti tu: Ti bo nyumè a yètírí.

⁹ Nh ǝ duó keyènkè kè n wǝnni yáá nfǝ nwe,
n yèmmè wanti fǝ nwe.

A bekénè dii mǝnni kutenkù, kù dò nhá kù
bekénèmè

de mǝnni ndi, benitibè ǝ tǝnnemè kuce kù sié.

¹⁰ Kè bè kuó nhoyeiwe mesémmè ò ǝ í ndǝǝ dèè sié.

Ò ǝ ndǝǝri meyei mme, dihei dii dǝǝri dèè sié di mièke
bá ò báá yà a deumè fǝ nti Yiè Kuyie.

¹¹ Ti Yiè nKuyie nha yòutemu a nǝtè

ke yóó bè poté bè me nyí tè wùó,

bè né yóó yàmu a dǝǝmè a nìtìbè kè ifei bè pǐ,

kè bèe cóútè muháá nha wète mù a sǐmbè kpéí.

¹² Ti Yiè nKuyie nfǝǝ ti duó ndiwèi,

fǝǝ te kè ti dǝǝri dè demǝu kè dè yìè.

¹³ Ti Yiè nKuyie bekperíbè tobè do ti baatému,

fǝǝ máà kó diyètírí me mbo ti nò mièke.

¹⁴ Bèè ku bè í wǝti ke bo foute,

Bedǝmbè í iti.

Fǝǝ còmmú ke bè kùǝ kè dè dèè.

Bá òmǝù ténke í denniní be kpéí.

15 Fǒǒ duó nkàa kó kuwuǎ nsũũ,
fǒǒ kù dèúkùnnε kè dè tu a kó disānni,
kàa fũũ ntitemmànkε.

16 Ti Yiè nKuyie nkè ti ta meyeñcaàrìmè
fǒǒ ǎǎ tí teennè.
Kàa ti poté ti da kuónnè.

17 Ti do dò nha ìkè onitipòkù wèè kuò nwènwe
dεbire,
kε kuò nkε mítìrì nè kuyonku.

18 Ti do púómmu,
kè ti peitémònnì tùòkε,
kè ti kuò ntipòuti kε né peité kuyaakù,
ti peité dè í yóó dεeté mùmamù kutenkù,
ti í yìé onìti kutenkù.

Kuyie nkòbe bèè ku bè bo yǎnté kè kùu poté beyibe

19 Díndi n nìtìbè, di kòbe bèè ku bè yóó foutemu,
n kòbe bèè ku bè bo yǎnté,
bedòmbè bèè duó mutáá mmieke, kè bèε ente
kényǎnku.

Timaànti ǎǎ bónkùnnemè ketenkè,
Ti Yiè nKuyie nyóó me nténnéní becírìbè bèè duó
kudònkù.

20 Díndi n nìtìbè kũũnnè kétaá di cǎĩ,
kékpétínné késòri yemòrè sàm̀pó mieke,
kénkémmúnè ti Yiè nKuyie mmieke bo domè.

21 Ti Yiè nKuyie nyìténímu ku kàrì,
kε bo poté ketenkè kòbe be yei nkpéi,
ketenkè bo feìnní menitiyĩ,
kéfeìnní bè do kùò bè.

27

Kuyie nyóó kuɔmè dàméèrì kó musĩmmù

¹ De yiè ti Yiè nKuyie nyóó túótému ku seú natikù, ku seú diékù, kukperíkù, kékuɔ musĩmmù bè tu mù Defiatāā, fɛwààfè diéfè, fɛwààfè fèè cití ke cití. Ti Yiè nKuyie mbo kuɔ dàméèrì kó musĩmmù.

Kuyie ndònnenèmè kumáà wèè te fĩnyĩ kó kupaku

² Kè de yiè tùðke di dentè fɛyɛnfè, n kó kupaku fĩnyĩ kó detie nkpréí, bè kùðtinè deè kó yebe menaà kperímè * dimònnì mari ke bè dòninkonè fĩnyĩ kó kupaku ke yè nkù bè temu otenkútì ð mməkemè kupaku ke kù te.

³ Mí ndí Yiè nKuyie mmù bāa m paku, ke kù yòrì yemòrè yemou, ke kù bāa keyènkè nè kuyie, dèmarè báá kù càke mèè kpréí.

⁴ M miεke ténke í kù péi, kè ò né yà ku miεke tipotì nè tisāmpotì, n kéroomu ke borè cóu dimònnì òimáà.

⁵ Kè wèè wammú m borè disòrì, ke n wammú nè kunaatí, ti yóó narikemu.

Kuyie nyóó cĩemmu Isidayεeribe

⁶ Yemòrè sonye miεke Isidayεeribe cĩε nyóó fííkúmu, Isidayεeribe bo pũnte kópórí kèpié yebe kèpié nkutenkù.

⁷ Ti Yiè nKuyie nsàà bè potému kù do dòòmè bèè do bè puotàà?

* **27:2** Kuyie ndo ð nnáánnè Isidayεeribe

Yàà kù né bè kùomu kù do dòòmè bèè do bè kòù.

⁸ Àà! Kù yǐ́ mbe to nye
ke duó nkè bè bè pǐ́nmú ke kònnè,
Kuyie nkuù yóu kè diyie yìèní kèè bíékè kó kuyiakù
bè tùóté.

⁹ Díndi Sakabu yaàbí puənnè di bəwũḡtə̀rè,
déíténè ye kè yèe naá mmutáá,
kébuó ndi bəatenkaanì nè di kutìnè dè tihúúntì.
Ke ténke báá dè í mbìtì,
kè di dò memme m bo ùté di yei nke dí cǐé.

¹⁰ Dihèi dì do tú dikperì, dì də̀únkomu,
òmə̀ù í kpaá di mièke.

Bè di dootóomu kè di naá ndikpáà.

Kè tinaabiiti de cèntì ke cáá ntifáàtì ke dè də̀u.

¹¹ Kè idéi kpei bè òḡ ì bəkému kè benitipòbèe ì cóu.

Kubotí kuù nkəbe í banté,
dèè te wèè bè dò kòò ténke í bè məkənè mesémmè,
wèè bè pìité ò ténke í yóó bè cǐé.

Sifube bèè cìté bè yóó wə̀te kékūūmmè be ei

¹² De yìè ti Yìè nKuyie mbo keté o diiti mupotimù,
kébate mebii nnè tifèntì,
kétúóté Efadati kə̀ntə̀ kə̀tuə̀kənè Esibiti.

De məǹnì kù bo di tǎnké dima dima, díndi
Isidayeribe.

¹³ De yìè bè bo kə̀nné ditə̀tehèu mediè,
bèè do cìté kémbò Asidii kè bèe kū̀nní,
nè bèè coké ke kò nhEsibiti,
kè bèe nínkú ti Yìè nKuyie nỳìkè
ku tāsà̀rì dì bo Sedisadə̀mmu di ìnkè.

28

Kuyie nkpannèmè Sammarii kó dihei

¹ A bo yà f́ nSammarii kó dihei!

A donnè dipii ndi,

kè Efadaimmu kó tinaàyààti da pòtìnè,

kàa bo ditenni ke s̄i nkubiriku ketennatikè.

A kó tisāti dònne mutepóó mmùù m̀tè mù mmu,

tiì né tú tinaàyàkémúónti kó tisāti.

² Nte ti Yiè nKuyie t̄nnímè

oniti dikōmbùò yiè nwèè kpeñni,

ke donnè fetadiefe fèè kòkénè yemátàrè,

nè kuyaakperikù ke caari,

ke dò mmenie nhōō tamè kukó kèpíe.

Nè o ǹutè nte ò yóó di bōmmè ketenkè.

³ Dikpààtipii Efadaimmu kó tinaàyààti pòtìnè di,

bè bo nau ketenkè.

⁴ A kó tibansāti dònne mutepóó mmùù bo mù mmu

ditenni,

ke s̄i nkubiriku natikù.

A kperè yó ndònne fikíè kó ditebii dii nanté ke bi

dìndi,

wèè di yà kòò p̀anke di t̀tè ke aaroo.

⁵ De yiè ti Yiè nKuyie Mpakedaa weè yó ntú

o ǹtibè bèè bo nkpaá be kó dikpààtipii, be kó

kuyítùòkù be kó kubansārikù. ⁶ Kuù yó nduò

meyèmmè mèè wenni bèè tu bebeémbè, ke duò

mmuwērímú bèè bàà dihei kó yebòrè ke beti be

dootitòbè.

Bè daímè wèè nàá nKuyie mpāānāànti

⁷ Ikuó ǹubè nè bèè nàá nKuyie mpāānāànti, menaà

mmèè bè fétinne,

bè muó mmenaà kperímè mme ke yeté kuce,

bè ò ntũũ nke méú menaà kperímè miεke nke,
 bè s̄rike menaà kperímè mme
 meè te kè bè nàá ntii p̄ānāaantì í co kuce
 be beénti í síé.

⁸ Titòntũòtì tii dàátí be tábùribè ìnkè,
 kupíkù makù í feí.

⁹ Kè bè né nàá nke tú:
 De kóo Esaii dó ke tí tié nh̄nti?
 Ɔmbe mbe ò nàammè tip̄ānāaantì?
 Ye bíkémp̄l̄ètè bè càtè yè bàmbànàà?
 Yáà yèè yāāté bàmbà?

¹⁰ Ke tekíí Esaii ke tú:
 Ò òò ntũũ nke nàá nke tú: Kè kè, kà kà,
 ku mpíkù sàm̄pó kutekù sàm̄pó.

¹¹ Ti Yiè nKuyie mbo duó nkè ibotí teì
 ìi bè nàkénè í kó tināaantì,
 ì bo bè nàkénè didáúdirì.

¹² Kù do me mbè nàkémèmu ke dò:
 Ntenè diom̄pùrì bèè òu bèe om̄pè.
 Diom̄pùrì ndi,
 bè me nyí nyie ke kènté kù tu mù.

¹³ Nè de kpéí ti Yiè nKuyie nyóó duó nkè ibotí
 teì ìi bè nàkénè didáúdirì: Kè kè, kà kà, ku mpíkù
 sàm̄pó kutekù sàm̄pó. Kè bè nkérí kébíétí ke duò
 diyànyànni, kék̄oute koute be kà, kényĩēke muceé, kè
 bèe bè p̄rímú.

Dipũũ kó dit̄ari

¹⁴ Díndi bèè ni Sedisademmu kó benitibè,
 díndi sip̄oo yembè keènè ti Yiè nKuyie tu mù.

¹⁵ Díndi bèè nàá nke tú:
 Nè mukũũ nti naatimu,
 nè kud̄ankù ti d̄ò metaummè mme,

Kuyie nduómme otenkúti mecii

23 Μεμίμε κέ Kuyie mbéi nκε δò:

Kénténè n tammè,
keènè n tú mù.

24 Otenkúti ò nsẽĩmu,

κε δει κε pũũku κε dɔummɔ sáàà?

25 Ò ɔɔ nkòò dùò κε δèè wèe buótĩmu o dibotì,
tibotì tibotì nè o kũmbotì,
kébuotì titeti yep̃nyɔ.

26 Kuyie nkuù ò nàké ò dò nkédòòmè,
kuù ò duó mmecii.

27 Bè ɔɔ í nnàù ikũmbotì nè tenaasántè,
bè ɔɔ tì puotínè kudóú nku,
ké ti kpááké nè kupààti.

28 Bè ɔɔ pítinné tidabec̃ti nti inààke,
kénaunè tidiiti bè tu tì bèdée.
Bè né ò nti nàù κε berĩmu κε báá tì pùò.

29 Ti Yiè nKuyie Mprakɛdaa weè duò nde kó mecii,
kù dòòri mùù tómmú deumu.

29*Bè yó ndò mbè namu Isidayeeribe kè Kuyie nné bè
deeté*

1 A bo yà f̃ nSedisadɛmmu dihaidiè,
f̃ nDafiti do cònné dii èi o touku,
á nyéúti bace yebaa nyebie nduómè.

2 M bo cẽẽre Sedisadɛmmu èi kè dii kómmú
yedabùò,

kéta meyeñcaàrìmè nè meháárìmè miεke,
Sedisadɛmmu bo naá nkehããdekè.

3 N yóó da domu κε da cẽẽte κε cónné sikpàrìnaasẽĩ
κε da fité, κε da pi.

4 A dotimu ke bo nduó ke náánní,
 bè bo nyo a tammè kè mè dò mmè yìèní ketenkè,
 a tammè bo nyièní ketenkè ke dònne dèmarè kōme,
 bè bo nyoní a wíe ketenkè.

5 A dootitábè kusũkù bo naá mmutápòpò ò nkécióté,
 bekpààtiyibe kó yetĩrè bo naá ntiyontì kè kuyaakù
 bè tùóté,

Di yóo dàòmu, dè yóo da deetému.

6 Ti Yiè nKuyie Mpakεdaa kèrínímu
 ke bo da teennè kè fetaafe mpéú kè ketenkè au,
 kè kunòdroo ndáátí nè fetaafe diεfè,
 nè kuyaakù kperíkù nè fεfòdónfè
 nè fεhããdεñfè kè fèe cóúté demou.

7 Behããpòmbè bèè doti Sedisadεmmu èi mudoò
 be kperε yó ndònne tidòuntì ò ò pĩmmè mme onitì
 keyènkè kéréεtío

bèè di peri idookòti ke di éũrì, be kperε yó mme ndò.

8 De mànnì bèè dokùnè Siyòò be yèmmè bo caàrè
 kéndonnè dikònnì bo wè, kòò duó tidòuntì ke yo,
 ke èntení ke sò nhò baa kpaá o kònnì ndi,
 yoo sinéyẽĩ bo wè,
 kòò duó tidòuntì ke yò,
 ke èntení ke sò nhò baa kpaá sinéyẽĩ nsi.

Isidayεribe muómmu dè né í tú menaà

9 Dè yóo di dimu ke dí kpei
 ùũnnè késonné kénáá ntiyũñtì,
 di muómmu dè né í tú menaà,
 di áámmu, dè né í tú di muó menaà.

10 Ti Yiè nKuyie nkuù di tanné tikòñcééti mieke,
 kuù pì ndíndi bèè nàá nku pãñáaantì di ìkè,

kuù kǎá mbēywuóm̄bè yǎ kè bè báá yà tìi kpaaní.

11 Dèè te kè di í beí Kuyie ndi benke tì ke dòn̄nè onìtì bè duó nwè dipátíri ke yē nwèe kaà, nkòò tu: M báá na, bè di p̄õmmu ke ìkú mēcannimè. 12 Yoo b̄èe di duó nwèè í nǎ nke kaà nke d̄ò wèe kaà nkòò bè t̄é̄nè ke d̄ò: N yí nǎ nke kaà.

Kuyie yóó d̄ò tì bo dééte ku nìtìbè

13 M̄em̄me kè ti Yiè nKuyie mbéi nke d̄ò:

Be n̄nìtìbè ò̄ k̄atení m borè
ké n̄ni ns̄antí n̄è be n̄ò nyè,
kè bè yèmmè né n d̄éténè

bè n dé kùù f̄õwaá ntú benìtìbè d̄óu nyìi kuó k̄oku
nku.

14 Dèè kp̄éi nte mí ndi Yiè nKuyie nkè n yóó
ns̄oké ke d̄ò̄ri mud̄ēut̄õmmú kè d̄èe bè di.
B̄èe m̄òke mēyèmmè bè báá na ké mù banté.
M̄eciì nyembè báá na ké mù ȳíté.

Òm̄òu báá s̄ann̄enè Kuyie n̄ho d̄ò̄rìmè

15 Di bo yà!

Díndi bèè ò̄ nd̄ò̄ri di k̄peti ke n s̄ar̄inè,
bèè p̄i m̄be t̄õmmú dibìnn̄i mīeke,
ke náá nke tú: We nti wúó,
we nti yé.

16 Di yeim̄maà? Tiyaamatì n̄è oyaamarì d̄è màmaà?
Kun̄enkù bo náké ku yiè nke d̄ò:
A í n d̄ò̄à? Yáà tiyaamatì bo náké wèè tì maá ke d̄ò:
A í ciì?

Yem̄à̄r̄è yóó ceet̄emè

17 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke d̄ò:

Dè kpaá s̄am̄p̄ó nwe kè Dimaa t̄ārì naá kupaku.
Dè kpaá s̄am̄p̄ó nwe, kè de kó kupaku naá nkutúúkù.

18 De yiè yewũḏ mbo keè dipátiri tɔ tìl náaàtì,
kè tiyũḏntii yenní dihuri, dibiiinnì miεε kéna kényà.

19 De m̀nni bèè í tú bèmabè be wèi bo ndéúku
ti Yiè nKuyie nkprí.

Bèè tu besénnibè, fenitiyanfè miεε,
kè bè nyānku ti Yiè nKuyie kùù do mpáí páí ke di
te Isidayεεribe ku kprí.

20 Bekpààtìyeibe ténke í yó nkpaá.

Bèè daú benitibè bè bá mbo.

Bèè kètiri betabè ke bo bè d̀̀̀ meyi bè bo deè.

21 Bèè tounko benitibè tináaàtì,

ke ḏḏ ndíí obeénti dibòrì,

kè kpeti benitibè nè be naatí bè bo deè.

22 Deè kprí nte kè ti Yiè nKuyie nSakɔbu do tũ nkù,
kunku kùù deeté Abarahammu kè kù béi nke tú:
Ifei ténke í yóó pĩ Sakɔbu kó kuwuɔ nkɔbe,
bè ténke báá s̄nné be ya.

23 Bè bo ya dii m̀nni mutōmmú m pĩ mmù be
cuokè,

bè bo banté n túmè wèè kra meyi,

kébanté n tú wè, mí nwèè te Sakɔbu kó kuwuɔ
nkɔbe,

ké n depe, mí nwèè te Isidayεεribe.

24 Bèè kó meyèmmè do d́ kédauté

kè bèe m̀̀̀ meciì, bèè do ũ̀̀̀rì kè bèe c̀̀̀̀té itié.

30

Kuyie nyí dómè ku kɔbe ntaunè Esibiti

¹ D́ndi itookperí yembè di bo ya!

Di d̀̀̀rì tìl kó dimàà n yí tì yé,

di waà mmèè taummè í bonní m borè.

Di yéúti meyi mme di ya ñnkè.

2 Kε kārì Esibiti di me nyí m beé,
 di kè kārì kè Esibiti kóo kpààtì weè bo ndi kǎnké,
 kè di ndíéké Esibiti kó mēdèè,
 3 ifei bo di pī nnè meteèmmè di wantimè
 Esibiti kóo kpààtì borè,
 disòrì di wanti dì bo di dií nyifei,
 4 bá kè di kó bekpààtìbè tùòke Soaa,
 bá kè yeheikèntōrè tùòke Anesi.
 5 Ifei ìì yóó di pī nnè Esibiti kǎbe,
 bè í yóó di teennè tìmatì,
 bè pètìnke yóó di dií nyifei nyi,
 késĩnkùnne di yètè.

Bè pāammè Esibiti yepārè ke dō meteèmmè

6 Kè ti Yìè nKuyie mbéi ndiyiè yìèní kèè bíékè,
 kubakù cǎnku bíékè kǎbe kpéí nke dò:
 Díndi bèè tounko di kpàtì sǎmmarímúbè ke tounko
 di kperè sààrè yòyóbè,
 ke kérìné kuce meyei nnè meyeñcaàrìmè kòku
 yecìrìcìrè borè nè yedaute,
 di kārì ke borè duó nkùù botí kǎbe
 í yóó di teennè tìmatì.
 7 Esibiti kó meteèmmè tu detetìrè nde,
 dekpaure, deè te kè m bè yú ke tú
 sǎntíke kó kutoweku kǎbe.

Kubotí kùù dō bè nkù nàá nkù dō tì

8 Kè ti Yìè nKuyie nnáké Esaii ke dò:
 Wāri be ti nnáàntì titápíètì ìnkè,
 kè tì nduó yewe yèè kpaaní ye kpéí,
 kéndò dibènkùrì sǎà nè bè bo mbomè.
 9 Kε yé de kó feyanfè í yiemmmè n kpeti,
 bè tu itookperí yembè mbe,
 bè í dó mí mbe Yìè nKuyie n nààntì.

10 Kè bè nàá mbeyuwúom̀bè ke tú: Bá nwúónnè!
 Ke náá mbèè nàá mí nKuyie m pãánáàntì ke tú:
 Di bá nti náá ntimóm̄m̄nti, dí nti náá nti d́ tì,
 dí nti náá ntì naati ti yèmmè.

11 Ke náá mbèè nàá m pãánáàntì ke tú:

Íténè kuce sààkù, dauténe kuce.

Ke náá nke tú: Ti í d́ kékeè

Kuyie nkùù dò mpáí páí Isidayεεribe tũ nkù kó
 tináàntì.

Bè nàkémè Sudaà èi yóó p̄ntemè páíí

12 Nte ti Yiè nKuyie nkùù dò mpáí páí, Isidayεεribe
 tũ nkù tu mù:

Di mè nsènkèrìmè n náàntì
 ke tũnne befèèbè, siyáàbìsì yembè,
 ke ìkù beè ìnkè.

13 De kó meyei nyó mbo di yó ìnkè nke,
 kéndonnè kuyie nhõ ãnnémè kuduotí, kéndéúkú,
 kè bè nyóó daate, kè kù do dimònni dimáà.

14 Di bo p̄nte p̄nte tiyaamatì ò̄ do ḱyaare
 yaaremè.

Bá bè báá pété kuyõ ḱewaánnè muhãã
 nyoo bèè dónè meniε.

Ti bo yĩmè só kénkém̄m̄ Kuyie

15 Nte ti Yiè nKuyie nkùù dò mpáí páí Isidayεεribe
 tũ nkù tu mù:

Kè di w̄t̄enì m borè ke yĩ só,
 m̄m̄m̄ m bo di deetémè,
 di bo yĩmè só ké nni mbúó deè yó ntú di kó tikpetì.
 Di me nyí yie.

16 Kè di me nyete ke tú di d́ kécokénè sisēī,
 di m̄nke yóó cokému,
 di yē ndi d́ kédeke sisāncāāsi nsi,

bèè bo di beti bè yó ncokù mεcãã mme,
kè dεε pεēté di kπεε.

17 Onìti òmáà níí bo péi nkè benìtibè tekoupiítεε
(1000) coké,

kè bènùmmù péi ndi coké dimou.

Bèè kpaá kè bè mbo òmáà ke donnè kudóú ð
ncúókémè ditārì yómmè,

bè ðð cósómmè tetātè ïnkè mεcannimè.

Kuyie nyóó cǽmmè ku nìtibè

18 Ti Yiè nKuyie nyóó di dòðmu mesàà,

kù kèrínímu ke bo di kuó mmesémmè,

ke yé ti Yiè nKuyie ntumè kùù wetí kùnkù.

Dè nnaati bèè kó dimàà kù bùó.

19 Díndi bèè bo Siyðð eì Sedisademmu di ténke bá
nkuò,

kè di kù yú kù yóó keèmu,

kè di kuónko kù yóó di teennèmu.

20 Ti Yiè nKuyie nyóó di duómmu mudii,

meyεñcaàrìmè mònnì,

ke dí duó mμενιε dinékònnì mònnì.

Bèè di tiè bè ténke í yóó sari,

di yóó bè yàmu nè di nuò.

21 Dε mònnì di to bo keè metammè mèè nàá
ndifñkúò ke tú:

Ntenè kuce, ntünnε kù

bá kè di kəri kubakù yóú bíékè yoo kucànku.

22 Dε mònnì di bo wénté dèmarè sñnnè di
bòstenkaanì,

di bo wénté sù dàri timátì

nè sù dàri mesòò nè sù dàri timátì, isoke kπεε,

ke nsì dokòò ditowaà ke tú: Yènnè die!

23 De m̀nni k̀ ti Yiè nKuyie ncũnní fetaafè
k̀ tidiiti yè, k̀pèité, k̀nsũ ke cĩè,
k̀ di wũñ ncenti ì dómè, ke diiti.

24 Di nààke ì dùd̀ nè di sãmmarímúbè,
d̀ bo ncáá ntimúti bè yòare ti mukókúó.
K̀ di ntì piitinè tikāpenti tì ã yenì.

25 Mudoò diemù yìè, sicèkperí bo duó
k̀ di dootitòbèè kú k̀nsũ,
inécè bo ànné yetārè ìnkè nè sitáá k̀pũó.

26 De m̀nni otànkù bo pèike k̀ndonnè diyìè ãã
náátémè,
K̀ diyìè nááté k̀nkpeñni,
ke mannè yewe yèyiekè kó menàà mbo wènnémè.
De yìè ti Yiè nKuyie mbo taà nku kòbe muò,
k̀mièk̀nnè be yèiti.

Kuyie yũámmè Asidii kòbe to

27 Ti Yiè nKuyie nkèrínímu ku mómmonku dedétirè
k̀ ku mièke cóú mmesàà nke fãnni,
k̀ ku tannò tu kemieke kpèye
k̀ ku náànti dò mmuháá nke tuò.

28 Ku nùù kó muyaá ndonnè menie nhõõ tamè mme
kukó k̀píe,
kàa ta a nkááké a f̀nní.
Kuyie nyóó mèèremu yebotè
nè mèborime mèè í wenni me mièke
k̀ bè ànné tisándánti be nò k̀ bè k̀tenè bè í dó k̀.

29 Díndi Sedisadèmmu kòbe, di bo ndiè mbè ã
ndièmmè dibanni yìè kó keyènkè. Diwèi bo ndi bo
ke donnè bè ã ndeèti, ti Yiè nKuyie nkó ditārì k̀ dii
bè bo. K̀ bè eu itārì ke k̀rì ti Yiè nKuyie nkùù k̀nké
Isidayeribe ku borè.

30 Ti Yiè nKuyie mbo pĩèké mekpààtìtammè
 kéyoute ku nòutè képoté,
 benitibè bo yà ku mièke yóùmè
 ku mièke dò mmuhãá mmu ke tuò,
 ke dò nfetadiéfè ò nniùmè nè yemátárè nè kuyaakù.
 31 Asidii kòbe bo keè ti Yiè nKuyie ntammè,
 kè kufõwaá mbè pĩ.
 Ti Yiè nKuyie mbo bè puotí nè kupààti.

32 Bá kùù yẽĩku yó ndò metooyómmè mmè. Ti Yiè
 nKuyie mbo mpuotì Asidii kòbe kè Isidayεεribe bie
 ntikùtìdùùtì nè tibómbonti ke au. Kuyie nkuù yóó
 youte ku nòutè ké bè dokénè.

33 Bè tũnte kehããdekè kè dè m̀ntemu,
 kè kè bo nè okpààti kpéi mmúnke.
 De kó dihããtòtìrì cūmpúrìmu ke pèkè,
 de kó muhãá nyó ncóú ke deumu,
 ke yé idéi sūmè,
 ti Yiè nKuyie nnùù dii yóó wete de kó muhãã
 kè mù ncóú nke deu muhããyuo nkó muhãã nkõme.

31

Kuyie nkpannèmè bèè k̀r̀r̀ Esibiti ke dó meteèmmè

1 M̀m̀me kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
 Di bo yà díndi bèè k̀r̀r̀ Esibiti èi meteèmmè wammù.
 Díndi bèè yèmmè naatinè sisẽĩ,
 kè di tá sikpàr̀inaasẽĩ si sũkù kpéi,
 ke tá besãndèèbè bè kpeñnì m̀èè kpéi,
 bá di í wéi mí nKuyie nkùù di te díndi Isidayεεribe.
 Di í n waà mmí ndi Yiè nKuyie.

2 Mí ndi Yiè nKuyie n ciìmu
 mî touní meyi
 n náàntì í duò ketenkè.
 N yíté ke cómmúmu beyeibe cǐètè kpéí.
 Meyei ndòrìbè kpéí
 di kàrì bèè borè ke waà meteèmmè.
 3 Esibiti kàbe tú benìtìbè mbe,
 bè í tú Kuyie
 be sǐí tú sisǐí nsi
 sì í màke muwérímú mamù.
 M bo youte dìi mǎnnì n nòùtè
 wèè teé nhò bo bété,
 kòò teé nwèe do, kè bèe kú bedé.

Kuyie nnàké tì Asidii kàbe

4 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
 Dicìrìcìrìdaa yoo dicìrìcìrìbii òǎ pǐ nkékontemè.
 Bá kè benaacǎembe sũ mèè botí,
 ke péi nkufòwaá mbáá dì pǐ,
 dì báá yote be úu.
 Mèè botí nku mí ndi Yiè nKuyie Mpakédaa n cu-
 toomè,
 ke bo dokénè bèè bo Siyòò tǎrì nè o tǎtè.
 5 Tenòtè òǎ pǐntemè te fètì te yiè nyǐnkè,
 mí ndi Yiè nKuyie Mpakédaa n yóó mme nkǎnké
 Isidayeεribe
 ké bè deeté, ké bè coo nkè bèe yenté.

6 Díndi Isidayeεribe di m bùtínnému páíí,
 wéténèní m borè. 7 De yiè bo tuòke dìi yiè di bo
 dokóo sibòøtenkaanì timátì péítì nè mesòò nkpesi
 di dòò sì nè di nou ke n yeténè.

8 Disiè dìi í tú dinitisiè,

dii yóó kuò Asidii èi kàβε,
 disìè dòi yóó bè kònnè di í tú dinitikperi.
 Asidii èi kó bedapàmbè bo coké mudoò, bè bo pĩ
 mmudaatōmmú.
 9 Wèè do bè kǎnké dipèri kōμε kòò cokénè kufōwaá,
 kè behǎāpònkótìbèè coké kέyóu βε kó μεcannimè
 bè do cònnémè.
 Mí ndi Yiè nKuyie mûi bέi, mmí nwèè t̀̀tinne
 muhǎá nSiyōō,
 mí nwèè wèτε fehǎātofe Sedisadεmmu mûi bέi.

32

Bè nàkémè okpààti sàawè kpéi

1 Okpààti m̀̀ou wèè yóó buoté kénwenni
 kè síkpààtìbìí mpĩ ndihèi dè bèkúmè.
 2 Bá wèè βε miεε kòò ndònnè disòri
 bè òò s̀̀ori di kuyaa kù m̀̀nni
 bè òò s̀̀ori dè fetaafe m̀̀nni,
 bè bo ndò mmèniε nhō ndòmmè
 ketenkè kèè kpa meniε nkε ìnkè,
 dipèri kó μεδέε nhō ndòmmè kuyaa kù bo kèè tenkè.
 3 Βεnòñwúóm̀̀bè ǹ̀ò mbo d̀̀κε wénté,
 kè βetooyuobè toò keè mesàà,
 4 Kè tidààti d̀̀ònté bèε m̀̀ote meyèmmè,
 kèna kékeè itié,
 kè tidauditi nóndiέ ndate kè t̀̀i náké mesàà.
 5 Bè ténke báá yĩ kuyèinkù tekpààtìbite,
 bè με nténke báá yĩ siyààbìsí yiè ntú onitisààwè.
 6 Kuyèinkù ò nnáá nt̀̀i í wenni t̀̀inti,
 kè ku yèmmè d̀̀ó meyèi mmáà,
 kè kù d̀̀òri isòκε,
 κε sáá nti Yiè nKuyie,

ke búútóo wèè kōnnè dikōnni
 ke muò mmēniē nsinéyēĩ bo wè
 7 Ociĩnti kó mutōmmú tú muyeimu mmu.

Ò ã ndó kédòò tì tu tiyēiti nti
 ke bo souté osénnìwè kóò fétìnnē
 bá kòo sénnìwè nù nnaati.

8 Wèè tu onìtì sààwè,
 wenwe ã ntoti iyentotí sààyì nyi,
 ke dōari mutōmmú sààmù.

Kuyie nkpannèmè Sedisadēmmu kó benitipòbè

9 Díndi Sedisadēmmu kó benitipòbè bèè tá bēamáà,
 kénténè n tú mù,
 díndi Sedisadēmmu èi kó tipobooti
 íténè kécómmú kékeè n náá ntì.

10 Díndi benitipòbè bèè tá bēamáà,
 dè kpaá dibenni dìmáà ndi nè yewe mayè kè di kōntì
 áá.

Fínyĩ kó yebe kperε deèmu, kè mudidèi kperε pàà.

11 Díndi benitipòbè bèè tá bēamáà,
 di kōmbùòtì dō,
 díndi tipobooti, di kōntì nhau,
 dáténè di yààtì, kéboú iyaàwēĩ di ka,
 kéndò ndi kari mukũũ.

12 Mpĩnnè di yò ke kuò ndi paa nsààrè kpéi
 fínyĩ tie ndèè dō péi mesàà nde kpéi.

13 Kōmmúnè n nìtìbè èi kpéi,
 tipotì tii dàtínné be èi,
 ke dàtínnè sicéĩ sii bo diwèi miεke ke yānku.

14 Bè cokému ke yóu tekpààtìcǐtè,
 dihei kunòòroo dō ã ndáátì dì kè dì dōúnko.
 Kè tetátè nè didènnì dièrì dè bo naá
 nsāmmarímúbè yó nkpeiti dè, dinaacēnhòò.

Bè nàkémè Kuyie nYáá nkpéí

15 Mèmmè dè yó ndòmmè,
kékémmúnè Kuyie mbo cūñnìmmè ku Yáá nti ìnkè.
Dè m̀nnì t̀d̀nt̀ è bo náá ndepaa nkè depaa nnaá
ntitúútì.

16 Bèè bo depaa kè bè mbekù kè dè sié,
kè titúútì k̀b̀ è nd̀ari dè bekúmè * ndi, k̀t̀enk̀ è naati
dè nè kè í naati dè.

17 Kè m̀wèt̀ímm̀ è p̀it̀ è m̀om̀p̀ùm̀ è,
m̀wèt̀ímm̀ è kó tic̀nt̀i bo ntú ti bo mbomè
kè í ỳièk̀ù k̀nk̀ari b̀t̀èiì.

18 Kè ku ǹt̀ìb̀ è mbo m̀om̀p̀ùm̀ è mièkè
kémbo bá d̀marè í bè k̀ónnè,
kè bè nkari bàmmù.

19 Fetaafè m̀át̀arè bo buó mbè túúkù,
kè bè èi do kékèké.

20 Dè m̀nnì kè di mbo diwèi mièkè,
kè kuuti yep̀urè mièkè kè buòti di diiti,
kèp̀it̀ è s̀mmarímú nè inààkè kè dè ncenti dè dómè.

33

Meyi mmèè yóó tuakení okòtì

1 Di bo yà d̀ndi bèè p̀nt̀i b̀t̀ab̀ è, bá bè í di può,
d̀ndi bèè fiiti b̀t̀ab̀ è bá bè í di fiiti!
Di yóó può ndi m̀nnì kédèè kè bè di puòmmu,
kè di fiítì kédèè kè bè di fiítì.

2 Ti Yiè nKuyie nha tí kuó m̀m̀s̀émm̀ è,
ti búó f̀s̀ nwe bá dii k̀ǹwèínnì
a ti duó m̀muẁèrímú,
kè nti d̀erí m̀yèh̀ncàarímè mièkè.

* **32:16** Dè benkú Isidayeribe èi dimou

³ A ñ nkàa kèténí
kè ibotí kèè a nam̀pòo ì ãã cokému,
kàa ìtè ke còm̀mú yebotèe cíétóo.

⁴ Kè tí éí be k̀p̀ere f̀ecofe ãã domè ketenkè kédéútóo
timúti
yecádúò nhãã domè kupaku kucēnku.

⁵ Ti Yiè nKuyie nkùù baké kù bo keĩnkè nke,
ke ãnné timóm̃m̃nti nè tibeénti sààti Siyãã.

⁶ Díndi Kuyie nkàbe
di yó mbo kè dè di naatimu,
di bo mm̀akemè meyèmmè kényé ti Yiè nKuyie
ke kù dé, dè tu tikpàti ntì t̀i d̀eeri.

Kuyie nyóó potémè Isidayeribe dootitabè

⁷ Nte bekpàr̀inuambe ke yè be èi ke kuò mbe èi miεke,
bèè do náá ndiwèi kó tináànti bèè ti yedabùò.

⁸ Ice im̀ou d̀ounkomu òm̀ou ténke í pēnkù,
metaummè ténke í bo be cuokè,
kè bè senku betòbè, òm̀ou í dé otòu.

⁹ Dihèi dim̀ou k̀ari mukũũ mmu ke c̃ite,
kè Dimaa t̀ari di ifei, ke di tie mm̀oté.
Kè Sadonni biriku naá nkεtempéikè,
Basãã biriku nè Kadimēedi t̀ari kè de fãàti yòte.

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke d̀ò:
Di mm̀nni n ỳiténímu, n cómmúmu bàmbà,
n feiténímu di mm̀nni.

¹¹ Di dó kédòò dè yó ntú ticamúti nti.
Di bo t̀i d̀òò kè t̀i ntú timúkpeti
kè n nùù kó muyaá ntì c̀úté muhãã nkōme.

¹² Yebotè bo cóuté kénáá mmuhããyuo,
bè bo cóuté tipotì kōme.

13 Díndi bɛ̀è bo mɛ̀dɛ̀timɛ̀, kɛ̀ntɛ̀nɛ̀ kɛ̀kɛ̀è n dɔ̀ori dɛ̀ díndi bɛ̀è tɔ̀kɛ̀ kɛ̀ di yà n wɛ̀rímú dɛ̀umɛ̀.

14 Mɛ̀yɛ̀i ndɔ̀rìbɛ̀ bɛ̀è bo Siyɔ̀ɔ̀,
bɛ̀ kɔ̀mbùòtì duòmu.

Bɛ̀è cààri Kuyie nyɛ̀tìrì bɛ̀ kòntì aumu.

Ti we mbo dáátí kécómmú Kuyie

n wɛ̀tɛ̀ mùù áá mmu ìkɛ̀?

Kuyie n wɛ̀tɛ̀ mùù áá kɛ̀ mù í kɔ̀ mmù bo yĩ̀kɛ̀ we?

Mù bo yĩ̀kɛ̀ wɛ̀ tu:

15 Wɛ̀è dà̀rì dɛ̀è sìé, kɛ̀ náá ntimóm̄m̄nti

kɛ̀ í dɔ̀ mufè̀dìi, kɛ̀ yetírì ticuuti

wɛ̀è ò̄ pi o to kɛ̀ báá kɛ̀è, bɛ̀è tu bɛ̀è kuɔ̀ onìtì bɛ̀ kpeti,

wɛ̀è pi o nuɔ̀ nke í dɔ̀ kɛ̀yà mɛ̀yɛ̀i.

16 Dɛ̀ yìè nweè yó mbo dɛ̀è ikú

kɛ̀ yɛ̀pè̀rè dɛ̀yè ntú o kó disò̀rì,

ò báá m̄nté mudìi

mɛ̀niɛ̀ mbáá ò̀ dò̀nté.

Kuyie nyóó dɛ̀ɛ̀tɛ̀mɛ̀ Sedisadɛ̀mmu kɔ̀bɛ̀

17 Sedisadɛ̀mmu kɔ̀bɛ̀ di nuɔ̀ nyóó yàmu

di kóo kpà̀tì kɛ̀yà nè ò̀ wennimɛ̀,

kɛ̀ di yà diheì, nè di p̄̀kùmɛ̀.

18 Kɛ̀ di ní dentɛ̀ní mɛ̀f̄̀t̄̀t̄̀mɛ̀ dimònnì kɔ̀mɛ̀ kpéi,

kébeke dimáá kɛ̀ yĩ̀:

Bɛ̀è do kaà dàmpóò díítì bɛ̀ borè?

Bɛ̀è do baa sic̄̀kperì bɛ̀ kàtɛ̀ kɛ̀?

19 Di ténke báá yà benitidònnibè,

kubotì di do í yo kùù kó tináàntì di ténke báá kù yà.

Bɛ̀è do náá nke dáùrì bá di í yo,

bá bɛ̀ náàntì í m̄̀kɛ̀ tì tu mù,

bè í yó nkpaá.

20 Dɛ̀ m̄̀nnì kàa yà Sedisadɛ̀mmu,

kàa wénté Siyɔ̀ɔ̀ di do báá ndè

Sedisadεmmu εì bo kari béu.
 N cǐḗtè ténke bá ntú tètè tùòtì,
 bè ténke báá uuté te baaké bitì,
 bè me mbáá píté te wǐ.

²¹ Dὲndὲ ti Yiè nKuyie nyóó benkemè ku dietì ti kpéí.
 Ikó mborè ànné, ikó ndieyì borè buoté.
 Bá bàtóòbè bá ndè kerì,
 bá dikpànnì kóò bàtóòbè bá ndè cèntì.

²² Dὲ m̀nnì ti Yiè nKuyie nkuù yó ntú di kóo beéntì
 kéntú ti kó ikuó yiè
 ti Yiè nKuyie nkuù tu ti kóo kpààtì
 kuù tu ti kóo δεετίwè.

²³ Bὲ bàtóòbè wǐ plétumu,
 ì í kpaá pǐ nyidéí ì tó bàtóòbè kó tiyààtì,
 Bè í pǐntὲ bὲ kó mecannimè kó tiyààtì.

Ti yóó bè domu kéhéí bὲ kperὲ.
 Bá nè tih̀ùtì kè tìi pété kéhéí.

²⁴ Dὲ kó dim̀nnì bèè bo Sedisadεmmu,
 òm̀ù ténkὲ báá béi nke d̀ ò m̀.
 Sedisadεmmu k̀bὲ bεm̀u Kuyie nyóó bè cǐ́mmu
 bὲ yei.

34

Kuyie m̀potémè Ed̀mmu k̀bὲ

¹ Díndi yὲbotè tóónnènnì kékeè,
 díndi ibotí kénténè mesàà,
 f́ nketenkè nè dèè kó dim̀àà bo a miεke keènè.
 F́ nkutenkù nè bèè kó dim̀àà bo a miεke kè dí keè.

² Mí ndi Yiè nKuyie m miεke kὲ pεike yὲbotè,

m miεke keε còuté yεbotè kó yehããpòntĩrè yεmou,
kè n yóó yè kùò páíí, bè bo bè fié.

³ Bè bo kú kéncóú cóú,
βεcíríbè kó kunóú bo dátinné tipĩti timou,
menitiyĩ mbo pònté yetãrè ñnkè.

⁴ Siwãã bo puo,
kè tiwetii kpéú nkpéú nkupátifããkù tēmè,
siwãã bo ntãũ ke duóní
fĩnyĩ kó tifããti kōme,
fikie kpeti tēmè.

⁵ Mí ndi Yiè nKuyie n siè dii muó mmenitiyĩ,
ke doti Edõmmu ei ñnkè,
de kó benitibè n tããté ke bo bè kùòmu páíí.

⁶ N siè wùò menitiyĩ mme,
ke mùòti menitikùò,
disiè dii feunè ipe nè sibóó di ãõ muoti mèè botí,
iwũõ kó mekùò nyεceumbè kōme.

Iwũõ kó muféù muù bo Bosedaa ei,
mukòù muù bo Edõmmu tenkè miεke,
⁷ kè yεpaanààdakè duò, kè yεnaadakè tu yàbèìì,
kè ketenkè sããke nè menitiyĩ,
kè mutãã nsããke nè menitikùò.

⁸ De yiè dii tũòke mí ndi Yiè nKuyie nkè n yóó peite,
n yóó kpàmmu Siyõõ ei kó dikpànni.

⁹ De mònñi Edõmmu tenkè kó ikó mbo naá
mmedòmmè,

kòo tenkèe naá mmuhããyuo.

Edõmmu ei bo naá mmedòmmè.

¹⁰ Keyènkè nè kuyie mbá mù báá kú,
kuyukú báá deè bitì,
dihèi bo dõúnko òmòù ténke bá ndè pènkù.

11 Kè ti Yiè nKuyie di tãũ mmeyei nkó feyĩèfè,
kè di kũõte kéhenne, kè òi naá ntei.

12 Benitidièbè ténke bá mbo
bèè bo ntánkíì bεkrààtibè,
sikrààtibìì kperε dèèmu.

13 Kè tipotìi yè sikrààticéĩ mieke,
timésátõtì nè tisāmpotì,
kè dèe yè dihei iduotí fité òi,
kè òi naá nsikpamòó kó diārì,
icùo nkó ditũnnì.

14 Yekoute nè yemaà nde kó temúnnécĩètè.
Yebòdakè kó diciènnì,
diyenkèmbòò kó dikàrì.

15 Iwààke níi yóó de ndòú nyeyiè
nképēté kéndake i bí kpréi,
timancòntì yó nde ntiku timòu.

16 Kè di wammú ti Yiè nKuyie mpátiri mieke di bo
yà tì wàrimè ke tú:

Kumancònkù makù í yó nkpa, kùmakù í yóó mónté
kutekù.

Kuyie nkuù tì béi nnè ku nùù,
kè ku kó muyaá nyóó tì tii,

17 Kuyie nkuù tãá dihei tété timancòntì kpréi.

Ke tì ndi totí kè tì yó ndi te sãã.

Ke ndè ã sãã nè ti bo mbomè.

35

Isidayεribε yóó wēte be èi kém̄m̄oke dùì wèi

¹ F̄ó nketempéikè kàa nyānku,
f̄ó ndikpàà kàa m̄òote diwèi k̄éyè tifāàtì k̄éporì.

Fó ntedòntè dè nda naati.

² Kè di pórí di yèmmè dómè,

kényānku nè diwèi,

kéndiè nke íú

ke yé di yètè màatenèmè Dimaa tārì kperi

kè di wenniku dòntenè Kadimeedi tārì

nè Sadonni biriku de kaku,

di borè ndè bè yóó yàmè

ti Yiè nKuyie nkó tikpetì nè ku dieti.

³ Di kpénkùnne bèè kó dimàà kó sinou òu,

duónnè iduati kperiyì bèè núu nhòòte.

⁴ Nákéne bèè kǝmbùòti duò ke dò:

Cátinnè di kǝnti kè di kǝmbùòti bá nduò,

Kuyie ndi tū nkù kèrínímu ke bo peite di kpéi,

kéyietí di dootitòbè di dǝò dè,

kù kèrínímu ku mómmǝnku ke bo di deeté.

⁵ De yiè kù bo wéi ntiyǝònti

kéduó nkè yewǝò nkeè.

⁶ De mǝnni kè yekpǝè nséité, kémpuù tehontè kǝme,

bèè nóndié ndàri kè ìi date kè bè nyíú.

Menie mbo mpǝò ndikpǝà tedòntè kperi mièke.

Kè ikó nhǝnné menie ketempéikè.

⁷ Mubirímú do ð ntonni dè ke cóú,

dè bo naá nkubinku.

Menie ndo í bo kèè tenkè bo ānné yenébòrè.

Sikpamǝó do tǝntí dè,

bo yè tipènti nè tiǝti.

⁸ De mǝnni kuce makù kuù yóó ānné de kó dibòri

mièke.

Kè bè nkù yu ke tú besààbè kó kuce,

wèè sãũ nhomáà ò báá kù kèté.
 Kù yó mbo Kuyie nkɔbe máá kpéi nke,
 beè yó nkù tũ, bá kuyeiñkù kù báá feti.
⁹ Yecìricìrè í yó mbo de kó kuce,
 mupĩmpĩmmù mamù báá kété de kó kuce,
 bè báá yà musĩmmù ku miεke.
 Kuyie ndεεté bè beè máá yó nkù kerì.
¹⁰ De m̀nni kè ti Yiè nKuyie ndonté bèε konní Siyõõ
 kéndiè nke déúkũnko Kuyie nyètiri
 be wèi bá mm̃ake kum̀nku.
 De kó diwèi bo ncátinko be yèmmè
 diwèi nè kuyeiñnaatí dè bo mbè bo,
 meyeñcaàrimè nè yedabùò nkè dèε dété.

36

*Asidii kóo kpààti Sennakedibu domè Sudaa kɔbe
 (2 Bεkpààtibè 18:13,17-37)*

¹ Sudaa kɔbe kóo kpààti Esekiasi kpàti benni
 tɛpítè nè di naanni miεke nke, Asidii kóo kpààti
 Sennakedibu domè Sudaa εkè iduotí fité yè ké yè
 fiètε. ² Dè do s̃s̃ nhò bo Dakiisi nwe kédeite wèè baké
 o ããp̀mbè kóò t̃nnè. ³ Kè Idikiya bire Ediakimmu
 wèè baké tεkpààtic̃ètè kòo yenni diheì kòò co, ke
 neínè opátíwãàti Sebuna nè Asafu bire Yoα wèè t̃u
 diheì kó tináànti ã yèè páte miεke. ⁴ Wèè baké Asidii
 ããp̀mbè kòò béi nke d̀: K̃tenè kénáké Esekiasi ke
 tú, okpààti diewè Asidii kóo kpààti tu: A tá ba ke
 ìkú deε ìnkè? ⁵ Yáà a yèmmè dò nha náá ntii náànti
 detetirè kpeti tú itié nyi ke da duò ndik̃m̀bùò?
 Yáà a yèmmè naatinè we, kàa dàátí ke yetε wenwe
 Asidii kóo kpààti kpeti? ⁶ Ò tu ò ỹmu ke dò nha
 yèmmè naatinè Esibiti nwe, a í ỹε ke dò nhEsibiti dò

ndipènni dìi pònte dì ndi, kè wèè dì pĩ ndii ò kòute. Esibiti kóo kpààti me ndòari bèè ò duó mbemáà. ⁷ Kè dè yèmmè a bo yĩ a yèmmè naatinè di Yiè nKuyie ndi tũ nkù nku, dè né í tú kuù kó yewũõtòrè nye Esekiasi pùòmmè o mómumu, ke nàké Sudaa kòbe nè Sedisademmu kòbe ke tú: Bè nfeu be wũõ diwũõtònni dìi bo Sedisademmu máà?

⁸ A tũ ncannenè n yiè nhAsidii kóo kpààti dinùù, kè n da duó nsisẽi sikòupísidè ke nsà kàa bo pété bèè bo si dèke. ⁹ A í yóó na kébaao n kóo kpààti kó betòmbè mièke bá omáà bá ketíke wèè tu osámpròu be mièke kàa yèmmè né naati nè Esibiti yóó da duómme sikpàrìnaasẽi nè si dèèbè. ¹⁰ Yáà a yèmmè dò n kàtení nè mmáà ndi ke bo pònte dihèi bá di Yiè nKuyie nyí dós, kuù n nàké ke tú n dì do kèpònte.

¹¹ De mònni Ediakimmu nè Sebuna nè Yoà kè bèè nàké wèè ni Asidii dihã̀pòntĩnni ke dò: Ti da báámmu bá nti náánnè Sudaa kòbe kó tináànti, a nti náánnè Aramu èi kòbe kó tináànti, bèè bo kuduotí ñkè kè bè bá nyo.

¹² Wèè baké Asidii kó behã̀pòmbè kòò dò: N kóo kpààti í n tōnní kè m bo tì nàké f̃́ nnè a kóo kpààti di máà, ò pètìnke n tōnní kè m bo tì nàké be nnitibè mbe. Bembe nè díndi di yóó di di mínti nti kèyà di yènkúmè. ¹³ Merìme wèè ni Asidii kó dihã̀pòntĩnni, ò còmúmumè kèpĩkè nè Sudaa kòbe kó tináànti ke dò: Kénténè Asidii kóo kpààti diewè tu mù. ¹⁴ Ò tu: Esekiasi báá benné ké ndi sóú, nhò í yóó na ké di deeté o nou mièke. ¹⁵ Esekiasi bá ndi sóú nke tú di duó ndi yèmmè di Yiè nKuyie nkè kù

yóo di deeté bá Asidii kɔbe báá di pɔnte. ¹⁶ Asidii kóo kpààti tu, di báá yie nhEsekiasi kpeti, di we ntaunnè wenwe Asidii kóo kpààti kényie nho kpeti, kè dèe yie nkè di nyo mbá wè o paku kó tidiiti, ke cáá nho tebe, ke yò nho binte nie, ¹⁷ ke kémúnè ò bo kɔtenímè ké di túóté kékònnè ketenkè, kè dònne di kɔke ke mieke. Tidiiti borè nè detie mbè tu dè fínyí. ¹⁸ Di báá kénté Esekiasi di náá nti ke tú di Yiè nKuyie nyóó di deeté, ò di fétinkomu. Yehékè teyè kɔbe kó yebɔkè na ke bè deeté kè Asidii kóo kpààti í bè pī́nńáà? ¹⁹ Amati nè Adipadi de kó yebɔkè bore? Sefadifaimmu kpeye bore? Yè yete ò bo pɔntemè Sammariia? ²⁰ Yehékè yenyè yemou ãndi kó yebɔkè na koò bàá, koò báá pɔnte ye kó diheì, kè di Yiè nKuyie nné bo na kèyete koò báá pɔnte Sedisademmu?

²¹ Kè bè ndò nkáré bá òmòu í nhò tḗnné tìmatì. Esekiasi weè do bè nàké ke tú bè báá ò tḗnné tìmatì. ²² Kè Idikiya bire Ediakimmu wèè kòtì tekpààtìcī̀tè nè opátíwā̀tì Sebuna nè Asafu bire Yoá wèè tɔ diheì kó tináàntì ã yèè páte mieke nè dikpààtìtṑnnì, kè bèe tì kèè, kè be miekee peike kè bèe kḗrí be yààtì kēwētoó Esekiasi borè, kóò nàké wèè baké Asidii kó behā̀pòmbè ò bè nàké tì.

37

*Esekiasi beémmè Kuyie mpā̀nńáàntì náàntò Esaii
(2 Bekpààtìbè 19:1-7)*

¹ Okpààti Esekiasi tì kèè dìi m̀onni kòo yèmmèe caàrè, kòo kḗrí o yààtì kédáátì kufò̀t̀t̀nkù kéntati tì Yiè nKuyie ncī̀tè, ² kētō Ediakimmu wèè kòtì tekpààtìcī̀tè, nè opátíwā̀tì Sebuna nè ikuó niùbè

bèè tu bekótìbè ke dò bè ndáátí tifòtòntì kékote Amoti bire Esaii Kuyie mpāānāantì nāantò borè, ³ kóò nàké ke dò: Okpààtì Esekiasi tu ti da nàké ke dò: Yíe nkó diyìè tu meyeñcaàrìmè kperi ndi, ti pàkému, Kuyie nkuù ti poté kè ti di ifei. Ti kperè dònne kupeitéyonku ò ò íémè mme onitipòkù, kè muwèrímú né ò dònté ò bo nòrímè kè debirèe yènní. ⁴ Kè dè naati ti Yiè nKuyie nha tũ nkù bo nkeè Asidii kóo kpààtì tōnní wèè ni o āāpòmbè kòo kù sàrmú mèè botí ke bo ò poté yesáambè ò kù sàrmú yè kpéí. A né kù bàntè ku kòbe bèè kpaá be kpéí.

⁵ Kòo kpààtì Esekiasi kó yetōrè tuokoo Esaii borè, ⁶ kòo bè nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu di nàké okpààtì Esekiasi ke dò o kōmbùàtì bá nduò ò kèè tì nāantì nè yèè sāāmbè okpààtì Asidii kou tō nkè bè ò sàrmú yè kpéí. ⁷ Ti Yiè nKuyie ntu kuù mómmanku yóó ò ānné meyèmmè mèè bo nte kòo keè tināantì matì kékò nho cie kè kùu duó nkè bèe kè nhò kùo.

*Asidii kóo kpààtì wàrimè dipátiri ke bo donné Esekiasi kōmbùàtì
(2 Bekpààtìbè 19:8-13)*

⁸ Mèmmè wèè ni Asidii kó behāpòmbè, ò kèèmmè Asidii kóo kpààtì íémè Dakiisi ke kòte ke do Dibuna mudoò, kòo kè nhò sòntóo. ⁹ Asidii kóo kpààtì do kèè Etiopii kóo kpààtì Tidakaa kòriní mèmme ke bo ò do mudoò, ke yíe kètō nke dò: ¹⁰ Nákénè Esekiasi ke dò: Asidii kóo kpààtì tu: A báá yóu kè Kuyie nha duó nkù amáà, kè kù da souté kàa yèmmè ndò mí nhAsidii kóo kpààtì n yí yóo pante Sedisademmu. ¹¹ A mómmuo nha kèèmu wenwe nhAsidii kóo kpààtì ò dòò dè yehèkè teyè, ò yè kùomè

paíí, kè f́ nyèmmè né dò nha bo cootáà? ¹² Kosãã èì nè Anaa kpèri nè Desefu èì nè Edeniibe bèè do bo Tedasaa èì de kó ibotí n yembè do kuò ì, i bókè na ke ì deetáà? ¹³ Amati nè Adipadi nè Daii Sefadifaimmu nè Enaa nè Iwa, de kó yehékè kó bekpààtìbè bore?

Esekiasi bántèmè Kuyie
(2 Bèkpààtìbè 19:14-19)

¹⁴ Kè Esekiasi còuté dipátíri yetòrè nou mièke kékkaa nkédeè, kéta Kuyie ncíètè ké dì ṕnte ti Yiè nKuyie nyìkè, ¹⁵ ké kù bàntè ke dò:

¹⁶ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tũ nkù, f́ nwèè kàri a taummè tou beĩnkèmbàrìbè fènti ìnkè, f́ nwèè baké yekpààtìyò yemou yèè bo ketenkè. F́ nwèè dòò ketenkè nè keĩnkè. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie nha bomu, kènté kékeè, śnnéni káyà! Keè Sennakedibu da sáámmè. ¹⁸ Ti Yiè nKuyie, mómmuò nwe yie Asidii kó bekpààtìbè dèèmmè ibotí teì kó yehékè yemou. ¹⁹ Ke cóu mbe bòatenkaanii, kè sì còuté, benitìbè beè sì dòò nè idéi nè yetárè, sì í tú Kuyie. ²⁰ Ti Yiè nKuyie tí deetè nè Sennakedibu, kè ketenkè kó yekpààtìyò yemouu banté f́dò tumè ti Yiè nKuyie nhamáà.

Kuyie ndaámmè Asidii kóo kpààti
(2 Bèkpààtìbè 19:20-34)

²¹ Mèmmè Amati birè Esaii tómmè kè bèè náké Esekiasi ke dò: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù tu kù kèèmu a kù kuònnèmè Asidii kóo kpààti Sennakedibu kpéí.

²² Nte ti Yiè nKuyie nnàké tì o kpéí:
Siyõõ kó desapùmbirè da sènkèrìmu,

ke da daú,
 kàa cokù kè Sedisadεmmu kó desapùmbire da cǔũ.
 23 Mí ndi nYiè nKuyie ntu: Wennì nwe a sǎǎmúmè?
 Wennì nwe a ommúmè yεsǎǎmbè?
 Wennì nwe a sèémmè fεnǎnfè?
 Mí nKuyie nkùù dò mpáí páí Isidayεeribe tũ kùà?
 24 A baa tǎnní a tǎrè kè yè sǎǎmú mí ndi Yiè nKuyie
 nkuà?

Ke nàké ke tú a naasǎĩ kpeínì mǎè kpeí nte,
 kàa dèke Dimaa tǎrì yómmè,
 ke ta Dimaa túúkù cuokè,
 ke kǎũ detekperè bè tu dè sètìrì nè siperésì?
 Ke tùǎke ditǎrì yontényómmè detie nsũ deà?
 25 Ke bǎi nke tú a keúmu sibií betǎbè cie,
 ke yǎ betǎbè tenkè kó menie
 nke na a naàcètè mǎmáà,
 ke ǎtǎnné Esibiti kó ikó nyì tukúnè kukó ndiekù
 Niidi.
 26 A né í yé ke dò mmí nKuyie mmî pĩ nde kó
 mutǎmmú,
 nè dimǎnnì kòtírì mieke nke,
 n tǎǎtémè ke yé n dò nkédǎǎmè,
 ke yóó me dǎǎ di mmǎnnì.
 Mî do da tǎǎté,
 kàa bo puǎ nyehεkè iduotí fité yè ké yè dǎité.
 27 Kè de kó yehεkè kǎbεε dǎnté muwǎrímú kè dǎe bè
 kpeí,
 kè bǎe di ifei, késǎǎténè timútì,
 bè í yóó ncǎǎnnè mǎmúyǎǎmmè, bè yóó dontenè
 tiyǎyienti,
 nè timútì tì ã yè tεcadopòtè ǎnkè

κέκρείο βά ti mònñi í tùðκε.

²⁸ A κρετι ματι í bo tìi m bìnnìnè,
 mí nKuyie! Kàa kàri n yé̃mu,
 kàa yè̀tì n yé̃mu,
 kàa me n tati n yé̃mu,
 kàa miεke m peike n yé̃mu.

²⁹ A n yè mèè κρεί nkεmiεke, kè τερòtè da deuté
 δεè te, kè n yóó tōnné a ðnnì mumámáá,
 kéãnné a nùù tisãdánti κε da δετε,
 κέpoonné a nacèfðtè κέkpēnné a cie.

³⁰ Esekiasi, nte dèè yó ntú μεbenkùmè: Di
 mbenni di yóó di tidiiti tii ãnké tì nti, dibenni
 τερì kédì tididenti, dibenni tããnnì kébuatí κέκãũ,
 κέfíykú detie mbè tu dè fínyĩ κέtõũ δε be. ³¹ De mònñi
 Sudaã kãbe bèè bo nkpaá, be cĩè mbo ta ketenkè kè be
 bakεε peitè yebe. ³² Sedisadεmmu nwe, bèè bo yenté
 bè yè̀tìnímè, Siyãã tãrì ndi bè yè̀tìnímè.

Ti Yiè nKuyie Mpakedaa ti dó mèè κρεί nkè dè δεu
 te kòò yóó mè dòò. ³³ Kè tìi tukúnè Asidii kóo kpààtì,
 nte ti Yiè nKuyie nnàké tì o κρεί: Mí ndi Yiè nKuyie
 mmũ tu ò í tati di nheì, ò báá di tãũ ipie, nhò mè
 mbáá di donè tidõpìiti, yoo wèe ònné di duotí mutãã
 nkéna kéta. ³⁴ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu κε tú ò
 í tati di nheì. Ò wèti κε bo poo nhò kèténì kùù ce
 nku κέkonné. ³⁵ N yó nkãnkému di nheì κε di δεεté
 n yè̀tirì κρεί, nè n kóo tōntì Dafiti κρεί.

*Asidii kãbe cokémè kè bèε kuø Sennakedibu
 (2 Bekpààtìbè 19:35-37)*

³⁶ De kó keyènkè kè ti Yiè nKuyie nkó ditōnni kōtení Asidii kōbe kó dihāpònkari, kékua benitidaabè tekòupíkòutè nè sikòupíísini nè sikòupísinùmmù (185000). Kè dèe wenté kè bè nsó mbecírìbè beè maa duó duó. ³⁷ De mōnni kè Asidii kó okpààti Sennakedibuu uuté o āpònkari kèítè kékò nkémbo Ninifu, ³⁸ kéta diyie mari o bōò Nisidōki tou kēnnínkú di ìkè kòo bí Adamēdeki nè Sadetisēē kè bèe ò kōũ disiè kékua, kécoké, kékote Adadati ei, kòo birē Eda-Adonni sōoté o kpàti.

38

Esekiasi muokemè kè Kuyie nhò mièkùnnè (2 Bekpààtibè 20:1-11)

¹ De kó dimōnni ndi Esekiasi muokemè kédúúnnè mukūũ. Kè Kuyie mpānāaanti náaantò Amōti birē Esaii kōte o borè, kòò nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu a tūnte a cīètè kpeti a í yóó foute a yóó kúmu.

² Kè Esekiasi tūnte o ìkè kékuaó nkumarí, kékuaónnè ti Yiè nKuyie nke dò: ³ Áú! Ti Yiè nKuyie n da báammu n kuó mmesémmè! A yému n da tūmmè nè n yèmmè memōu, ke dōori a dómè. Ò me nyĩ kékuaó.

⁴ De mōnni kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Esaii ke dò: ⁵ Kōte kénáké Esekiasi ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie, nho yààri Dafiti do tū nkù n tú: N kèèmu o báammu ke yà o nōnnieti koò yíé yebie ntepiítè nè yenùmmù. ⁶ N yóó ò deētēmu wenwe nè di nhēi Asidii kóo kpàati nōu miēke, n yó nkānkému di nhēi. ⁷ Nte mí ndi Yiè nKuyie, n yóó be benke mēè benkùmè kòo banté n yóó dōòmè m bēi ntì. ⁸ M bo duó nkè medèè mbótì

kém̄m̄ake Akasi maá yèè detisàkè tepíítè, kè medèè mmènkeé bótí yedetisàkè tepíítè, kè mè do dàtínné yèè detisàkèè feité.

Esekiasi miestémè késānte Kuyie

⁹ Sudaa k̄abe k̄oo kpààti Esekiasi do mūake k̄emiété,
k̄éw̄ari f̄èè yènf̄è nfe die.

¹⁰ Mí n yèmmè do dò n yóó kúmu
bá n we mu nyí t̄ūðke yè cuokè.
N yèmmè do dò n tati kud̄onkù nku
ke p̄àà n we s̄onye yèè kpaá.

¹¹ N yèmmè do dò n ténke í yóó yàmu,
n Yiè nKuyie ketenkè kie nyĩnkè.
N do í yé ke dò, m bo yà onìti ketenkè ìnkè.

¹² Bè c̄óóté n f̄ommu mmu
bè ã̄ c̄óóté mèè botí dinaac̄ēnf̄i,
n kpéú n f̄ommu mmu
o yaàd̄ūòti ã̄ kpéú mè kuyaàyónkù,
kékéété mup̄ààkóm̄mú
dè bo nyóó yĩ kuyuoku k̄àa n dèèmu.

¹³ Dè bo nyóó wenté kè mukũũ nni nnamu,
kù c̄àà n kũ̄ ñ̄ nȳe dicìricìri k̄ōme.
Dè bo nyóó yĩ kuyuoku n Yiè nk̄àa n dèèmu.

¹⁴ N do kuò tekp̄ānc̄éndéitè k̄ōme mme,
ke kuò ndikp̄et̄inónkperi t̄ēm̄è,
ke b̄óú nkeĩnkè s̄áà ke n nū nkpeí.
N Yiè nKuyie ndè m̄ bim̄u yàa n deeté.

¹⁵ M bo b̄éi nke dò ba?
M bo náké ñ̄nti n Yiè nKuyie?
Kuù mè nni ndòòm̄è,
n k̄erí ke ȳōnti n k̄ōnti nti n f̄ommu mum̄ou mieke.

M bonè meyeñcaàrìmè mme.

16 N Yiè nKuyie nè a kó mesàà nkpréi nke n fòùmè.

A kó mesàà mmèè te kè n kpaá ke wei,

fṣṣ m miékùnne ke wḗte ke n duó mufòmmu.

17 Kè n kó meyeñcaàrìmè naá ndiwèi,

a n dómu ke n dènnení mukũũ nkó difòtìrì mièke,
ke bùtínné n yei mmemou.

18 Ke yé bedombè í da sántímè,

becírìbè í da sántí,

bèè bo kudombiùkù bè ténke báá na kédenteni
a túmè timómmonti yiè.

19 Befòubè beè máá yóó na ké nda sántí,

m me nda sántímè yíe,

bá wè kòò nnáá nho bí a túmè timómmonti yiè.

20 N Yiè nKuyie a n deetému

kè ti yó mbie ntikùtìdùùtì a cīètè mièke

ke da sántí,

ti fòmmu mumou mièke fṣ nti Yiè nKuyie.

21 Kè Esaii dà bèe waanní fikíè kó yebe kénante,
kéwaare Esekiasi mōnne kè dèe yíé nkòo miété.

22 De do sṣ Esekiasi bekému Esaii ò yóó yà mēè
benkùmè kébanté ke dò nhò bo wḗte kéta ti Yiè
nKuyie ncīètè.

39

Esekiasi cōutémè Babidōnni kó yeheikèntōrè

(2 Bekpààtìbè 20:12-19)

1 De kó yemòrè mièke nke Badadanni birè
Medodaki Babidōnni kóo kpààtì kèèmè Esekiasi

muoƙemè ke mieté, kětōnnènní benìtìbè dipānnì kè bè bo ò d̄ou. ² Kè d̄e narike Esekiasi kòo bè benke o kpàtì tì s̄ori kùù dieku nè timátì p̄éitì nè mes̄o nnè tihúúntì nè mek̄s̄aàmè. Kòo bè benkenè o kpàr̄inentì s̄ori d̄e. O kó yes̄rè yem̄ou c̄énke. D̄emarè í nsuó nhò í bè benke dè tekpààtìc̄ìt̄è yoo o móm̄muo n̄ho kó tec̄ìt̄è.

³ D̄e yí mem̄me kè Kuyie mp̄ānāāntì nāānt̄o Esaii k̄otoo o c̄ìt̄è kóò beke ke d̄o: Benìtìbè bèè k̄otení a c̄ìt̄è bè yē mba? Bè yènní de? Kè Esekiasi d̄o: Bè bonnì dih̄ei d̄etiri ndi Babid̄onni. ⁴ Kè Esaii d̄o: Bè yà ba a kpààtìc̄ìt̄è? Kè Esekiasi d̄o: D̄emarè í s̄uò n yí bè benke dè n s̄rè yem̄ou mieke.

⁵ De m̄onni kè Esaii d̄o: Kénté ti Yiè nKuyie Mp̄ak̄eadaa yē n da náké tì. ⁶ Kuyie ntu: Dè kpaan̄imu kè bè bo túóté d̄èè kó dimàà bo a kpààtìc̄ìt̄è mieke kék̄onnè Babid̄onni. A yembè do kóú d̄e, k̄ent̄o k̄etuōkenenì yíe, d̄emarè í yó nkpaá. ⁷ A móm̄muo nha bí a p̄eit̄e ì, bè bo í p̄írm̄ú kék̄onnè Babid̄onni, ké bè f̄ōmmu ké bè p̄ínnè tekpààtìc̄ìt̄è mieke mut̄ōmmú.

⁸ Kè Esekiasi d̄o: Ti Yiè nKuyie nduó nk̄aa n n̄á ntì wennimu. Nè o yèmmè mieke ke né tú kè kunaatì c̄énke bo n kó dim̄onni kè timatì í n k̄ōonnè.

KUYIE NYÓÓ BÁNTÈME ISIDAYEERIBE

40

Kuyie nnàkémè kù yóó d̄etémè ku k̄obe

¹ Kè Kuyie mbéi nke d̄o:

Yáúkùnnè n nìtìbè kǎntì, ànnénè bε dikǎmbùò.

² Yáúkùnnenè bε kǎntì, náké bε ke tú, mí ndi Yiè
nKuyie n tú:

Bè yèmu mudaatǎmmú miεke,
nh ùtému bε yei,
n do bè díi mmεsémmè mme mediè,
ke fǒó mbè n dǎò dè.

³ Metammè mamè mεè pǐǎkù tedǎntè kó dikpáà
miεke ke tú:

Keuténè ti Yiè nKuyie kuce.
Keuténè Kuyie nti tǔ nkù kuce ketempéikè.

⁴ ǐtínné itǎfuǎ nyimǎu,
yεtǎrè nè yεterè kè dèε enne.
Kè dèè ikú ikú kè dèε maate
kè yεtǎrèε naá nkubiriku.

⁵ De mǎnnì ndi ti Yiè nKuyie nyóó benkemè ku
kpetì,

kè benìtìbè bεmǎu ti yà.
Di Yiè nKuyie nkuù tì béi.

⁶ Kè n keè metammè mamè, kè mè tu: Pǐǎké!

Kè n dǎ m bo pǐǎké òntì?
Kè mè dǎ: A bo pǐǎké tì tu:

Benìtìbè í cáǎnnè timúti,
bε wenniku donnè mutepóó nkǎku nku.

⁷ Timúti òǎ kpeímu kè ti póó mmóté,
ti Yiè nKuyie nkó kuyaaakù fuute dìi mǎnnì.

Mómmuǎ nwe benìtìbè í cáǎnnè timúti.

⁸ Tì òǎ kpeímu kè ti póó nyote
ti Yiè nKuyie nkuù kó tináǎntì mε mbomu sǎǎ.

Tináǎnsààti bè dǎ nképǐǎké tì

⁹ Díndi Sedisademmu kǎbe dekenè Siyòǎ tǎri,

pĩ̀kénè mèdiè.

Pĩ̀kénè ke bá ndé.

Nákénè ti Sudaa èi kɔ̀be ke tú
ti Yiè nKuyie nti tũ̀ nkù kèróomu.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nkéróomu nè muwẽ́rímu,

ku wẽ́rímu muù te kè kù baké.

Kù kèróomu ke tɔ̀ tiyeti kè tikuuti ni ku ìkè.

¹¹ Kè kù yó mbè ncẽmmú opecẽnti ð ncẽmmúmè o
pe

kù ní yóó youte ku bakù nku kətíí nku pe,

kénhúúkú ku pebí ke kpaake ku peyɔ̀ti.

Kuyie nkùù d̀̀d̀ kèĩnkè nè ketenkè ku cii ndeumè

¹² We mbo na kébenné dàméèrì kó menie nnè o
nòùtè?

We mbo na kébenné tiwetì nè o nòùtè?

Ketenkè mè nduó ke mamè,

we mbo na kéãnné ke táá ndinaabuu?

We mbo na kécõnné yetārè nè sitáá o biètè ìnkè.

¹³ We nyé ti Yiè nKuyie ncii mmàmè?

We nkù duò nyitié?

¹⁴ Nè we be sènni ke pèté mɛcii?

We nkù benke tibeénti tii sèé?

We nkù benke mɛcii?

We nkù benke mɛyĩ́tímè kó kuce?

¹⁵ Kuyie nyìkè yebotè kèĩnì

ke dònne dinésĩmbàù ð ð dúótémè mme tenaate
mieke.

Ke donnè fetárfè ð ndakémè cidóò ìnkè.

Ketenkè kèè soké dàméèrì cuokè

ke kó benitibè dònne kutã̀yukú nku kuyaaakù tɔ̀ kù.

¹⁶ Dimaa kó detie nyí sannè ke bo ntuà̀tìnè ku
wũ̀tànni.

Iwũ̀ ìì bo Dimaa túúkù mieke,

ì me nyí sannè bè bo ì fiémè kétuò nku wũḡtònnì
 ìnkè.

17 Bá kè yebotè wēnné yeməu Kuyie mborè,
 yè í tùòkè dèmarè,
 kù yè wùó ndetètirè nde.

Kuyie nyí m̀ke ti bo kù d̀onnenè mù

18 Ti bo d̀onnenè we Kuyie?

Ti bo d̀ò ba ke kù d̀onnenè?

19 Tetenkaanìt̀a kè ba?

Omáátì weè ̄̄ yie ntimátì kéuté kè d̀e naá
 ntetenkaanìt̀e,

wèè màátì mesəə nk̀o t̀e d̀ari mesəə
 ké t̀e càtìnné timátì péit̀i k̀o demámánnè.

20 K̀o c̀ir̀i waá nkud̀ú k̀ù ì duri
 kéwaá nwèè ǹ nke céú sitenkaanì,
 k̀o ò c̀ìk̀é tetenkaanìt̀e t̀e ỳ nfííkú ke bá nnampú.

21 Di mu nyí banté wèè d̀ò kutenkàà?

Di í t̀i k̀èèà?

Di í t̀i ỳéà?

Bè í t̀i ndi nàké nè dim̀onnàà?

22 Kuyie nk̀p̀ààt̀ik̀ari bo k̀ènkè nke

kuù pité tiwetì kuyààkù k̀əme,

ke t̀i p̀ĩntè kè t̀i d̀ò nkutouku

b̀enit̀ibè de mbo kè kù bè wùónnì kè bè d̀ò nsik̀ẽ.

23 Kuù ̄̄ nte kè bèè tu sik̀p̀ààt̀ib̀ì kè bèè naá ndetètirè,

kuù ̄̄ nte kè bèè baké kè bèè naá ndetètirè.

24 Bè ̄̄ nk̀p̀aá ke í k̀ari, k̀enk̀p̀aá ke í fiíkú,

b̀e c̀ĩẽ nh̄ nk̀p̀aá ke í ta ketenkè

kè ti Yiè nKuyie mbè f̀ùùtè kuyaaakù nku kè bèè kpeí.

Kè kuyaaakùu bè t̀ùóté tef̀d̀óntè ̄̄ t̀ùótémè
 tímúkpetì.

25 M̀m̀m̀e kè Kuyie mbéi nke d̀ò:

Di bo ndonnenè we mí nKuyie nkùù dò mpáí páí?
We nni mmànnè?

26 Βούτένε κείνκè, wénténè kέyà,
we ndò siwãã, we nsi còné bá tè τε κό μεfìè?
We nte kè sì yènní difñni
ke kéri bá tè τε dò nkénkérímè?
Kòò sì yu bá tè nè τε yètiri
de yiè nwērímú deumu kòò kpeñni.
Dèè kpeí nte kè tèmatè òò yí nkpa ò sì yu dè.

*Kuyie nhõ wete keduómme ku kabe bèè c̄te
muwērímú*

27 Díndi Isidayeribe Sakabu yaàbí,
dè dòmme kè di tú mí nKuyie n yí yé tìi di tuakùni?
Kè di yèmmè dò m búútóo di kpeti?

28 Di í tì yéáà? Di í tì kèèà?
Di Yiè nKuyie mbomu sáà.
Kuù dòò kutenkù kumau, kù òò í nhù.
Dè òò í nkù bi!
Ku cii nyí m̄ke kumànkù.

29 Kuù òò yíe muwērímú wèè òu,
kéduó ntikpeti wèè c̄te.

30 Bèbémbè òò òumu kέyĩēke
kè b̄edac̄mbèè c̄te kέdo.

31 Bèè me mbúó ti Yiè nKuyie nkuù ò mbè yèútí
muwērímú,
ke bè p̄ñni be fètì itúúkè òò yĩmè kέpuu,
kè bè ò ncokù ke báá òu.
Kè bè kéri bè báá keè tihòùti.

41

Kuyie ntããtémè ku kóo niti kòò kèríní

1 Kè Kuyie mbéi nke dò:

Díndi ketenkè kèè soké dàméèrì ke kɔbe yīnè yúóó,
kékénté kékéè n tú mù.

Yebotè yemou kɔbe, túóténè tikònyauti,
kékɔteni kè ti máá kébeké.

² Míi ínní okpàrìnuwanti diyìè yìèní kèè bíékè,

kòò bo tūntè dihéì

bá kòò kàte kèè bíékè weè nɔ.

Míi dúó nkòò na yebotè ke yè baké

kè ye kpààtìbè ò bùó

kòò yè yaurí nè o siè

kòò pie nyè cìenko kuyaakù òmmè timúkpetì.

³ Kòò yè bètì ke dò nhò èinte

bá o naàcèi í tuòku ketenkè

bá dèmarè í ò dòò.

⁴ We nte kè dè dòò?

We mpī nde kó mutōmmú?

Wèè dènnení wènwe fènitìyanfè nè dimònnì.

Mí ndi Yìè nKuyie mmí nwe!

N do bomu mèketimè ke kpaá bo,

ke yó mbo sáã.

⁵ Ketenkè kèè soké dàméèrì ke kɔbe

dè yàmu kè be kòntì au.

Kè itemmàнке imou kɔbe kpreutí,

ke iiti ke tíkííní.

⁶ Ke teé mbetɔbè,

bá wè kòò nàá nhotòu ke tú o kòntì ñyau.

⁷ Wèè màátí kòò yàúkùnkò wèè dàrì mesoɔ nho

kòntì,

wèè òɔ anténè timátí kòò yàúkùnkò wèè tɔ dimátári

o kòntì

kè bè tuuté dìì mònnì be tenkaanitè ke dèè,

bè dà tè wenni,

ké tè baakénè sikãũ kè tè bá nnampú.

Kuyie ntããtémè Isidayεeribe ke bè kãnké

8 Kè Kuyie mbéi nke dò:

Kénténè díndi n kó betōmbè Isidayεeribe.

Kénténè díndi Sakōbu yaàbí n tããté bè,

kénténè díndi n népo Abarahamu kó kuwuo.

9 N di wammúní itemmànke nyi,

kutemmànku nku n di yùnímè.

Kè n di nàké ke yí: Di tú n kó betōmbè,

mî di tããté n yí yóó di dootóo.

10 Di bá nyĩèkù n di bonèmu,

di bá nwéíte wéíte nè iyĩèke, mî di te,

mî di kpénkùnkò ke di teénnè

ke di pīnnè n kó dinoyōnkperì.

11 Bèè mièke di pèi,

ifei yóó bè pīrmmu kè dèe bè di.

Bèè di wantinè dikpànnì

be wērimú yóó deèmu kè bèe kú.

12 Bèè do di dokùnè

di bo bè wammú kémónté.

Bèè do di wantinè dikpànnì

bè bo kpaake kénáá ndetetirè.

13 Mí ndi Yìè nKuyie mmî di te.

Mî pī ndi nòùtè ke tú: Di bá nyĩèkù

m bomu ke di teénnè.

Kuyie nyēmmè kù yóó teennè Sakōbu yaàbí

14 Díndi Isidayεeribe Sakōbu kó kuwuo nkōbe

díndi bè wùó mbè ke donnè yebiè

díndi bè nàù bè sibeú tēmè,

bá nyĩèkùnè.

Mí m mómmuo m bomu ke di teénnè,

mî yóó di donté, mí ndi Yìè nKuyie, mî béi.

Mí nwèè dò mpáí páí

ke di deeri díndi Isidayeeriibe.

15 N di dòò kè di sákénè dinaakãà pànni ndi dìi mòke yenìi.

Ke di bo mpua yetãrè,

ke déi sitãã ke dò ndi déi timúkpeti.

16 Di yóó bè cíemmu kè kuyaakùu bè tã, tefòdóntè bo bè iténè.

Kè díndi né nyãnku mí ndi Yiè nKuyie

n di duó ndi wèi kpéi,

kémpɔti mí nwèè dò mpáí páí n kpéi.

Mí nwèè di te díndi Isidayeeriibe.

Kuyie nyóó ceetemè ketempéikè kè kèe naá nkupúú

17 Besénnibè nè besĩntíbè bè dómu menie

nke bo yã ke mǎnté,

kè be níi kpéi nè sinéyẽi.

Mí ndi Yiè nKuyie n yóó bè teennèmu.

Míi di te díndi Isidayeeriibe n yí yóó di dootóo.

18 Kèè tenkè do tú tedóntè m bo kè dòò ikó,

yebire bo ãnné dèè do dò nkubiriku

m bo dǎò ketenkè kèè dò nketempéikè tepútè,

ketenkè kèè do kpéi wákéré menie mbo pũó nke

mieke.

19 Kè n fíikú ke mieke detekperè

bè tu dè sétìrì nè bè tu dè àkàsía,

nè tìi tieti péi bè tu dè múrì,

nè bè tu dè odifíè.

M bo fíikú ketempéikè mieke,

detekurè bè tu dè sipèrésì,

nè bè tu dè pinni, nè bè tu dè péè.

20 Kè dèe yie nkè benitibèe dè yà

kétotí be yèmmè kébanté múi dè dòmè,

kéyĩtèté múi dè ãnnémè, mí ndi Yiè nKuyie

nkùù dò mpáí páí,
ke di te díndi Isidayεεriβε.

Sitenkaanìi tumè detetirè

²¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Mí nKuyie, mmí nSakɔbu yaábí kóo kpààtì
mî tu: Díndi yεbotè kó sitenkaanìi
kɔtenèní kè m beé ndi kpeti, n náké n è di kpeti.

²² Dí kɔtení ke tí náké dèè yóó dɔò,
di do náké tì, tì dòòà?

Yoo di ti náké tìi kraanì ke bo dɔò
kè ñsà kè tì bo dɔò.

²³ Náké n è tìi yóó dɔò yemàrè sɔnye,
dɔò n è mesàà nyoo meyei,
kè tí ndè wùó, timəu kè ti dè yà
kébanté di mannèmè mí nKuyie.

²⁴ Díndi sitenkaanìi, detetirè di tɔŭnèmu,
di tɔmmú muməu mù tu detetirè ndε.
Wèè di tãáté kòò tu isíé kou.

²⁵ Mí nKuyie mmî íinní onìtì kubakù youú,
ò iténí diyèè yènní kè nke,
kè yuutiní n yètìrì,

ke naùtì benìùbè mutáá nkɔme
ke bè ŭtírí oyaamarì ð nhŭtírí mèè botí tiyaatì.

²⁶ We ntì náké n è dimànnì kè dè bo yie nkè tí ntì yé,
we ntì pãá kè ti né bo yí tì tu timómməntì,
di kóò məù í na ke tì náké,
tì í yènní di kóò məù nùù mieke.

²⁷ Mî tì pĭĕké meketimè Siyɔɔ,
mîi duó nkè bè náké tináaṅsààtì Sedisadεmmu.

²⁸ Díndi sitenkaanìi, n wènní n yí yà òməù di mieke,
wèè bo na kénáké o yèmmè dòmme,

m bo beke we tìmatì kòò n ténné?
N yí yà de yiè.

²⁹ Dimou di tú siyáàbìsì kòbe mbe,
kè di tōmmú tú mutetìmù,
díndi sitenkaanì di tú kuyaakù nku
di í ã mùmamù.

42

Kuyie ntāātémè ku kóo tōnti

¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Ntènè n kóo tōnti m bo wèè kó difōnkùò
mî ò tãáté
koò d́ mēsàà
koò duó n kó muyaá,
kòò bo benke yebotè
dèè wenni, dèè tu kuce.

² Ò í yó nwékute,
o tammè í yó nkpeñì
bè í yóó keè o tammè ice mièke.

³ Ò í yóó bóóté dipènnì dii kàrmú
ò í yóó kuò defitírè dèè kó muháá ndó kékú,
weè yóó niitè yebotè timómmōnti kó kuce.

⁴ Ò í yóó yóu o tōmmú, ò í yóó ou,
kè yàa niiténè kutenkù timómmōnti kó kuce,
kè yehèkè yèè soké dàméèrì cuokè kè ye kòbe keè o
tié.

Kuyie nnàké tì kù tãáté wè kòò bo ntú yebotè kó kuwenniku

⁵ Nte mí ndi Yiè nKuyie n tú mù,
mí nwèè d̀ò tiweti ke tì pité,
mî ãnné ketenkè nè dèè kó dimàà bo keĩnkè
mî duó mmufòmmu benitibè bèè fòu ketenkè,
mî te kè bè weí ke ceñtì.

6 Mí nha Yiè nKuyie mmû da yùní fí nkóo tǎnti,
ke da duó mmuwērímú kàa bo benke kutenkù
timómmǎnti.

Mû da tǎáté ke da kǎnké kàa bo ānné metaummé,
mí nnè benitibè ti cuokè.

A yó ndò nkuwenniku nku yebotè cuokè,

7 kéwéi ntiyũǎnti,

kékpété tikpetínti,

kédennení bèè bo dibìnnì ké bè tanné kuwenniku
mieke.

8 Mû tu di Yiè nKuyie, n yètìrì ndi mǎmmé.

N yí yóó duó n kó tikpeti otǎu mǎu.

M báá duó nsitenkaanì n kó disǎnni.

9 Mǎdǎǎrímè ketimè dǎǎmu ke dèè.

Kè n di náá mǎmǎtǎmè mǎè kpaanì ke bo dǎǎ,

mè kpaanímu kè n di náá nke mè mu nyí tũǎkení.

Disǎnni kó feyǎnfè

10 Deñtǎnè feyǎmpǎnfè ti Yiè nKuyie nkpéí,
nsǎntínè Kuyie!

Díndi bèè cǎnti dǎmǎèrì ñnkè nè dèè kó dimǎà bo o
mieke

díndi bèè iténí itemmǎnke.

11 Díndi bèè bo dikpǎà mieke kó yehékè nsǎntínè
Kuyie.

Kedǎa kó sihekésí kǎbe ndéúkũnkonè Kuyie nyètìrì.

Sedǎa tǎrì kǎbe nyíúnè kè diwèi ndi bo.

12 Nsǎntínè ti Yiè nKuyie ndíndi yehékè détiyè kǎbe,
pĩǎkénè ku sǎnni!

13 Ti Yiè nKuyie nkèrínímu okpǎriteu kǎmǎ,

ke toñni okpǎrĩnuǎnti kǎmǎ,

ke úú ke pĩǎkù,

ke buǎ nku dootitǎbè feúúfè.

Kuyie ndó kédǎǎ tì í yóó pǎà

14 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
 Mí ndi Yiè nKuyie ndò nyúóó kè dè m̀ntemumu,
 n yí buò, m pĩ mmáà nè dim̀nni ndi.
 M mítìrìmu onitipòkù wèè kuò ndebirɛ o kōmɛ,
 ò fiumu kè n wemmu èké.

15 M bo dáté yetārè nè sitǎǎ kéfeinko,
 timútì nè detie ndè bo kpeí,
 kè ikó nkũũ kénáá nkɛtenkè,
 kè yebirɛɛ kpeí.

16 M bo niité tiyũ̀̀ntì kuce tì í yé kù,
 m bo tì kèténè kuce tì í yà kù,
 m bo ceete dibìnni kè dii náá nkuwenniku,
 kè n yĩtí yefòtè kè dèɛ enne.
 Dèndɛ n dó kédòòmè dè í yóó paà n yóó dè d̀̀̀mu.

17 Bèè duó mbemáà sitenkaanì,
 bèè ò nnáá ntimátì bè yìe ntì, ke uté,
 ke tú dè tu be kó kuyie,
 bè yóó bótímu kèdi ifei.

Kuwuo nkùù ò nke yèĩ

18 Dɛ m̀nni kè Kuyie mbéi nke dò:
 Díndi yewũ̀̀ kénténè kékeè,
 díndi tiyũ̀̀ntì wénténè káyà.

19 N tú we kuyũ̀̀nkù kè dè í tú díndi n kó betōmbè?
 We nh̄ nkè dè í tú n kó betōmbè
 n t̄ mbè ke tú bèe náké n náàntì.

20 Di yà kè dè sũmu di mɛ nyí kpaá yé dèmarè,
 kè n náá nkè di kèmmú di mɛ nyí kèè timatì.

21 Mí ndi Yiè nKuyie mĩ tu timómm̀nti

n dó κε δί δεετέμου,
 δεε κρεί nte κέ n δι duó n κό ikuó ìì κπεήnì,
 κε wenni κε pēēté demou.

²² Nte díndi κέ bè εí di κπερε κε δι còhínó,
 bè di díí nyefòtè nye,
 κέ di duó ye miεke,
 κέ bè di pī nκε κpetínné,
 bè di do mudoò mmu κε fekù di κπερε
 òmòu με nyí di δεερί,
 κέ bè εí di κπερε
 bá òmòu í bo wèè bo yĩ ténnnénè be be κπερε.

²³ Di miεke òmòu με nyí totí o yèmmè ti ìnkè.
 We nné yóó totí o yèmmè tìì kpaaní ti κρεί.

²⁴ We nduó nkè di ta meháárìmè miεke díndi Sakòbu
 yaàbí,
 we nduó nkè be εí di κπερε κε δè fèkù?
 Dè í tú mí ndi Yiè nKuyie nnaà?
 Di í yie n κpeti díndi Isidayεεribe
 di í tūnne mí ndi Yiè nKuyie n di benke kùù ce,
 di í tūnne n kuó.

²⁵ Dεè te mí ndi Yiè nKuyie
 nkè n còúnní m miεke κό muhãã ndi ìnkè,
 κέ mudoò yonkumu tanní
 κε δι fité muhãã nkōme tipîti timou,
 di με nyí banté κέ mudoò di kùò
 di με nyí totí di yèmmè.

43

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nκε δò:
 Mí ndi Yiè nKuyie mîi di δòò díndi Sakòbu yaàbí.
 Mîi di pìité díndi Isidayεεribe

di bá nyĩ̀èkù, mîi di donté,
 mîi di yu di yètìrì ke di tú n kòbe.
 2 Kè di senti menie n di bonèmu,
 kè di senti ikó ndi báá diu,
 kè di kéri muhãá mmièke mù báá di cóu,
 fehããdeènfi báá di tuo.
 3 Ke yé n túmè di Yiè nKuyie nku ke dò mpái pái,
 ke di te díndi Isidayeribe ke di deerí.

N yóo duó nkè bèe namu Esibiti kòbe,
 kè bè ndò ndi deetímè kó tidonti.
 M bo duó nkè bèe na Etiopii nè
 Sebaa de ekè kòbe di kó difòtìrì.
 4 N wúó ndímbe,
 n yèmmè naatinè dímbè, n di dómu,
 n duó mbenitibè díi kpéi,
 n duó nyebotè díi kó difòtìrì.

5 Di bá nyĩ̀èkù n di bonèmu,
 n yóo tónímu di yaábí ìì bo diyìè yìèní kèè bíékè,
 ke tínní diyìè taà kèè bíékè kòbe.
 6 M bo náké kubakù yóu bíékè kòbe ke dò:
 Tén̄n̄n̄n̄ní be!
 Kén̄á k̄é kuc̄anku bíékè kòbe ke dò:
 F̄ĩ̄nn̄n̄ní be!
 Tén̄n̄n̄n̄ní n nitidabí ìì bo di bíékè.
 N nitipobí ìì bo kutemm̄anku kè ìì konní.
 7 Bèè kó dimàà t̄o n yètìrì, n d̄òò bè,
 mîi bè ãnné, mîi bè pīité kè bè bo benke n kpetì.

Kubotí kùù dò nkénnáá nKuyie nkpéi

8 Kè Kuyie mbéi nke dò:
 Dennen̄n̄ní tiyũ̀ntì,
 tì m̄òkemu inuò, nti me nyí wúó.

Dennenèní yewũḏ, bè m̀̀ke yeto bè me nyí yo.
 9 Yebotè yemou kabè tínnènní,
 kè ibotí imou kabèe wènné.

Di kó sitenkaanì mièke,
 ònte pãá ke nàké tì mè ndòò?
 Ònte do niitè ké tì nàké?
 Tèè nàké tè do tì nàá nkè bèè bo,
 kè bèe kónné tè do tú mù,
 kè ti né yie nke d̀̀ tì tu tímómmanti.

10 Díndi Isidayeeribe d̀̀i nàá n kpéí mí ndi Yiè
 nKuyie,
 d̀̀i tu n kó betòmbè n tãátè bè,
 n d̀̀ tì tu di bo bantémè,
 kèyie, nkéyĩtè mí tumè Kuyie,
 kè dè í tú mí Kuyie ntekù makù í bo,
 kùmakù í buoté, kùmakù me nyí yóó buoté.

11 Mí nKuyie mm̀̀i tu di Yiè nKuyie m m̀̀à,
 n kó difònkùò odeetìwè t̀̀u m̀̀u í bo.

12 M̀̀i nàá mmedeetímè kpéí kè m̀̀i deerí,
 dè í tú t̀̀bòtenkaanìtè matè t̀̀e tì ndi nàké.

N d̀̀ò dè di kpéí deè nàá n tùmè di Yiè nKuyie.
 Mí nKuyie mm̀̀i béi.

13 N tú Kuyie nku ke yó nkù tu sãã,
 òm̀̀u báá na ké dè fiète n nòutè mièke,
 òm̀̀u báá na képaà n d̀̀ori dè.

Kuyie nyitè ke còmmùmè Isidayeeribe kpéí

14 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke d̀̀:

Mí ndi Yiè nKuyie nwèè di deerí n d̀̀ mpáí pái nwe,
 ke di te díndi Isidayeeribe.

Nè di kpéí nke n tómmè benit̀̀bè Babidanni

kè bè bo bè do mudòò,
 kè bèe yeinko menie mmiεke nè be bàtóòbè.
 Bembε Kandee kabe.
 15 Mí n di Yiè nKuyie n do mpái pái nwe,
 ke di te díndi Isidayεeribe,
 mí di dǒò mí tu di kóo kpààti.

*Kuyie nyóó keutéme Isidayεeribe kuce pànkù
 tedǎntè kó dikpàà miεke*

16 Mí ndi Yiè nKuyie m mí béi,
 mí nwèè do keuté kuce dàméèrì miεke.
 Mí nwèè do ānné kuce fenéwuonfe miεke.
 17 Mí nwèè do duó nkè sinasǎí kété nè si dèèbè
 nè dihāpǎntǐnni kperi kè bèe duó,
 bá be ténke í nyité kè be kperεε deé,
 kufitínhǔũ ǎ cǔté kédeèmè.

18 Di ténke báá dentení dèè pǎēté de kpéi,
 di bá ntoti di yèmmè dèè pǎēté de ìnkè.

19 N yóó dǎò dèmarè pànnè nde,
 dè feiténímu ke dèè, di í bantáà?
 N yóó keuté kuce nku dikpàà miεke,
 m bo duó nkè ikó nhānné ketempéikè miεke
 kémpũð.

20 Tikpasǐnti, sikpamǎó nè icùo ndiεyì dè bo n sǎnte,
 nh ānné mèè kpéi menie ndikpàà tedǎntè kperi,
 nh ānnémè ikó nketempéikè miεke,
 kè n kabe n tāāté bè bo nyǎ.

21 Benitibè n dǎò bè ke bè te,
 bè bo nni nsántí.

Kuyie nseimmè Isidayεeribe

22 Kè Kuyie mbéi nke dǎ:
 Díndi Sakǎbu yaǎbí mí dǎke di yumè
 di pètinke m bùtínémumu díndi Isidayεeribe.

23 Di í n fèuté dipedapànnì ke tuò,
di í n fié iwũõ ke n sântènè,
n yí di beke ke yē ndí m pã tidiiti,
n yí di kəkénè ke yē ndí nni ncóunko tihúúntì.

24 Di í donté tihúúntì n kpéí,
di í n tuò ndi wũõ kó mekùò,
di pètìnke nh ãnné mutōmmú mmu nè di kó meyei,
di n tanné tihùùtì nti.

25 Mîi ũŭtí di yei n di dó mèè kpéí,
n yí yóó dentení di yei nkpéí.

26 Dí n dentε di n séí ntì ìnkè
kè ti ti beé nkè bè ti púté
batenè di kpεti di yóó beé ntì kénnaati.

27 Di yiè nketiwè do yetému.
N dèntε ke tōnní bè kè bè bo di náké n náàntì,
kè bè yete n kpεti.

28 Kè n dií nyífei bèè do pĩ mmutōmmú n cīētē
ke dēite n nōutē Sakōbu yaàbí ìnkè, kè bè ì kùò.
N di dootóomu díndi Isidayεεribe
kè di dootitābè di na sáà.

44

1 Kè Kuyie mbéi nke dò:

Díndi Sakōbu yaàbí n kó betōmbè kénténè!
Díndi Isidayεεribe n tāāté bè.

2 Nte mí ndi Yiè nKuyie nkùù di dōò n tú mù,
mîi di piíté di yō pautì miεke, kè mîi di teennè
di bá n yīèkù díndi Sakōbu yaàbí, díndi n kó betōmbè,
díndi Yesudummu yaàbí, díndi n tāāté bè.

3 N yóó cūñnímu meniε ketenkè kèè kpéí kēīnkè,
kè ikó mpũó ketenkè kèè do kpa meniε.
N yóó cūñnkomu n kó muyaá nha yaàbí ìnkè,

n kó mesàà ncutoomu a kó feyanfè ìnkè.

⁴ Kè bè bo nkótírí timútì kōme,

tiàtì kòtírímè meniè ntake.

⁵ Yiè nníí bo yí: N tú ti Yiè nKuyie nkou nwe,

kòò tǎu yú omáà ke dò: Sakabu.

Kòò tǎu wāri o nǎtè ìnkè ke dò:

Mí ntú ti Yiè nKuyie nkou nwe,

ke dò weè tu Isidayeri.

Kuyie mbo kumáà ndi

⁶ Kè ti Yiè nKuyie nyIsidayeribe kóo kpààtì b́ei nke
dò:

Mí tu oketiwè nè osanwe mí di d́eri

n kó difǎnkúò Kuyie ntekù í bo.

⁷ We nni mmànné? De yiè mbéi!

Wèe feinní omáà kédǎò d́emarè kè n yà.

Kòò náké d́èè d́òò nè kútenkù bomè.

Ke n náké d́èè kpaaní ke bo d́ǎò.

⁸ Díndi bèè tu n kǎbe di bá nyǐkù, di kǎmbùòtì bá
nduò,

n die nke tì ndi nàkému nè dimònnì ke tì ndi benke,

di tì ýemu ke bo na ké m púté, n kó difǎnkúò Kuyie

ntekù í bo,

dipèrì marì terì í bo, d́ì di kǎnké

di í ýè diterì marì kōme.

Bèè màátí sibǎatenkaanì ifei bo bè ṕínnè si

⁹ Bèè d́òòrì sibǎatenkaanì b́emǎu bè tu detetirè
nde,

mutǎmmú sǎàmù bè d́òòrì mù mumǎu kè mù tu
detetirè,

kè bè nǎá mbe bǎatenkaanì kpéí,

sì me nyí wúó sì í ýè d́emarè,

ifei ì yóó bè ṕínnè si.

10 A bo dɔ̀mè tɛbɔ̀ɔtenkaanìtè,
 kényie mmesɔ̀ nké tɛ uté,
 kè tɛ né í nda teennè tìmatì,
 òmmu tōmmú mmu?

11 Bèè sì d̀d̀ri bɛmɔ̀u ifei bo bè pĩ,
 bɛnìtìbè bèè sì d̀d̀ri,
 bèè sì cèú, bɛnìtìbè mbɛ,
 bèè pĩ ndɛ kó mutōmmú,
 bèè tínní bɛmɔ̀u,
 kufɔ̀waá nnè ifei dè yóó bè pĩ́mmu.

12 Omáátì weè ɔ̀ kéétè timátì
 kɛpũnné kè tì wũɔ̀tè kòo má,
 kè tì tũntɛ ò tì dónémè,
 kè ntì màátínè o wɛ́rímú mumɔ̀u,
 kè dikònnì ò pĩ nhò cìtemu,
 kè sinéyɛ́ ò pĩ nkòò í yà menie tihùtì tì ò na.

13 Kòo yántì túótè kuhõũ kébenné kudɔ̀u,
 kéníétè kécíéké tetenkaanìtè nè o pĩ̀tè,
 kè tɛ anté kéenne,
 kè tɛ ndònnè onìtì nè kenitiyìkè kòo tɛ tanné tɛ̀t̀t̀t̀.

14 Bè ɔ̀ kõũ detie mbè tu dè sètìrì,
 kɛtānké detekperè kutúúkù mieke
 késoó nkè dɛɛ kpenke.
 Bèè ɔ̀ fíí nyetɛpàà
 kè fetaafe nyè yò̀rì kè yèè kóté.

15 Nè dɛ kó detie ndɛ,
 bè t̀d̀t̀t̀t̀ mè, bè ɔ̀ dé ntɔ̀t̀t̀t̀nɛ kényiiri.
 Kɛ dɛ ntɔ̀t̀t̀t̀nɛ kébénné mudii,
 kɛwɛtɛ kè dɛ ndɔ̀d̀nè dibɔ̀d̀
 kénínkú dì ìkè kédɔ̀d̀ tɛbɔ̀ɔtenkaanìtè kè ntè feu
 iwũã.

16 Ke ní kéété didakèè kètòtìnne
 kèpũnné imaa nké cááké kénsànnè,
 kètòtìnne itèl
 kè dè ncóú nkè bè ìiri
 kè dè bè naati kè bè daú ke tú:
 Àà! N yiiri muháá.

17 Ke né tùóté dikéè sɔnni
 kédòò tɛbɔɔtenkaanitè ké ntè feu iwũõ,
 ké ntè bàá nké tú: N deeté.

18 De yembè í mɔke meyèmmè bè í ciì,
 be nùɔ nyii ũũ, mbè í wúó,
 mbe yèmmè í bo ke dò mbè bo banté dèmarè.

19 Bè í totí be yèmmè,
 meyèmmè í bo, bè í ciì,
 ke dò m bè bo yĩ,
 m mèn tɔtìnne itèl ke bènné mudii,
 ke pũnné imaa nke cááké,
 ke bo dòò dikéè tɛrì tɛtenkaanitè,
 kènninku, ke tè bàá,
 ndè í tú isɔkaà?

20 Kudóú kùù yóó cóúté kénaá mmutápéí,
 bè de nduó mbe yèmmè,
 be yèmmè meè dauté,
 bá bè í yé be yèmmè.
 Sibɔɔtenkaanii í bè dɛerí
 bè me nyí beí ke dò mbè pikú
 dè tu detetirè siyáàbìsì kpere.

Isidayeeri be í dòmmè kényè mbè tumè Kuyie nkobe

21 Díndi Sakɔbu yaàbí dentenèní
 díndi Isidayeeri be di tú n kó betɔmbè mbe.
 Mî di piíté ke di tú n kó betɔmbè.
 Isidayeeri be n yí yóó yè ndi kpéí.

22 Nh ùtè di caàrìmè diwetirì ðð kããtóomè mme,
 ke dèite di yei yewetisùð ðð yĩmè.
 Wētenèní m borè ke yé mû di dontémè.

23 Keĩnkè kəbe nyíúnè,
 ke yé di Yìè nKuyie pĩ mmè mutōmmú.
 Ketenkè fũð kəbe nyíúnè,
 yetārè ìnkè kəbe kè di nyíú,
 titúútì nè detie nkè di nyíú.
 Ti Yìè nKuyie ndeetémè Sakəbu yaàbí,
 kù bè benkemu ku dieti, bembə Isidayeeriibe.

Kuyie ndòòmè kutenkù ke kù baké

24 Dìndi Isidayeeriibe, mí ndi Yìè nKuyie mmû di
 donté,
 mû di pìtè di yð pəutì mieke,
 mí nKuyie mmû dðð deməu,
 mû pĩnte tiwetì ke mû pité ketenkè mmáà.
 25 Mû te kè bepāābè pāātì naá ndetetirè.
 Mû fènte bepāābè bá bè í yé be yèmmè,
 kè mecii nyembè cii nwète defñkúò,
 mû benke mecii nyembè í yémè be yèmmè.
 26 M benkemu n kó betōmbè bie
 náá ntì tumè timómmənti,
 mû te kè n kó betōmbè náá ntì dððri,
 m béimmu ke tú benitibè bo wēte kékari
 Sedisademmu,
 kòò maá nkéíi nho duotí,
 bè bo wēte kémaá Sudaa ekè
 n wēti ke bo íimmu Sudaa ekè.
 27 Mi nwèè ðð béi nkè dàməèrì kũũ,
 n yóó duó nkè dihei kó ikó nkũũmu.
 28 Mû béi nke yĩ, Siduusi tu n tãáté wènwe

kòò bo cẽmmú n nìtìbè,
 kédɔ̀ò n dá tì timou.
 Weè yóó duó ndinùù
 kè bèe wẽte kémaá Sedisadɛmmu èì,
 kémaá n cĩètè.

45

Kuyie ntãátémè Siduusi ke bo ò pĩnè ku tómmú

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Siduusi kù tãáté wè ke
 dò:
 Mí nha Yiè nKuyie mmî da tãáté
 ke da pĩ n nùtè youte,
 kè yebotè bo da bóúté,
 fǔ̀ yóó tǔ̀ bekpà̀tìbè doobaatí,
 n yóó da kpretému yebòrè kéfeínko,
 yebòrè yó nfeíomu a ìkè.
² Mî mómumuò n yó nni a ìkè ke ennínko yeterè,
 ke può ndisɔ̀wũ̀ kó yecàkè,
 ke keku imátiferí ì pàké yebòrè.
³ N yóó da duó tikpà̀tì tì sòri tìnti,
 dèè bo disòri mièkè, n yóó dè nda duómmu,
 kàa banté mî tumè a Yiè nKuyie
 ke da tãáté kàa bo mpĩ n tómmú,
 mí nKuyie Isidayeeribe tũ nkù.
⁴ N kó betǔmbè Sakɔ̀bu yaàbí kpéí nkè
 bembè Isidayeeribe n tãáté bè,
 bèè te kè n da yu kàa bo mpĩ n tómmú
 kéfei nha yètìrì bá a í nyé.
⁵ Mî tu di Yiè nKuyie
 n kó difɔ̀nkúò otòu mǔ í bo
 kè dè í tú mí nKuyie, kutèkù makù í bo.
 N yóó da duó mmuwèrímú kàa í nyé.

Iboti ù ì yé Kuyie nyi kàrinímè Isidayεεribε borè

14 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Esibiti kàβε kó mucóntimu

nè Kuusi kàβε dòò kupotaá nke pèté dè kũntiní di
borè nde,

Sebaa èi kó tidadietì kàriní di borè nde,

kè di bo tì tieke, kè tì ndi tũ nke píítí mεfĩmme.

Bè bo nínkú di ùkè, bè bo ndi báá nke tú:

Díi máà borè nde Kuyie mbomè,

Kuyie ntekù makù í bo kupíkù makù.

15 Mómumu nha tú Kuyie nku a né í fei nhamáà.

Fó nKuyie nyIsidayεεribε tũ nkù, f́ nhOdeεtíwè.

16 Bèè dòòri sitenkaanì ifei yóó bè pĩĩmu, kè bèε
sĩnné,

dè bo bè di kè bèε cíté.

17 Díndi Isidayεεribε biε ti Yiè nKuyie ndi deεtému
sáà

ifei í kpaá bo di pĩ ndè í kpaá bo di di nè di bo
mbomè.

Kuyie nyi nàké Sakabu yaàbí ke sònne

18 Nte ti Yiè nKuyie ntu mù:

Mũ dòò keĩnkè,

mũ pííté ketenkè, mũ kè fií,

n yí kè dòò ke feínko

n kè dòò kè benitibè beè bo nkè ã,

mũ béi nke tú:

Mũ tu di Yiè nKuyie, n kó difõnkúò kutekù makù í
bo.

19 Kè Kuyie mbéi nke dò:

Mí ndi Yiè nKuyie n yí náá ndisòri

n yí nàké tìmatì kufáá ndibiìnnì miεke.

N yí sǝ́nté ke nàké Sakɔbu yaábí, kè n tú bè n wammú
dɛtɛtìrè.

Mí ndi Yiè nKuyie nh ãǝ náké dèè wetí dèndɛ
dèè tu demómmonne n de nnáá.

Yɛbotè yóó ceetɛmè

²⁰ Díndi iwuɔ nyìi kpáá ke fòu tínnè kékɛtení.
Kɛtenèní dimɔu.

Bèè tɔuti sitenkaanìi idéi kpɛsi ke sì bàá ndi í banté.

²¹ Senninè kénáké di yé tì,
tínnè kébɛnke mɛbɛnkùmè kè bè di púté.

Bɛ miɛke we m pǝá ke nàké?

We ntì nàké nè dimònnì?

Dè í tú mí ndi Yiè nKuyie naà?

N kó difɔnkúò Kuyie mmakù í bo
ke wetí, ke dɛɛrí.

Kè dè í tú mí nkutɛkù makù í bo.

²² Díndi itemmàanke imɔu kɔbɛ
wǝ́ɛtenèní m borè kè n di dɛɛté.

Mî tu Kuyie

n kó difɔnkúò kutɛkù makù í bo.

²³ Mí nKuyie mî pàrikè

mî tì bɛi nnè n nùù,

tì tu timómmonnti nti,

tì í yóó paà,

bá wèè nìtì bo nínkú n yìikè

ba kùù botí kè kùù bɛi nke dà:

Ti bo nyié nha kpɛti

²⁴ Bè bo nnáá nke tú:

Ti Yiè nKuyie nkuù dòòri dèè wetí ke kpɛníni,

bèè miɛke do m pɛi

kè bèè kɛtení m borè nè ifei, kénsɔí.

25 Dè m̀nǹnì mí ndi Yiè nKuyie nkè n duó nkè di na
di dootitòbè,
díndi Isidayεεriβε κό kuwuò nkè di mpòtì n kpéí.

46

Babidanni kó yεbəkè báá na kébennénè Kuyie

¹ Tεbòatenkaanitè bè tu tè Bεedi tè bímmu,
tεbòatenkaanitè Nεbo domu,
di do tounko s̀i tenkaanì iwũò ke s̀i dεúk̀unko,
s̀i naá nyiwũò κό yetuò nyε,
iwũò s̀i ð̀uǹεmu.

² Sibòatenkaanì bímmu,
s̀i w̄ennεmu ke do,
s̀i í na ke dεεté simáá,
bè s̀i t̀omu ke k̀untinè βεtòbè ciε.

³ Kénténè n tú mù, díndi Sakabu yaàbí,
díndi Isidayεεriβε bèè kpaá,
díndi n t̀ò bè nè di ỳòbè p̀outi miεke,
díndi n te bè nè bè di p̀úóm̄mè.

⁴ Nè di bo kótémè n yó m̄mε ndi dò,
nè diỳùp̀éit̀i miεkoo n yó ndi t̀omu,
m̀i p̄i ndε κό mut̄m̄mú ke yó m̄mu p̄i,
ke yó ndi ceú ke di dεεrí.

⁵ Di bo nh ennenè we kè tí m̄ma?
Di bo ndonnenè we kè ti ndò?

⁶ Benit̀ibè ð̀ò yóótém̄u be yaà̀ỳà̀r̀ε m̄εs̀ò,
kéc̄onné timátì péit̀i cidóò,
kéwaá nhomáátì, kòò bè d̀òò tetenkaanitè.
Kè bè nninku te ì̀kè ke tè bàá.

⁷ Kε tè t̀outi, ke tè buuti,
kè bè tè c̀onné dè tè ndε ncóm̄mú.
Kè bè ta timátì miεke ke tè kuónnè tè báá cóúté,
tè báá bè dεεté.

Medeetímè í dètírímè

⁸ Díndi di ndè yé, ke kprénkùnnè dimàà,
totínè di yèmmè, díndi bèè yetírí n kpeti.

⁹ Dentenèní tìi dḡḡ nè dimònni,
n tú Kuyie nku kutèkù makù í bo,
kè dè í tú mí nhotòu mḡu í bo,
ke n dḡnnè.

¹⁰ Míi ṣṣ náké nè dimònni tìi yóó dḡḡ,
nh ṣṣ ti nákému kè tìi kraaní tìi me mbáá paà.
Kè n yí n yóó dḡḡ tìi nh ṣṣ ti dḡḡmu.

¹¹ N yúní fetúúfè * nfe diyie yiení kèè bíkè,
dihèi detirí ndi n yunímè onitì wèè yóó dḡḡ n tããté
tì,
n náké tì, tìi yóó tuàkení,
kè n tããté tì n yóó ti n dḡḡ.

¹² Kénténè n tú mù díndi itookperí yembè,
díndi bèè dèténè timómḡḡnti.

¹³ Nh autóomu ke bo dḡḡ timómḡḡnti,
m bo dḡḡmè timómḡḡnti dè í kraá ke dètírí,
n tḡtḡému ke bo deeté n nìtibè,
n yóó deetému Siyṣṣ èi,
n yóó duómḡḡ n kó tikpetì Isidayeεribε.

47*Babidḡḡnni èi kḡβε domè*

¹ Díndi Babidḡḡnni èi kḡβε,
cúténè kékari ketenkè
fṣ mBabidḡḡnni èi bè do í káá nwè,
karoo ketenkè a kpàtì í kraá,
díndi Kandee èi kḡβε.
Bè ténke í yó ndi yu ke tú bewennibε, besààbè.

* **46:11** fetúúfè: Kuyie ndḡḡ dináànhántírí ke dḡ kényí Pedesi kóo
kpààtì nwe. Wénté 41.2.

2 Τύότηνὲ kunàntèmbiku kénana mmuyuo.
 Dáténè tiyààti di ìkè, kéfeínko,
 deènnè di yààti kéfeí ndi kpèrè,
 kénana késénté kukó.

3 Kè di fṣṣ feité, kè bèε yà di fei,
 mîl yóó peíte,
 òmòu í bo wèè bo yetε.

4 Kuyie nkuù με nyḗ,
 kè tínti Isidayεεriβε bie
 ti kóò donti tú ti Yiè nKuyie Mpakεdaa
 wèè dò mpáí pái,
 ke ti te tínti Isidayεεriβε.

5 Babidṓnni εì kṓβε,
 kariné ke yí só,
 sṓrinè dibìnnì mieke
 ke yḗ bè ténke í yó ndi yu ke tú bèè baké yekpààtiyo
 teyè.

6 M mieke kèè do yè n nìtìbè,
 n díímmu n te bè ifei,
 m bè ànnému di nou mieke,
 di με nyí bè kuó mmesémmè,
 ke toummu bedakótìbè yetuṓ cééyè.

7 Kè di yèmmè dò ndî yó mbaké sáà,
 bá dí í toti di yèmmè tîl dṓòri ti ìnkè,
 di í daàte ke dò ndè mṓke kumàнку.

8 Di mmṓnnì kénténè n yḗ mmù, díndi bèè dṓòri di
 dómè.

Díndi bèè kàri bètèìl, ke náá ndi yèmmè mieke ke tú:
 Kè dè í tú tínti otòu mòu í bo,
 kè di yèmmè dò ndi í yóó náá mbekúpobè,
 ke yḗ ke tú di bí í yóó kú.

9 De kó meborime medé yóó di tuṓkenímu,

dimònni dìmáà, diyìè dìmáà.
 Di bí yóó kúmu, di yóó naámmu bekúpobè,
 dè yóó dā̀mu bá kè di dō di dā̀ denitinònkperε,
 bá kè di dō dí tì beé n di bókè.

¹⁰ Di do tá dimáà ndi di nōmmè ke dōori
 denitinònkperε,

di ñ ndōori dè ke náá nke tú: Òmòu í ti wúó,
 di kó meciù nnè di kó meyié́tímè deè di fènte,
 kè di náá n ke tú: Kè dè í tú tínti òmòu í bo ke ti dōnnè.
¹¹ Meyēncārìmè meè di doti, di í yóó na ké mè cṓnné,
 meyi ndiemè meè di tati, di í yóó na ké mè yenténè.
 Bepòmbè beè di doti dimònni dìmáà.

Di do í dake bèè kpéí.

¹² Sōoténè kéndōori denitinònkperε ke beeti yebókè,
 di duó ndè dimáà nè di bíkémbénti,
 kè dè naati di péte mucóntimu, kè de yie ndí kpenke.

¹³ Di òu bèè borè tipā̀tì bè borε?

Bèe kōtení ké dí teennè,
 bembε bèè bōú ntiwεtì ke wéí siwā̀ā,
 ke náá ntìi dō nkétuōkení bá wèè tā̀nkù.

¹⁴ Di sā̀áténè timúkpetì nti kè muhā̀á nyóó di cóúté.

Di í yóó na kéyenténè de kó muhā̀á.

Mù í yó ntú musám̀pómù bè pū̀ñè mù pḕé,
 yoo bè ñ tātìnnε mù kedekè kényiiri.

¹⁵ Tìi yóó tuōkení di kó benitinòmbè di òu bèè borè
 nè di bíkémbénti.

Bè yóó cíé́tému bεmáà bεmáà,
 be kōò mōu í yóó na ké di deεtè.

48

Ti Yiè nKuyie nhōō nákému kè tì né na kédōò

- ¹ Díndi Sakɔbu yaàbí kenténè,
 díndi bèè pàtìnè bè bo ndi túmè Isidayεεribe,
 díndi Suda kó fεyanfε kɔbe díndi bèè pàrikunè ti Yiè
 nKuyie nkó diyètìrì,
 ke yu Kuyie nkùù te Isidayεεribe ku yètìrì.
 Dè né í tú nè timóm̄m̄nti nè mεwetím̄m̄ miεke.
² Díndi bèè pàtìnè bè bo ndi yumè ke tú diheì sààrì
 kɔbe,
 díndi bèè dàrìnè dimàà Kuyie nke tú Isidayεεribe kó
 Kuyie nkuù yètìrì tu Mprakεdaa.
³ Ti ketitì tì yóó dɔɔ n tì nàké nè dimònnì ndi,
 ti yènní m̄i nùù, m̄i tì béi ke pànke tì ta mudòòrìmù
 ke tì dɔ̀.
⁴ N di yému nè dimònnì kè di tú kubotí kùù í yíé
 ntìmatì,
 kè di f̄n̄í do nkumátìdɔ̀ú kè di to kpeñnì.
⁵ N tì ndi nàkému nè dimònnì, di tì kèemu kè tì né na
 ke tù̀kεnì,
 kè dè bo yie nkè di báá ȳi di bɔkè yeè dè dɔ̀,
 kè di yèmmè bá ndò sibɔɔtenkaanì sii te kè dè dɔ̀.
⁶ Di tì kèemu ke yà tì dɔ̀mè,
 di í dò nké tì nàkàà?

N di náá ntì di mmònnì tì tu tipàntì nti,
 tì sòrimu di mu nyí tì yé.

⁷ Tì buoté bàmbà nwe, tì do í bo nè dimònnì,
 di mu nyí tì kèè kè dè í tú yíé,
 kè dè bo yie nkè di báá ȳi di do tì yé nè dimònnì.

⁸ Di mε nyí kèè tìmatì di í banté tìmatì,
 nè dimònnì tìmatì í taà di to,
 n di yému kè di tú benitidònnibè ke yetírì n kpeti nè
 bè di peiténímè.

⁹ Nè n yètìrì kpéi nke m bónkùnnemè m miεke,

nè n sãnni kpéí nke n kpaá ke di mækènèmè
meminnímè deè te kè n yí di deíte.

10 N di tíí mmuhǎá mmu dè né í tú n dó kécǔnte
mùmamù

n di tanné mefěũtímè kó muhǎá mmu
ke bo di yááké.

11 N yètìrì kpéí nte kè m pĩ mmutǔmmú,

ke yé n yí dómè n yètìrì caàrè, n yí dó n toté nè òmòu
n sãnni.

Kuyie n tǎátémè Siduusi ke bo ò pĩr̀nè mutǔmmú

12 Díndi Sakǔbu yaàbí kenténè,

díndi Isidayeribe n yu bè,

mĩ tu oketiwè ke tú osɔnwe.

13 Mĩ dǔ̀ ketenkè nè n nòutè,

kè mĩ pité tiwetì,

kè n dè yu dè kòrinímu mecǎã.

14 Tíínnè dimɔu kékeè, onìtì n dó wè,

wèè yóó dǔ̀ Babidɔnni kǔbe n dómè,

ò bo cǔ̀ere Kandee kǔbe.

Di miεke we ntì nǎké nè dimònnì.

15 Mĩ mómumuɔ ntì béi,

mĩ ò yúnì, mĩ duó nkòò kàtení,

o tǔmmú yóó yíemmu.

16 Tóónnènní m borè kékeè,

nè dè ketémè kè n nǎmmu,

kè dè tǔ̀kení ke n sǔ̀nté.

Tũ mbanténè ke do ti Yiè nKuyie nkuù n tǔnní

kè ku Yaá nni mbonè.

*Kè Isidayeribe do nyié nKuyie nkpeti dè na mbè
dòm̀mè*

17 Ntenè di Yiè nKuyie ndi kóo donti,

wèè dò mpáí pái ke di te díndi Isidayεεriβε ò tu mù,
 mí ndi Yiè nKuyie m mî di te ke di tiè ntù yóó di
 dɔ̀ò mεsàà,
 mî di ni kuce di kéri kùù miεε.

18 Áú! Kè di do yie nkékénté n tannò,
 di na mməkemu diwèl kè di mpũ̀ò kukó nkōme,
 kè di kó timóm̄m̄nti mpíéké menie ndòm̄m̄è
 dàméèrì.

19 Kè di kó fεyanfεε sũũ mubirimú dòm̄m̄è,
 kè di yaábí kó kusũ̀kù ndòm̄n̄è ibirí dòm̄m̄è dàméèrì
 nùù,
 be yètìrì báa kpánné,
 kè be yètìrì mbo n yìkè sáà.

Kuyie nyεmmè bεe yè Babid̄nni

20 Yennè Babid̄nni,
 cokénè kéye Kandee kɔ̀be cuokè,
 p̄īékénè tì, yeènè tì tip̄it̄i tim̄ɔ̀,
 ke náké ti Yiè nKuyie ndontém̄è Sakɔ̀bu yaábí.

21 Kuù do ni ku n̄it̄ibè dikp̄àà ted̄ont̄è kperi miεε,
 bá sinéyēī í mbè p̄ī, kuù do duó nkè menie nyenní
 dipèrì,
 kuù do yaté dipèrì kè menie ncóúnní.

22 Ti Yiè nKuyie mbéim̄mu ke tú diwèl í bo beyeibe
 kpéí.

49

Kuyie ntāātém̄è ku kóo t̄nt̄i

1 Kè Kuyie mp̄ān̄áan̄t̄i náan̄t̄ò bēi nke dò:
 Díndi ketenkè kèè soké dàméèrì cuokè ke kɔ̀be
 kénténè,
 díndi yehékè détiyè kɔ̀be keènè.

Nè n yõ p̄outì miεke nke ti Yiè nKuyie nni ntããtéme,
n yetiní dìi m̄onni ndi kù n yúmè,

² Ke n duó ntinããntì tìi dò ndisiè,
ke n kãnké ku nòutè
ke n duó nku náãntì tìi dò nkupie,
ke nh ãnné ku doò miεke.

³ Ke n nãké ke yĩ:

f̄õ tu nkóo t̄ontì.

F̄õ nyIsidayεeri n tããté wè kàa bo benke n kó tikpetì.

⁴ Mí nhEsaii kè mí n yèmmè né dò nh òu detetirè,
ke càke n w̄erímú fààrè
ke ȳé ba kè n Yiè nKuyie nyému n kpéí,
ke n cuuti bo ku borè.

⁵ Di mm̄onni n Yiè nKuyie nkuù béi kunku kùù m
p̄iité n yõ p̄outì miεke,
kè m bo ntú ku kóo t̄ontì.

Ke t̄ennéní Sakɔbu yaàbí ku borè,
kè bè ntíkú ku borè.
N Yiè nKuyie nkùu n dòò mesàà nke n yu,
kuù tu n kó muw̄erímú.

⁶ Kù n nãkému ke yĩ:

A bo ntúmè n kóo t̄ontì,
kéíi nSakɔbu yaàbí mää dè í sannè
n da tããté kàa bo ntú kutenkù kó kuwenniku nku,
kè dèe yie nkè medεεtímèe pité kétuεke itemmànke
imou.

Isidayεeribe bèè cìété bè yóó w̄ete kékũũmmè

⁷ Mεm̄me kè Kuyie mbéi nké dò:

Nte mí nha Yiè nKuyie n tú mù
mí nwèè dò mpái páí,
mí nwèè tu f̄õ nyIsidayεeri a kóo donti,
nte n da náá nti f̄õ mbè sènkèrì wè,
f̄õ nkutenkù wùó nwè kè dè kù m̄oke isíé,

fʒ mbèè baké bè dòò wè be kó kudaakù
 bekpààtìbè yóó da yàmu ke íté kécómmù
 ké sikpààtìbíí da yà ke nínkú a ìikè
 n dɔɔrimu m béi ntì
 kè dò mpáí páí mí nwèè da tǎǎté fʒ nyIsidayeri.

⁸ Ke yíé ke béi nké dò:

N kèèmu a báammì dimònnì sààrì ke ì cɔuté,
 ke da teennè n dó ké da deeté dìì mònnì.
 Míi da piíté ke da deeté kàa bo dɔò metaummè
 mí nnè benìtìbè ti cuokè,
 ke íi ndihèi, kè benìtìbèè kari ketenkè kèè do duó.

⁹ Kàa kpeté bèè bo yekpetíntuo ke bèè yè
 bèè bo dicuri kè bèè yènnì dedaátirè.
 De mònnì bè bo ndònnè ipe ìì cèntì ke diiti yetārè
 ìnkè ì dómè.

¹⁰ Dikònnì báá bè pǐ
 sínéyèí me mbáá bè poté ketenkè báá tonkè ké bè tùò.
 Diyè me mbáá bè cóu nke yé wèè bè ni ò bè
 mǎkenèmè mesémmè ke yó mbè kòrìnè
 menésààmè borè.

¹¹ M bo dɔò yetārè kè yèè naá nyice,
 m bo ìíí yefòtè ice.

¹² Nte be ke kéréíí bè iténì dedétirè nde kè bèmabè
 boní kubakù yóú,
 kè betòbè boní diyè taà kèè bíékè,
 kè betòbè boní Esibiti.

¹³ Fʒ nkeìnkè dè nda naati,
 fʒ nketenkè kàa nyānku,
 díndi yetārè kè di nyíú
 ke yé mí ndi Yìè nKuyie m bàh̄tèmè n nìtìbè,
 n kuómmu besénnìbè mesémmè.

Kuyie ntumè kù í yóó yè nku kòbe

14 Kè Kuyie mbéi nke d̀̀:
Sedisademm̄u nàá nke tú:
Ti Yiè nKuyie nni mb̀̀nt̀̀óomu
k̀̀u n ỳ̀em̄mu.

15 Onitipòk̀̀u bo ỳ̀e nho biràà?
Mesém̄m̀̀è òò í nd̀̀e nh̀̀o bonàà?
Bá k̀̀o nitipòk̀̀u bo ỳ̀e nho bire mí m̀̀ báá da ỳ̀e.

16 N da ẁ̀arimu n n̄ou miẽke,
n ǹ̀nf̀̀è í iiti a eì k̀̀o iduotí ìnk̀̀è.

17 Nte bèè yóó maá f̀̀́ nSedisademm̄u eì ke cootini.
Bèè do da p̀̀nte kédéítè bè ỳ̀em̄mu ke cok̀̀u.

18 F̀̀́ nSedisademm̄u eì, éu nha yuu kéwéntè a fitím̀̀è,
a bí im̄ou tikumu ke k̀̀rini a borè.
Mí nKuyie m̀̀ bomu k̀̀e m̀̀i béi.

Ì yó ndo ntisãti nti a kpéi, k̀̀a mb̀̀e ỳ̀i fenaàk̀̀n̄f̀̀è
k̀̀m̀̀e.

19 Sedisademm̄u a do d̀̀́nk̄omu ke naá ntidobonti
benitib̀̀è né ẁ̀eti ke bo ék̀̀ému a miẽke.
Bèè do da p̀̀nte k̀̀e bèe déte.

20 A nitib̀̀è a do p̀̀àà bè,
bè ẁ̀eti ke bo da náké ke d̀̀:
Ti ék̀̀ému tí p̄a m̀̀f̀̀è nk̀̀e ti kari.

21 A bo mb̀̀ék̀̀ú amáà ke tú:
We m̀̀p̄eitè bè nnitib̀̀è n do p̀̀àamu ibi
k̀̀end̀̀o ntehãũnte k̀̀e bè n yete,
we nné bè píi, n do bo m̀̀ máà k̀̀e bè bore?

22 K̀̀e ti Yiè nKuyie nyíé k̀̀ébéi nke d̀̀:
Mí nha Yiè nKuyie n yóó youte n ǹ̀utè nte.
Yebotè bík̀̀è k̀̀e ỳ̀e yà n cannim̀̀è,
bè bo nhúúk̀̀ú initidabí ke tũ̀̀k̀̀é initipò̀̀i ke kũntini
a borè.

23 Bekpààtìsapàmbè bo ntú a kó bebíyùàrìbè,
 kè bekpààtìbè tu bèè ì tiè,
 bè bo nnínkú a ìkè ke sīnko ke déú a nacètáá.
 De m̀nnì k̀a banté dè 33 í ndimè bèè duó mbemáà
 mí ndi Yìè nKuyie.

24 Okpàrìnùanti do eí dè bè bo dè fiètaà?
 Okpààtìyonkuwe do kpetí bè bè bo bè kpetáà?

25 Okpàrìnùanti do eí dè bè bo dè fiètemu
 kékpeté okpààtìyonkuwe do kpetí bè.

Mí nKuyie mm̀i b́i.

M̀i m̀mmù nyóó dokénè a dootit̀bè kédεεté a bí.

26 Bèè do da f́ũnko m bo duó nkè bèè cááké be k̀ntì
 bè bo ỳa bè ỳi nkémuó m̀m̀naà nk̀m̀e,
 kè benit̀bè bεm̀uu banté m̀i tumè a Yìè nKuyie, a
 dεt́iwè, a donti.

50

Kuyie nyí yetε Isidayεεribe

1 M̀m̀m̀e k̀e ti Yìè nKuyie mb́i nke d̀:

K̀e di ỳe n yetεmu Sedisadεmmu wèè tu di ỳ,

yé dipátiri mεyatimè kperi?

K̀e m̀ m̀e ndi fitému ke bo yietí m̀ bàà,

yénè de kó dipátiri?

Di yei m̀m̀è te k̀e n di fité,

di caàrìmè m̀è te k̀e n yetε Sedisadεmmu wèè tu di
 ỳ.

2 N k̀tenímu, dè ỳim̀e k̀e n yí ỳa òm̀u,

n yumu, ba nte kòò m̀u í yíé?

Di yèmmè d̀ò m̀ bakù k̀p̀r̀imu ke báá na ke dí
 dεt́áà?

Di yèmmè d̀ò n k̀pamu muwērímú m bo di
 dεt́ém̀àà?

Mîi ɔ̄ɔ béi nkè dàmèèrì kũũ,
 mîi ɔ̄ɔ duó nkè ikó nkpeí,
 kè siyĩ mónté menié nkékú kéréãake.

³ Mîi ɔ̄ɔ duó nkè dibìnnì dátínné kèĩnkè,
 mîi ɔ̄ɔ kè dátínné kuyaasòùkù wèè kàri mukũũ nho
 kɔ̄mε.

Kuyie nkóo tɔ̄nti dómè ké nkù kèrmú

⁴ Ti Yiè nKuyie nni ntiémmu detancúmbire kɔ̄mε n
 do nkénáké tì,

kè n yé tináāntì tìi bo teennè bèè òu,
 bá dii kũnweñnì ò ɔ̄ nh entemu kè nní ndó m bo nhò
 kèrmúmè,
 detancúmbire ɔ̄ nkémmúmè wèè dè tiè.

⁵ Ti Yiè nKuyie nkuù n duó meyèmmè m bo kù
 kènténè mè, m me nyí yete, n yí wète n
 fãnkúò.

⁶ M benkemu m può bèè m puotì,
 n yí yetenè n kúònnì bèè fũũ n deñnfè,
 n yí yetenè n yìkè bèè n sãá ke n suu tinóntɔ̄ũtì.

⁷ Ti Yiè nKuyie mme nni nteénnèmu, deè te kè n
 kòntì í yãrike,
 kè n fíikú teii,

n yému ke dò n yí yóó di ifei.

⁸ N kóo patiwe tókèmu, kè wèè n dónè tináāntì, wèè
 kɔ̄tení kè ti máá.

Wèè dó tí beké de yiè nkéténí.

⁹ Ti Yiè nKuyie nyó n teennèmu,
 we nné yóó yĩ n yí naati?

N dootitòbè yóó kèrĩmu tiyààtì kɔ̄mε ke n cóú kè ibiè
 bè càáké.

Kuyie nkóo tɔ̄nti tumè bèè ò kènté

¹⁰ Di miεke we ndé ti Yiè nKuyie,

we nkèmmú ku kóo tǒnti tu mù?
 Wèè kèrí dibiìnni mièkè kè kuwenniku í bo
 de yiè n duó nhomáà Kuyie ké nku mbúú.

¹¹ Díndi bèè tǔtǔ muháá ke baàtì mependòmmè dǐi
 móm̄m̄m̄be taṭi mu mièkè.

Di pendòmmè yóó tǎá dímbè,
 Ti Yiè nKuyie nkuù yě deè di tǔòkèní,
 di yóó kú mēfēũtímè mièkè nkè.

51

Kuyie nyēm̄m̄ kù yóó deeté Abarahammu yaàbí

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkè dò:

Díndi bèè wanti mēdeetímè kénténè,
 díndi bèè wanti mí ndi Yiè nKuyie,
 wénténè dipèrì bè di yarí dǐi mièkè,
 totínè di yèmmè difǔtǐrì bè di dènnení dǐ.

² Wénténè di yààrì Abarahammu,
 nè Sadaa bèè di pié,
 n do yóó yú Abarahammu kòò í mǎkè debire,
 kè nh ò dǎò mesàà kòo pié.

³ Mí ndi Yiè nKuyie n wúó nSiyǎǎ kè mesém̄m̄ mèè
 m bo,

Siyǎǎ kó yedobuò nkperè,
 ndònnè mesém̄m̄ mme,
 Siyǎǎ èi naá ntedǎntè nte,
 kè m bo di dǎò tepútè
 de kó tedǎnkpetè bo naánnè
 kupúú sààkù Edenni
 diwèi nè kuyèñnaatí dè bo ãnné deborè.
 Bè bo ndiè nyēsǎǎ nkè bie ndebémbénnè.

⁴ Díndi bèè tu n kǎbe kénténè

kufòtikù diékù kó menédiemè.
 Fṣṣ do keuté kuce dàméèrì miéke
 kàa kàbe a deeté bèe kété.

11 Mèè botí nku ti Yìè nKuyie ndonté bè yóó konnímè
 Sedisademu,
 bè bo nkūntiní ke dentì nè diwèi be namè,
 be wèi í yó mmàke kumànkù,
 kuyèṅnaatí bo mbè piéké nè diwèi mediè.
 Meyèṅcaàrìmè nè yedabùò kè dèe dété.

Kuyie nyàúkùnnemè ku kàbe kǎnti

12 Kè Kuyie mbéi nke dò:

Mí ndi Yìè nKuyie mmî yàúkùnko di kǎnti.
 Onitì tu we kè di ò yǐèkù

ò tu onitì nwe ke yóó kú, onitì í cáǎnnè timútì.

13 Di yèmmu mí ndi Yìè nKuyie nkùù di dòdò?

Di yèmmu mí nwèè pité tiwetì ke fií nketenkàà?

Di yèmmu n kpéi nkè di kǎmbùòti duò,

kè di kǎnti au ke dò mbèè di fěũnko bè yóó di kuàà?

Bèè di fěũnko be kó kemieke bo di dòò ba?

14 Bè kpetí bè yekpetíntuo miéke bè yètìmu bàmbà,
 bè í yóó kú ye miéke bè í yóó mǎnté mudìi.

15 Mîi tu di Yìè nKuyie,

mîi nampú dàméèrì ke ínko yenéṅṅfìrè

mîi yètìrì tu Mpakedaa.

16 Mîi ànné tiwetì kè mîi fií nketenkè.

Sedisademu, a tú n kou nwe

mîi ànné n náàntì a nùù miéke

mîi da kǎnké n nòùtè kó medéè.

Kuyie nkònnémè ku kàbe

17 Kè Kuyie mbéi nke dò:

Íté fṣ nSedisademu.

Ente! N do da nì m miεke kó febòòfè nfe
kàa fè yà kékúótóo,
kàa ìlkèe fité.

¹⁸ A bí a pié ì dèmarè í bo dèè bo da dete.

A pií ìì bí dèmarè í bo dèè bo da benke kuce.

¹⁹ A né yóó beé nwe tì me nda tùòkení tidé?

Bè mè nda pòntemè ke eí a kperε

kè mudoò tanní nè dikònnì

we nné yóó da bántè?

²⁰ Sedisadεmmu a kó bedapàmbè yĩ̀εkεmu ke duó

kéduó duó ice miεke

bá bè í nampú, timáti òò pí ntehontè kè tè ndòmmè.

Mí ndi Yiè nKuyie m miεke kεè di do.

Mí ndi Yiè nKuyie mmũ di kpànnè.

²¹ F́ nSedisadεmmu kénté kékeè!

A kperε n dò mmesémmè mme

a muómmu dè né í tú menaà.

²² Sedisadεmmu nte mí nha Yiè nKuyie n tú mù

mí nwèè bo a f̀nkúò

n yóó còutému m miεke kó febòòfè fèè firì a ìlkè,

a ténke báá fè yà.

²³ N yóó fè pií mbèè do da f̀ũnko bè mbè

bèè do òò da péi nke dò:

Kúútí kè ti nnaù ke p̀enkù,

bèè do d̀ò a ìnkè kuce kénnaù.

52

Sedisadεmmu eì yóó ẁεte kémaámè

¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Ente f́ Sedisadεmmu eì,

íté mεcãã f́ nSiyòò eì, íté kécómmú kétéĩ,

ãnné a banyààti

bekpákparìbè itayéí yembè bè í tatiní a tenkè ténke.

² Sedisademu ité képeité amáà mutáá,
kari a kàrì,

Siyōō píté a fòní kuhōũ, fò nkudaakù.

³ Ti Yiè nKuyie ntu:

Bè di fité ke í còuté tiyeti,
kè kù yóó di donté ke báá yietí.

⁴ Kè ti Yiè nKuyie yíé kébéí nke dò:

N nìtibè do kòte Esibiti ke bo nkarimu,
kè dè né mboní kè Asidii kòbe mbè fěũnko detetirè.

⁵ Di mmònni n né bo yĩme?

Mí ndi Yiè nKuyie ndi bekemu.

Bè me mpĩmmè n nìtibè detetirè ke kònnè,
de kó benitidònnibè buò nsiyí nsi,

ke n sáá, mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi.

⁶ Dèè te kè n tu n nìtibè yóó bantému n tú wè,

de yiè bè bo banté mĩ bè nàánnèmè,
n tũòkenímu.

Bè nàkémè Kuyie nkó medetímè kpéi

⁷ Kàa yà wèè náantení tináansààtì
yetārè ìnkè dè ò nda naatimu.

Wèè nàá ndiwèi kó tináansàtì,
medetímè kpèti ke náá nSiyōō kòbe ke tú:

Kuyie ndi tũ nkù kuù tu okpààtì.

⁸ Kénté bèè baà a èi,

bè pĩèkùmu bè iùmu nè diwèi,

ke yé bè yàmè nè be nuò nti Yiè nKuyie nwětínímè
Siyōō èi.

⁹ Díndi Sedisademu dobontì kòbe uunè kéii,

ti Yiè nKuyie mbántèmu ku nìtibè,

kù dontému Sedisademu èi kòbe.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nyòutemu ku nòutè

ke bo benke yebotè yeməu kù dòmme pái pái,
titentì timəu kabε yóo yàmu Kuyie nti tũ nkù
deerímè.

Kuyie ntumè ku kabεε yè Babidənni

¹¹ Yènnè! Yènnè! Íténè Babidənni,
díndi bèè tə mí nKuyie n cǐtètè kuó nenti,
di báá kááké dèmarè dèè sǐ, dí nyetì ke wenni.

¹² Bá nyetìnè ke deití,
di bá nyetì ke cooti, mí ndi Yiè nKuyie n nimu di
ìkè,
mí nKuyie ndíndi Isidayεeribe di tũ nkù m bomu di
fənkúò.

Kuyie nkóo tənti fǐtémè

¹³ Kè Kuyie mbéi nke dà:
Nte n kóo tənti ò yó ndéúkúmu,
kòo yetirli feité,
kòo baaté ò yó ntú onitidiεwè nwe.

¹⁴ Kusǐkù do ò yàu kè be kəmbùtì duòmu
ke yé o ìkè do càkemè ke ténke í ndò nkenitikəke,
o kəntì ténke do í dò ntinitikpeti.

¹⁵ Yebotè yóo ò yàmu kè dèε yè di,
bekpàtìbè bo pi be nɔ o kpéí,
ke yé bè yàmè bè í bè benke tì diyie marì
ke kèè bè í kèè tì diyie marì.

53

¹ N Yiè nKuyie, we nyie nha náaəntì ti náá ntì?

We mbanté a wərímu a benke mù?

² Ò yènní ditepànni kəme mme ti Yiè nKuyie nyìkè,
ditepànni ò yèmmè ketenkperíkè.

O dòmme do í cáá nke miəti
ke do nha ò yà kénwúó

o kǎntì do í cáánnè betòbè kpeti.
 3 Ò do tú bè senkèrì wè nwe kóò yete,
 kòo fěũté kémanténè kuyonku,
 kédontenè onìtì bè ãã yà wè kékǎá nkeyìikè.
 Ti do ò sènkèrìmu ke í ndake o kpeti.

4 Ò né do tǎ tǐi kó mefěũtímè,
 ò do cǎuté tǐi kó tikǎnyonkuti,
 kè tǐnti yèmmè né ndò Kuyie nkuu ò poté,
 koò poté kè bo ò díi nyifèi.

5 Ke yé ba! Kè ti kó meyei mmèè te kè bè ò kǎùte,
 ti kó mecaàrìmè kó tiyěĩti nti ò tǎmè kè tì ò yǎnte,
 weè cǎuté tiyěĩti kè ti pèté diwèi,
 bè we nkǎùte kè ti miété.

6 Ti do áántemu timǎu tipìètì kǎme,
 bá wè kòo tǐi nhò dǎ kùu ce,
 kè ti Yiè nKuyie nhò tou timǎu kó meyei.

7 Kè bèè ò fěũ nkòo yie nkékékùnnè omáà,
 bá ò í àate o nùu,
 ò do dǎnnè fepìèfè bè kǎrinè fè nfe mukòu,
 bè kěĩ fèè cìtì,
 ke ncǐéké ò í àate o nùu.

8 Bè ò pǐmumu kóò bekénè kóò kùu,
 o kó kutǎnkù kǎbe òmǎu í ndake o kpeti,
 òmǎu í mbékú mùu te kè bè ò dèite kutenkù.
 O botí kǎbe kó meyei nkó tiyěĩti nti bè ò puotímè.

9 Koò wěnnénè benitikòùbè ke kǎnné,
 kòo fǎtì wěnnè tikpàtì yembè,
 bá ò í me ncààrèmmè mùmamù,
 ò me nyí nǎké tǐmatì tǐi tu siyáàbìsì.

³ A nìtìbè yóó sũũmmu kérie ntipîti timou
kéfiete yehékè yèè da tókénè,
a nìtìbè bo wête kérie nyehékè yèè do dǎúnko.

⁴ A bá nyîèkù a í yóó di ifei,
dè báá da di ke yé bè ténke í yó nda sáámmè,
a yóó yèmmu a do di ì fèi a sapànti mǎnni,
a ténke báá dentení bè do da sáá nyèè sáámmè a tú
dìi mǎnni okúpokù.

⁵ Ke yé wèè da dǎò wèè tumè a dǎu wèè yetìri tu
Mpakɛdaa,
wèè dò mpáí páí ke te Isidayɛribɛ wèè tu a donti,
wèè yetìri tu Kuyie nkùu te ketenkè.

⁶ Sedisadɛmmu! A dǎnnè onitipòkù bè yete wè nwe,
kòò bo mɛyɛ̀ncààrìmè miɛke,
kè Kuyie nda yu, kuù béi nke tú:
M bo yíme kédootóo m pokù n tǎáté wè,
n kpaá cɛntí dìi mǎnni?

⁷ N do da dootóomu dimǎnni sǎmpóri miɛke,
kè mesémmè m pĩ mmediè, kè n dó kéwête ké da túóté

⁸ M miɛke kèè do da yè mediè bá n ténke í ndó ké nda
wúó dimǎnni sǎmpóri miɛke.

N né me nda dómè kè dè í mǎke kumǎnku,
dɛè te kè mesémmè wête ke m pĩ nnè fǒ,
mí nha Yiè nKuyie nha donti múi me n yé.

⁹ N do pàrikè mèè botí Nowee kó dimǎnni ke dǎ:

N ténke báá yóu kè fetaafe diɛfè kuɔ benitìbè,
mɛ̀mmè m pàrikèmmè ke tú:

M miɛke ténke í yóó da yè kè n da kpannè.

¹⁰ Bá kè yetārè bo tote ye córè, bá kè sitǎá bo sǎntè.
N da dó mèè dókùmè báá ceete, diwèi kó metaummè

n da dònèmmè mè í yóó ceete,
mí nha Yìè nKuyie nkùù da kuó mmesémmè,
mî búi.

Kuyie nyóó wēte kémaámè Sedisademmu

11 Áú Sedisademmu eì! A kperε dò mmesémmè
mme,

menie mmèè píe nha eì ke da kuòtì
òmòù me nyí bo wèè bo da bántè.

N yóó wēte ke da maámu nè yetásààyè yebotí yebotí,
ke da pũúténè yetásààyè
yèè dò nyewetè.

12 M bo maá a dèrè nè yetásààyè yèè dò nfetònfè,
kémaá a bòrè nè yetásààyè yèè dò ndoii
kédari a duotí nè yetásààyè.

13 A bí imòu bo naá ti Yìè nKuyie nkó betũmbè
kè be wèi ndeu mediè.

14 De mðnni kàa nfiíkú timómmonti miεke,
òmòù ténke bá nda fẽũnko,
kufɔwaá nténke bá nda tókénè.

15 Bá kè bè bo da do mudoò dè í yó mbonní m borè,
kè wèè da dèke weè doti.

16 Mîi dðò omáátì kòò fuutí timádòutì,
ke máátì kukpàrinenkù ò dómè,
m me n né dðòmu ocaàrìwè wèè bo kù càke.

17 Tikpàrinentì bè máátì tì a kpéi ntì báá na ké dá dðò
dèmarè,

kòò mòù da yu tibeéntì
deε ò kòore kòore ò báá yà ò da yu mùù kpéi,
n duó ndènde n kó betũmbè, m bè dðò dè dò m bè dðò
mèmmε.

Mí mbe Yìè nKuyie mmî búi!

55

Bè í do mmedeetímè

¹ Áú! Díndi sinéyēĩ bo bè katenèní menie mborè,
 bá nè bèè í mọke idíítí katenèní,
 katenèní kécouté kédì,
 katenèní kécouté menaà nnè menaamiè
 bá kè di í mọke idíítí,
 di í yóó yietí dèmarè.

² Ba nkprí nte kè di bo ndennìnko di díítí di yóó di
 dè kè í nsànnè de kprí?

Ba nkprí, kè di òù dèè í diè nde kprí?

Keèè n kpeti ke di desààrè,
 mekùò nkperè bo ntú di kó mudii.

³ Kénténè n kpeti kékatení m borè,
 keèè n kpeti kè dèe yie nkè dí ífòù.

Kè n dí dọ̀nè metaummè mèè yó mbo sáà,
 ke dí dọ̀ n do yē n yó ndọ̀ri mèè sàà nDafiti

⁴ N do we ntāātè kòò bo nnáánnè ibotí n kprí,
 n do we ndòò okpààti kòò mbaké ibotí.

⁵ Díndi Isidayeri di ní bo yú bepòòbè ibotí tèi kọbe,
 ibotí tèi ìì í di yé ì bo ncokùní di borè mí ndi Yiè
 nKuyie n kprí,
 mí nwèè dò mpáí páí ke di te díndi Isidayeribe ke
 di déúkùnko.

Kuyie nkó dinùù í duò kstenkè

⁶ Wammúnè ti Yiè nKuyie nkù kpaá feí diì m̀nnì.
 Yúnè ku kè kù kpaá tóké.

⁷ Onitiyeiwee yóu kuce ò tũ nkù,
 kè meyi ndò̀rìwèe yóu meyèmmè yeiime
 kèwēténí ti Yiè nKuyie mborè,

kè kùu ò cǐě, Kuyie nti tũ nkù sémmè deumu kè ku cǐenko.

⁸ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Di kó iyèntotí cáámmu kè n kpeyi cáá,

di kó ice cáámmu kè n kpeyi cáá.

⁹ Tiwetì yòutenè mè ketenkè

n kó ice me nyòutenè di kpeyi

n kó iyèntotí me mpěēté di kpeyi.

¹⁰ Fetaafè ò ò í ncùténí nè yemátàrè ke kpénté kédeke
ke í nyòore ketenkè,

kè tidiiti nè titieti kè dèe yè,

képeité kè benitibèe péte kébuatí képété kédi.

¹¹ N náantì kperè me ndò, nti ò ò í nwètení m borè ke
í pǐ mmutōmmú,

ke í dòò n dó tì, kè í dòò n tì dènnò ke yě nti pǐ mmù.

¹² Di yetìmu Babidōnni nè diwèi,

di kũntimu di cie nè diwèi,

yetārè nè sitáá kè dè bo nyíú,

kè dikpáà kó titieti ti tipíèti.

¹³ Dètie mbè tu dè siperésì dè bo yè di tenkè tipotì do
borè.

Kè bè tu tìi tieti mírì kufōōku kpeti,

ke tìi yè mumesatōtimù do borè.

Dè bo ntú ti Yiè nKuyie nkó disānni,

kè de kó mecannimè mbo sáà ke báá deite.

56

Kuyie nyoo còutémè benitibè bema

¹ Mèmmè kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

8 Yεbotε yεmαu yόό tínnímu βεtαbε bεè kpaά βε borε,
 n yόό yίέ kέtíímmu βεtαbε.
 Kε bεε wεnnénε n tíi mbε ke dεε.
 Mí ndi Yiε nKuyie mίi βéi.

Kuyie nkpannεmε βeniùbε yeibe

9 Μεnμε kε Kuyie mbéi nke dò:
 Díndi tikpasínti kαtenéni kédi
 Titúútí kó desínnε kαtenéni kédi dibanni.

10 Bεè bàa Isidayεεriβε βε tu tiyũðnti nti βεmαu,
 βε í yau dεmarε βε tu yεmαwũð nye
 yεè í nα nke óú, βε nαnnε mudαmmú mmu ke dό
 inuα.

Bε í iiti βε dúd ñnkε.

11 Bε nαnnε mudii mmu simαó kōme,
 βε ðð í ndi kénsànnε.

Bεè nu nné baα Isidayεεriβε, βε í yέ dεmarε,

Bá wε kòd wanti mucóntimu.

12 Ke náá mβε tαbε ke tú kαtenéni kε ti yã menαà
 kémuó mmenαà nkperímε, nε nankoo mε í yόó deε,
 mε í sénní ti yό nyōmmu.

57

1 Bεè wetí βεε kō mbá òmαù í dake,
 kε βeniùbε mómmαmβε duò kε βε bùútóo,
 βεsàbε kō mbá òmαù í dake.

2 Bε tatimu diwèi miεke,
 βεè tũ timómmαnti βε yόó duómu kéomπε.

Kuyie nkpannεmε bεè feu yεbαkε

3 Díndi onitipòkù wεè náá nKuyie mpãñáαnti o kó
 ibí kαtenéni diε,

díndi feyanfε fεè n yóu ke tũnti tũnti yεbαkε.

4 Wenni nwe di daúmε?

We nkpéí nke di entímè?
 Di pérímúnè we inóndie?
 Di mènke tú itookperí yembè mbeà?
 Siyáàbìsí yembè kó feyanfàà?
⁵ Díndi bèè dounè ditòbè detie dièrè yò,
 díndi bèè kàtì debòotie nkó medéè,
 díndi bèè feu ibí tidúótì mièke,
 díndi bèè feu ibí titādèntì mièke.

⁶ Ke tóu ikó nkó yetáanniyè, ke dòori yebòkè,
 ke yè cou menàà ke yè pãã ntidiiti kó yepãrè,
 dèndè bo n narikaà?
⁷ Ditādièrì ìnkè nke di waàmmè di dúò ke dounè
 ditòbè,
 ke de ndekù ke feu iwũš.
⁸ Ke nuu ndi bókè di bòrè ke diri yeteyè di ánnùduotí,
 ke m bùtínné ke deì di yààtì ke dekù ke pèkùnkò di
 dúò,
 kè bè di dounè ke péu mucóntimu, kè di dó bè ndi
 dounè
 kè di yau bè fei.

⁹ Ke tóu mekùò mpéu ke kòtenè okpààtì dièwè * borè,
 ke kpèé mekùò nfòòmè ke tóu mbenitìbè ke bè tōnnè
 dedétirè,
 ke bè tanné kudònkù.
¹⁰ Di tūnne de kó icè ke òu di me nyí banté dè tumè
 detetirè,
 ke kraá mòke muwèrímú, bá di í òu.

¹¹ Di do yĩkù we? Di do yòte we kénáké siyáàbìsí,

* **57:9** okpààtì dièwè: Bè nàá nwèè kpéí ndie mbo na kéntú dibòò dièrì bè tu di Mòðòki nè Ebedeebe kó tináàntì diyètìrì dimáà ndi ke né cáá mmuyúù.

bá di ténke í dèntení n kpéí, bá di í dààte n kpéí?
N do nyuo nwe, n cīéké kè dè m̀ntemu dèè te kè di
í n dé.

¹² Di yèmmè dò ndi í càkemu, kè n né yóó di daá,
nkè di tōmmú naá detetirè.

¹³ Di bo kuó ndi m̀nni,
di b̀kè yèè di murí yè bo di dεεtáà?
Kuyaaakù kuù yóó yè neinè yem̀u,
m bo yè f̀ùùte muyaá,
bèè n duó mbemáà bèè yóó tieke dihei,
bèè yóó kari n tāsàari.

Kuyie nyóó bántèmè bèè tu ku k̀be

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke d̀:

Ennenè kuce, t̀ntenè ku,
d̀itenè mebétimè mem̀u n ǹtibè kó kuce miεke.

¹⁵ Nte Kuyie nkùù baké k̀nkè nè ketenkè ke bo s̀áà,
kùù yètiri tu kra meyei nhò tu mù:

N k̀ari bo k̀nkè nke kè n dò mpái pái,
ke né bonè wèè bo meyencaàrimè miεke,
kòo yèmmè cààrè m mè c̀tinnε,
ke ǹrik̀nnε wèè bo mehààrimè miεke o k̀mε.

¹⁶ N yí yó nhā ke di séi, m miεke í yó nhā ke di cóú,
kè dè í dò mmεmε yenitiwērè bo kú, bεmbe n d̀òò
bè.

¹⁷ Isidayεeribe kó meyetimè mεè do te
kè m miεkeε bè yè dim̀nni s̀mp̀ori miεke,
kè m bè poté ké bè b̀tinné

kè bè me mbaa ncīéké k̀kp̀nk̀nnε be to,
k̀ntũ bè d̀ó ì cε.

¹⁸ M bántemu be ce im̀u,
n né yóó bè miεk̀nnεmu, ké mbè ni,
n yóó bè bántemu bεmbe nè bè bè wε ndidab̀nni,

¹⁹ ké bè duó nyenò bè bo nni ns̀antínè yè,

bèè bo medétimè nè metóómmè kè bèe pété
medeetímè.

N yóó di miékùnnemu mí ndi Yiè nKuyie mmî bái.

²⁰ Benitiyεibe bie dònne dàmmèrì dómme mme,
bè ã ì nyĩ só dimònni mari,
yenéfinfirè ã nyiitimu ke kónni,
ke uutoo tiyontì dèè tu desinnè.

²¹ Ti Yiè nKuyie mbéimmu ke tú:
diwèi í mbo benitiyεibe kpéi.

58

Menùboúmmè Kuyie ndó mè

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Pĩéké! Kàa tammèe yè ditáteheù kōme,
kàa náké Isidayεεribe be yei,
bembe Sakabu yaábí be caàrimè.

² Yewe yemau bè n waàmmu ke dó kényíété n kó ice,
ke dò mbè nu ndó kédòò dèè sié,
ke dōori ke do mbè yó ntũ n kuó mí nKuyie,
ke m békú ikuó ìi wenni,
ke dó nní mbè bonè.

³ Ke m békú ke tú: Ti bou ba nkpréi dinùù,
kàa í dake ti kpéi?

Ti fěũnko ba nkpréi ntimáà bá a í ti wúó.

Kè m bè tēnné ke dò:
Bè ã bóu ndinùù ke né ntũnni be kpeti nti,
ke fěũnko be kó betōmbè.

⁴ Bè ã bóu yenò kēmpiètì nè betòbè mbe ke kpa nke
dukù betòbè,
bè í dōori menùboúmmè n dómè.

Bè ã ì mboú dinùù dè bo yiénnèmè kè n coute be
báammì.

⁵ Mí nKuyie n dó mèè nùboúmmè botàà?

A bo fěũmmè a kònti kékónné dipènni kōmaà?

Ke dáátí kufòòtònkù kèpũ mmutápéinaà?

Bè de ntú menùboúmmè mí mbe Yiè nKuyie
ndómàà?

⁶ Mí nKuyie ndó mèè nùboúmmè di mè yému mèè tu:

Di miεε bá mpéi benitibè,

di touté yetuò cěéyè bè tɔ yè,

kédeεtè bè fěũnko bè, ké bè touté be tuò yemou,

⁷ kětóténè a dii dikònni bo wè

kédéé nha cětè bèè kpa bè bo díéké dè.

Kòo nitì bo o tetirì a ò dàtínné tiyààti

ke bá mbúútóo a nititòu kpéi.

⁸ Kàa dòòri mεεmme dè bo nda wenni diwennécànni
kōmε,

a mōnne báá ɔɔte dè bo mietémè

kè mεdeεtímè ríbo a yeti dii bòrì,

mí nha Yiè nKuyie nkè n kó tikpeti nda baa.

⁹ Kè nsà kàa yóu a bo nfěũnkomè benitibè,

ke bè fieti inómbí, a níí bo n yú mí nha Yiè nKuyie
nkè n yie,

kàa n kuónnè n keè kékòtení.

¹⁰ Kè nsà kàa totírínè a kó mudii dikònni bo wè,

kè wèè kpa mudii a ò pã kòo di.

De mōnni a bo ndò mmenáà dibìinnì miεε,

kè dibìinnì naánko dè ã ndòmmè diyie còmú dii
mōnni yeɔ.

¹¹ Kàa Yiè nKuyie nní ntú a kóo cěnti,

bá kàa bo dikpáà tedòntè kperi a báá mónté mudii,

kù bo nduò nha tùoti muwěrimú

kàa mbitírí kupaku bè yóòrì kù kōme,
kùù bo kupúú meniε nyí kũũ dè.

¹² Fṣṣ̄ yóó fíí dimònnì kó tidobontì,
kévṣ̄ε kápũũté yehékè do borè nè dimònnì ke duó,
kè bè da yú ke dò wèè ìiti iyie,
wèè tũnni icε ìì bo nte kè benitìbèε wṣ̄ε kékari dihèi.

Kuyie ndó teom̄pùtè ndòmmè

¹³ Kè di ní yóu mutōmmú teom̄pùtè yie,
ke yóu di bo túótémè n kó diyie tu di,
kéntũnninè di kp̄eti.
Kè di wúó n kó diyie, diyie disààri
kè di wúó nde kó diyie kè di cǎǎ nke deu.
Kè di di dèúkũnko ke í di tóu ke k̄arìnè di kó icε,
kè di í di tóu ke tũnninè di kp̄eti kè di í náá nsóntíkε
kó tináaṣ̄tì,

¹⁴ De m̄nni m̄i yó ntú a kó diwèi ké nda t̄o,
ke da dee ndihèi deiitírè kàa baaté,
kémbo dihèi n do duó ndi a yààri Sak̄abu,
kè nni nda piú,
mí nha Yiè nKuyie mm̄i béi.

59

Kuperí kùù bo tínti nè Kuyie nti cuokè

¹ Kénténè! Di Yiè nKuyie nnòtè í kũp̄urì,
ke do nkù bo yĩεke kù bo di deetémè,
kù me nyí ð̄ ke bo yĩεke kù bo keèmè di báamm̄i.
² Di kó meyei mm̄è náá nkuperí díndi nè ku di
cuokè,
di caàrìmè meè te kè kù di bùtínné.
Kù í na ke bo di kénté.
³ Ke yé di nou siì mùòtimè menitiyĩ,
kè di nómbí k̄òu,

kè di nɔnnè siyáàbìsí,
kè di nónndié ndó tináanyeiti.

⁴ Di yu ditɔbè tì beénti í tú tisààtì,
òmɔ̀ù í bekùnè ɔ̀tɔ̀ù timómmɔ̀nti,
di pĩ nti tu tibénti nti, tì í mɔ̀ke tì co kè.
Di ð̄ púó mmeysi mme kè m̀e p̄itè m̄caàrìmè.

⁵ Di ukú yèè yìè ntu yedautiyiè nyɛ,
kè wèè maá ndi dɔ̀ú nyèè yìè nhò kúmu,
kàa wèétè d̄imáà kutāmònkù kù yènní.

Di duàkù tì yààtì í cáánnè tináti.

⁶ Di duàkù tì yààtì bè í tì daati.

Di yààtì í tú tì daati.

Di t̄ómmú tú meysi nk̄omu mmu.

Mudənn̄et̄ómmú mmu di p̄ímmè

⁷ Kè di naàcèi kerì meysi nkó ice máá,
kè di ð̄ ndó m̄cāā nke bo kuɔ̀ bèè í cààrè mùmamù.

Kè di toti meysi nkó iyentoti máá,

kè di p̄ētè d̄e d̄e d̄óúnkomu,

ke naá ntidobonti.

⁸ Di í yé diwèi kó kuce,

di kerì ì c̄e í dò nsei,

di t̄ũ nyice kónkóntiyi nyi.

Wèè t̄ũ nde kó kuce ò báá yà diwèi.

Kuyie nkɔbe bantémè be yetímè

⁹ Dèè te kè Kuyie nhɔ̀tí kù bo ti d̄eet̄en̄emè ti
dootitɔ̀bè,

d̄eè te kè kù í c̄ar̄ike ke bo ti d̄eet̄e,

kè ti baa kuwenniku bo yènnímè kè dibiìnni máà né
bo.

Kè ti dó kuwenniku bo míitémè bá kù í míí,

kè ti bo dibiìnni mīeke.

¹⁰ Ke áãnte kuyũ̀ònkù ð̄ nháámmè kuduotí borè,

ke firì bèè nuò nyí wúó mbe kōme,
 ke bétírí kuyie ncuokè ke duò ke dò ndè tu keyènkè,
 kè ti kǒntì naati kè ti né do mbecíríbè.

¹¹ Kè ti kuò mmukpasĩmmù kōme,
 ke kuò yekpetinónkperε tēmè, bá ti í om̄pu,
 ke kémú Kuyie mbo ti patemè,
 kè dè dò nyúóó,
 kè ti baa medεetímè bá mè í tuòkùnì.

¹² Kuyie nti caàrìmè mεè sũũ nha ìkè,
 ti yei mmeè nàké ti kpéí,
 ti yei mbo ti yò ìnkè nke,
 ti bantému ti caàrìmè.

¹³ Tí í yie nha kpeti, ti da soutému,
 ti da bùtinnému, f̄ nKuyie nkùù ti te.
 Ti yèmmè dó tì tu: Ti bo nfěũkomè betòbè,
 nè ti bo yetemè a kpeti.
 Ti yeñtotì ìì bo ti yèmmè ì tu siyáàbìsì nsi.

¹⁴ Tí yóumu ti bo mbekùmè kè dè wenni,
 ti ténke í dǒori dèè s̄ié,
 kè benitibè kàri dè bè bá nnáá ntimóm̄nti.
 Benitimóm̄m̄mbe í bo.

¹⁵ Òm̄òu ténke í náá ntimóm̄nti,
 Wèè dó kémp̄i ntimóm̄nti bè ò nfekù weè kperε
 s̄áà.

Kuyie nteém̄mè ku kòbe

Ti Yiè nKuyie nyàm̄u timóm̄nti í kraámè,
 kù me nyí dè pénsìrì.

¹⁶ Kè kù ns̄ò nhòm̄òu í buò tìmatì kè dèe kù di,
 kù yàmè òm̄òu í b̄timè besénnibè kpeti,
 kè kùu youte ku nòutè ke bo bè deeté,
 kè kù wetímè mεè nte kè kùu na,

¹⁷ Kè ku wetímè nkù dàátì

ke dò ndimátìyaàbòrì dìi pì dicĩncĩnnì,
 kè kù òké dipìì dìi tu mēdētīmè,
 kè ku yaàbòrì kù dàátí dì tu mēpēitīmè,
 kè ku kó kuyaàdándátínkù tu diyantidùò,
 kù kpànnè dì ku kàbe kpéí.

¹⁸ Kù bo yietí bá wè o tǎmmú dòmmè,
 ku dootitòbè bo yà ku miēke dòmmè,
 ku dootitòbè bo còuté ku yēĩti,
 bèè bo mēdētīmè bè í yóó mǎnté be kó tiyeti.

¹⁹ Dē mǎnnì diyìè taà kèè bíékè kàbe bo yòte ti Yiè
 nKuyie.

Kè dì yìèní kèè bíékè kàbe yà ku kpetì,
 be dootitòbè yó nkéríní ke dò mmēniē nhǎǎ tamè
 mmē kukó nnè muwērimú,
 kè Kuyie nYaá mbè bèti kēfūū.

²⁰ Odētíwè kèrínímu Siyǎǎ tǎrì,
 ke bo dēté Sakabu yaàbí ìì bo yóu i yei.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmú bēi.

²¹ Dē yembè kpéí m bēimmu ke tú m bè taunnèmu,
 kè n kó muyaá mbo be ìnkè ke túóté yíe nnè bè bo
 mbomè, m bè dúmmu n náàntì kè tì yó mbo be nò
 miēke nè be yaàbíó, nè be yaàbí kó iyaàbíó sǎǎ.

60

*Sedisadēmmu èi yóó wēte kémaámè kè ti Yiè nKuyie
 nkpetì mbo di miēke*

¹ Sedisadēmmu èi, íté kécómmú kēmiēté,
 dè tùòkemu a bo mǐíté dè a wenniku,
 Kuyie nkó tikpetì bomu a ìnkè.

² Dibìinnì dìi dàtínné kutenkù dè urikemu benitìbè,
 kè ti Yiè nKuyie nné da mǐíté ku kó kuwenniku,
 ke da benke ku kó tikpetì bomè a ìnkè.

mí nwèè dò mpáíí, ke di te díndi Isidayεεriβε ke di déúkùngo.

10 Bepòòbè beè yóó maá f̄́ nSedisademmu eì kó iduotí,
kè be kó bekpààtibè mpī nha tōmmú.
Mí ndi Yiè nKuyie mm̄́í b́́í.
M miεke keè do di ye kè n di poté,
nè n sà mèè kpéi n yóó di kuómmu mmesémmè.

11 A eì kó yebòrè yó nfeíomu s̄́áà kuyie nnè keyènkè,
bá ye báá kpetínne kè dèe yie nkè yebotè ntouní ye
kpàtì a miεke
kè ye kpààtibè nkər̀r̀ńí a eì.

12 Yebotè nè yekpààtìyò yèè bo yete ye bo mp̄́immè
a tōmmú ye í yó nkpaá bè bo ye kùò páíí.

13 Dε m̀̀nn̄́i Dimaa t̀̀úú kó tikpàtì tim̄̀u,
ideí bè tu ì sipéresi nè bè tu ì pinni nè bè tu ì bisi,
kè dèe kətení kéntú n c̄́t̄̀t̄̀ kó tis̄̀t̄̀,
kè n déúkùnne n c̄́t̄̀t̄̀ m bo tè yèt̄̀r̀ì.

14 A dootit̄̀bè bèè do da f̄́ũnko
be bí kər̀r̀n̄́ímu ke bo s̄́nné a ìikè.
Bèè do da senku bem̄̀u bè yóó da búút̄̀mu,
bè bo nda yu ke tú ti Yiè nKuyie nkó dih̄̀i Siȳ̀ō,
Kuyie nkùù dò páíí ke te Isidayεεriβε ku eì.

15 Bè do da dootóomu ké nda níí,
bá òm̄̀u í mp̄̀nkù a borè.
N né yóó duó nkè bè nda p̄̀t̄̀n̄̀mu s̄́áà,
benit̄̀bè yèmmè bo nda naatinè nè be yaábíó s̄́áà.

16 Dε m̀̀nn̄́i f̄́ṑ yóó di yebotè m̀̀ke dè
késũ̀t̄̀e bekpààtibè,

kébanté ke dò mmí nha Yiè nKuyie mî tu a δεετίwè
 kébanté ke dò mmí nKuyie Sakɔbu do tũ nkù
 n kpeń̀nĩmu kè mî da donté.

17 De m̀nni kè bè nda tɔuo disɔwũḏ́ kó difò̀tìrì
 mεsɔ
 timátì kó difò̀tìrì timátì péítì,
 ideí kó difò̀tìrì disɔwũḏ́,
 yetárè kó difò̀tìrì timátì.

18 A eì miεke òm̀òu ténke bá nfěũnko ot̀òu,
 òm̀òu ténke báá p̀ante ot̀òu k̀o eì naá ntidobonti
 kédɔ́únko,
 a tenkè kem̀òu duómè.
 A eì kó iduotí yètìrì bo ntú mεδεετίmè,
 kè di b̀rè kpeye ntú mí nKuyie nkó disānni.

19 Diyiè kó menáà mmèè ténke í yó nda mí nkuyie
 mm̀nni,
 ot̀ankù weè me nyí yóó nda duò nkuwenniku
 keyènkè.
 Ti Yiè nKuyie nkuù yó ntú a kó menáà sáà kéntú a
 kó tisātì.

20 Yekúdab̀ò nténke bá nkpaá a eì miεke.
 Mí nha Yiè nKuyie mî yó ntú a kó menáà nsáà,
 mè í yóó deè diyiè dèumè yoo ot̀ankù kōmmè.

21 Kè benitisà̀bè beè máà m̀bo a eì kè beè ndi baké
 sáà,
 dihèi n d̀ò d̀i.
 Bè bo nkótírì titieti n fííkú tì deboore ti kōmε
 kéndéúk̀unko n yètìrì.

22 A nìtìbè miεke wèè kó kunaàm̀unkù kěń̀nì
 kuù yó mbo sikəu sikəu

⁵ Βερῶδδὲ bo ndi cēm̄m̄m̄ di wũḥ,
βεκράκπάριβὲ bo ndi kuuti di paa
nnè de tie mbè tu dè fínyĩ de kó de paa.

⁶ Díndi biε bè bo ndi yu ke tú:
Ti Yiè nKuyie nkuó nìùbè,
bè bo ndi tú ti Yiè nKuyie nkùù ti te ku kó betōmbè,
di bo di yεbotè kó tikpàti,
kénsārì be kó tisātì.

⁷ De yiè ifei ténke í yó ndi bo,
di yóó pété tucuuti nti kuce mēdémè,
kémbo diwèi miεke sãã.

⁸ Mí ndi Yiè nKuyie n dó timómm̄nti nti,
n yí dó dèè wènn̄n̄ko ke sārì,
n yóó bè yietímu weti be yeti,
ké bè dōdōnè metaummè mēè yó mbo sãã.

⁹ Kè bèè yĩtétè be yaábí ibotí im̄ou miεke,
kéyĩtétè be kó feyanfè iwuḥ nteì miεke,
kébanté ke dò mmí ndi Yiè nKuyie n di dòò mesàà.

Disānni kó feyènfè.

¹⁰ N yèmmè naatinèmu ti Yiè nKuyie
kè ñ yānku kè diwèi n kùḥ Kuyie nkùù n te ku kprí
kù n datínnémè medeetímè kó diyaábòrì.
Kù n datínnémè mewetímmè kó diyaábòrì,
wèè tōú o pokù ò ã sārì mē kēírì fēitòdáfè,
kè n dò nyíkuó nìùtì, ke dò nhosapàà nhōō pammè
kénkōrì o dōù,

¹¹ Ketenkè ãḥ dennení mēè botí bè buwtí dè,
bè ãḥ yōre ikūmbí kè ìi yèmmè
ti Yiè nKuyie nyóó dennení mēè botí medeetímè,
kè yεbotè yem̄ou mē yà ké kù sante.

62

Sedisadεmmu yóó wētε kétũntemè

¹ Kè Kuyie mbéi nkε dà:

N dó mètè kpéi nSiyãã dεè te kè n yí yó ndò nyúó,
n dómu Sedisadεmmu dεè te kè n yí na κε bo ndò
nsó,

n yó mme nhõ κε kémmúnè
mεwetímè kó kuwenniku bo míítémè,
diwennécànni kōme,
medεetímè kó kuwenniku bo míítémè dihããtĩnni
tēmè.

² Kè yεbotè yεmou yà a wetímè,
bεkpààtìbè bεmou bo yà a kpeti,
κε dà yu diyètìpànni ti Yiè nKuyie nyóó da keuté dì.

³ Kè ti Yiè nKuyie nni nda pikú ku nùtè dikotipìi
kōme,
ké nda ceú dikpààtìpìi tēmè.

⁴ Bè ténke bá nda yu κε tú dihèi bè dootóo dì.
Bè ténke bá nyu a tenkè κε tú ketenkè kèè dǎúnko,
bè bo nda yu κε tú mí nha Yiè nKuyie n càà,
bè bo nda yu κε tú m pokù
κε yé mí nKuyie n yèmmè da naatinèmè,
kàa tenkè n ye.

⁵ Odapàà nhõã túótémè osapàà nképuoke,
mètè botí nku a nìtìbè yóó da yenkemè
diwèi ò mbomè odapàà nho pocēnni kpéi,
Kuyie nyèmmè yó nda naatinèmè mètè botí.

⁶ Sedisadεmmu n cònné bebàrìbè mbe a duotí,
bè í dò nkécǐéké keyènkè nè kuyie.
Díndi bebàrìbè,
bètè dó ti Yiè nKuyie mbo dentenímè Sedisadεmmu
kpéi,

di í dò nkésakìi, n náánnè o kpéí.

⁷ Di báá pã Kuyie mmefíè,
kénkémúnè kù bo wète kètũntemè Sedisademmu
kòo naá nkutenkù kumòu yó nsántí wè.

⁸ Ti Yiè nKuyie nyòutemu ku nàùtè ke poté ketenkè,
ke béi nke pàrikè ke yí:

F́ nSedisademmu a dootitabè ténke í yóó di a diiti,
bekpákpàribè kó ibí báá yà a naá mpàmmè a fèũtè ke
pètè mè.

⁹ Bèè kùúti tidiiti beè yó ntì yo
nke déúkùnkò mí ndi Yiè nKuyie n yètìrì,
bèè tōũ fínyĩ be ke dōori menaá
mbeè yó mmè yè n cífètè dánkù mieke.

¹⁰ Díndi Sedisademmu kòbe yènnè,
piennè kuce bèè kũntiní be kpéí,
kétĩnné kuce kó yefòtè kèpié nyetárè
kécónné mecannimè kè yebotèe yà.

¹¹ Di Yiè nKuyie mpĩèkùmu itemmànke imòu ke tú:
Nákénè Siyōō èi ke dō: A deetiwè kéroomu
ke bo tí nhò deetè bè,
bèè tu o tōmmú kó tiyeti.

¹² Bè bo mbè yu ke tú: Bèè cãá nke tú Kuyie nkòbe,
bè bo mbè tu ti Yiè nKuyie ndonté bè.
F́ nSedisademmu bè bo nda yu ke tú:
Dihèi bè dó di, bè í bontóo di.

63

Kuyie nyóó potémè yebotè kèpeite ku kòbe bànni

¹ Wenni nwe yie nwèè itini Edommu tenkè,
we nyitini diheidiè Bosedaa kòo yààti tò mmewũḽ?
We nkèriní ke dáátí o yààti ke yíéo,

ke tá o wě́rímú.

Ti Yiè nKuyie nkuù kàtení ke bo bekénè yebotè,
kédεεté ku nìtìbè.

² Ba nte kàa yààti tɛ́i mmɛnitiyĩ?

Ba nte kè tì dònɛ wèè nàù nfínyĩ kó yεε diyɛtituò?

³ Kuyie nnàá nke tú: N do bo m máà ndi diyɛtituò
ke nàù,

n kàβε kóò mǎù í n teennè,

m miεke kεè do bè yè kè nní mbè nàù ke be ũtírí,

kè be yĩ nsèrì n yààti.

Kè m mùɔti n yààti timǎu.

⁴ N do yému nè n yèmmè miεke ke dò ndiyiè marì m
bo peite n nìtìbè bànnì.

Dimònnì tùðkemu m bo dεεté dì n nìtìbè,

⁵ Kè n wènté ke sǎ nhòmǎù í buò de kpɛti,

kè dè n di n yàmè òmǎù í bomè n fǎnkùò,

mèmmε kè n yòute m bakù m miεke còuté mèè kpéí,

kè dè n duó mmuwě́rímú.

⁶ Mèmmε m miεke yèmmè yebotè kè n yè nànte

ke yè yǎure m miεke ye yè mèè kpéí.

Kè be yĩ ncóú nkɛtenkè.

Bè nàkémè Kuyie nsémmè kpéí

⁷ N yó nsántímu ti Yiè nKuyie nku sàà nkpréí,

kù ti dòò mèè sàà nkpréí, m bo ndéúkùnkò ku yètìrì,

ku nìtì tii dεu Isidayεεribe kpéí,

ku sémmè mèè te kè kù bè dòò de kó mεsàà ndiémè.

⁸ Kuù béi nke tú: Isidayεεribe tu n nìtìbè mbe,

m bí nyi, ì í yó n souté.

Mèmmε kè kùu bè dεεté.

⁹ Bè do bo dùì mònnì mεyèncààrìmmè miεke

kù í tǎnní ku kóò tǎntì mǎù,

yoo ku tǎnni mari ku mómm̃nku kuù bɛ dɛɛtɛ.

Kù bɛ dómu kɛ mɛsém̃mɛ kù mbɛ bonɛ
dɛɛ te kɛ kù bɛ dontɛ.

Kuù do bɛ ùúkú kɛ bɛ yùòri,

bɛ borimɛ mɛm̃ou miɛkɛ.

¹⁰ Bɛ mɛ nyí nyie nku kɛɛti,

kéncaàrɛ Muyaánsààmù yém̃mɛ,

kɛ kùu kóntɛ kénáá mbɛ dootitòù,

kɛ bɛ ta mudoò.

¹¹ Mɛm̃mɛ bɛ dɛntɛnímɛ dim̃ònni kótiri

dɛ do dòmmɛ Mɔyiisi kó dim̃ònni,

kɛ bɛ mbékú bɛmáà kɛ tú wèè do bɛ sée

dámèèrì ò bore?

Wèè kó muaáa ndo bo bɛ cuokɛ dɛ yiè nkòte kɛ?

¹² Wèè do bonɛ Mɔyiisi kóò duó mmuwèrímù,

wèè bakù do kɛrínì kòò kèéte kukó nkó mɛniɛ mbɛ

ìikɛ,

képetɛ diyetidierì kɛ di bo sáà.

¹³ Wèè do bɛ ni kɛ bɛe ketɛ dámèèrì miɛkɛ

tɛsántɛ ò nkérímɛ mutencatímu bá bɛ í mbètɛ bá

sám̃pó.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie nkuù kó Muyaáa ndo bɛ kpàake kɛ

kòrinɛ mɛom̃pùmɛ borɛ,

kupec̃nku ò nkérímɛ kɛ cuti kubiriku.

Mɛm̃mɛ ti Yiè nKuyie ndo nimɛ ku nìtìbɛ,

kɛ fei ku yetidierì.

Kuyie mpāānāāntì náāntò kuónnèmmɛ Kuyie

¹⁵ Áú! N Yiè nKuyie á mbo kɛĩnkɛ

α cēsààtɛ dɛĩnkɛ,

kéwénténí kɛyà dɛ ti dòmmɛ.

Dɛ yĩmɛ kàa ténkɛ í ti dó?

Ba nte kàa ténkɛ í ti kuò mɛsém̃mɛ?

16 Fṣṣ tu ti cice!

Ti yààrì Abarahammu í ti yé,
ti yààrì Sakɔbu ti yèmmu.

Ti Yiè nKuyie nfṣṣ tu ti cice.

Nè dimònnì fṣṣ tu ti kóo deetíwè.

17 Ti Yiè nKuyie, ba nte kàa yóu kè ti mònté a ce?

Dè dòmmè kàa yóu kè ti áá nke ti to kpenke,

bá ti ténke í da dé?

Wēētení ti bíékè, a dó mēè kpéí ntínti a kó betōmbè.

Tínti a kó benìtìbè, fṣṣ ti te.

18 Yemòrè sámṣó miēke nke a nìtìbè tínti ti tiekemè
dihèi,

kè ti dootitabè kàtení ke pònte a cēsàatè tēè dò mpáíí.

19 Dè yīme kàa ti dṣori ke dò nha í ti baaté diyie mari?

Dè dòmmè kàa ti dṣori ke dò nti í tṣ a yètìrì nè ti
bomè?

Ba nte kàa báá kēté tiwetì kécúténí
yetārè na nda yà kēsānte.

64

1 Ti Yiè nKuyie nti da báámmu,

ncutíní ke dò mmuháá nkécúuté idéí

ncutíní ke dò nkehāādekè kè dēe fānte

kàa dootitabēe banté a tú wè,

kè yebotēe kpeute a ìkè.

2 A do dòò tidietì kè dè ti déétému,

a na ncúténí kè yetāreēe sānte a ìkè.

3 Ti mu nyí tì kèè diyie mari,

tì í ta òmòu kó ditò,

ti me mmu nyí yà dibṣò mari dòòmè mebotí bèè di

bùó be kpéí,

nkè dè í tú fṣ nKuyie.

4 A ṣṣ cōuténè diwèi ndi wèè dòòri a dómè

bèè dènniní a kpéí ke tũ nha kó kuce,
 ti cààrèmu kàa mièke ti pèike
 kè ti tũnne ice ti do tũ nyì nè dimònnì,
 a yóó ti deetému.

⁵ Timòu ti sãũ ntimáà ndi,
 kè ti tōmmú mùù tu musààmù kè mù naá tiyaàcítì,
 ke kpei tifãàkpetì kōme,
 kè ti caàrìmè ti tō kuyaakù ò ntòmè tifãàkpetì.

⁶ Òmòù í bo wèè yu a yètìrì,
 òmòù í dààte ke bo da taunnè omáà,
 ke yé a ti bùtínnémè kè ti yei nti tieke.

⁷ Bá nè memme ti Yiè nKuyie fṣṣ tu ti cice,
 ti tú tiyaatì nti kàa tu oyaamarì a nõu sii ti dḍḍ.

⁸ Áú! Ti Yiè nKuyie a mièke báá ti yè kètonté,
 bá nhã ke yé ti caàrìmè,
 a ti wénté fenònsààfè ti tú a kó benitibè mbe timòu.

⁹ A ekè sààyè dḍúnkomu ke naá ndikpáà,
 Siyṣṣ naá ndikpáà ndi kè Sedisademmu feítóo.

¹⁰ A cēdiètè, a cēsààtè,
 ti yembè do déúkunko tèè mièke a yètìrì
 tè còúté muhãá mmu,
 desààrè ti yèmmè do naatinè dè kè dè càke.

¹¹ Ti Yiè nKuyie a bo na kénwúó ndende kó dimàà
 ke búútóòà?

A bo nti wúónko ke ti yo nyifei dieyi sãã?

65

*Kuyie nyóó bekénèmè bèè kù bùtínné ke feu iwũṣ
 yebòkè*

¹ Memème kè Kuyie mbéi nke dḍ:

Bèè í n waà n duó nkè beè m bekù be kpeti.

Bèè do n waà n duó nkè bè n yàmú.

M benkemú m máà kubotí kùù do í yu n yètìrì
ke yĩ: Ntenè mí, ntenè mí.

² N dièkù n nòùtè nte yewe yemau kuwuò nkùù í yie
n kpeti ku bíékè,
kè bè tũ nkuce yeiku,
ke dɔəri be yemmè dómè.

³ De kó kuwuò nkɔbe n wénnìmu ke dè feío ke feu
iwũɔ depeñnè kó yetòrè

ke cóunko tihúúntì titátì kó yedombie nyĩnkè,

⁴ ke ã ifòti mièke ke wentí titādèntì mièke,
ke cáá nyefònkè

ke ãà tidiiti tì sĩ mbe bɔ mièke * mièke nke ke
náánnè becíribè ke waà mmeteemmè, ke yo
ntibɔdiiti, Kuyie ndo yē nyIsidayeeribe bá
ndɔəri dè.

⁵ Bèè ð nnáá mbenitibè tɔbè ke tú:

A bá n tóónnè a bá n tóónnè,
n yí dò nkékááké kàa n kàáké a tuɔti ice nyi.
Mí nKuyie m mièke kèè pèi de yembè mediè
dè còú m mièke nke sáà.

⁶ N wàrimu be dɔòrìmè n yí yó mbè wùónko,
n yóó bè yietímu be dɔòrìmè weti weti.

⁷ N yóó bè yietímu be yei nnè be yembè kōme,
bè do caəri mí nwe bè cóunko dii mǎnni tihúúntì
yetòrè yetàrè ìnkè.

N yóó bè yietímu meyei mbè n dòò mè.

Mí nKuyie mmũ bíi.

⁸ Fínyĩ kó kubakù kùù peité,

bè ðð í nkù bìè bè ðð kù soómmu,
mèè botí nku n yóó dɔòmè n nìtìbè,

* 65:4 De kó benitibè do ð nkɔri ifòti

n yí yóó bè kùə bəməu.

Mí nKuyie mmîi bēi.

⁹ M bo ānné Sakəbu yaābí kuwuə,
bembε Sudaa kó kuwuə nkəbe beè yóó tieke n
tāsààrì,

bembε n tãāté bè.

Bembε n kó betǝmbè.

Beè yóó dì tieke kémbo.

¹⁰ Bèè bo n wammú beè yó ncēm̀m̀

ipe nè sibóó Sanəə biriku

kè Akəə kəku ntú dinaacēnhò.

¹¹ Díndi bèè né n dootóo mí ndi Yiè nKuyie

ke yè n tāsààrì kpéi ke pãā ndibəə Kati tidiiti

ke waə nyeyunatè ke cou menaə dibəə bè tu dì Menii.

¹² N yóó duó nkè bè di kuə mudoò mieke nke,

di bo nnínkú di núu kè bè di feu,

ke yé n di yumè kè di cǝkéké, kè n náá mbá di í ncóú.

N yè ndèè í wenni di né de ndəəri.

N yè n yí dó dè di de ntãāté.

¹³ Deè kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie kè n tú

n tǝmbè bo nyo nkè dè sànnè,

kè dikònnì né di bo,

n tǝmbè bo nyè mbè dómè,

kè sinéyēĩ né di kəu.

N tǝmbè bo nyānkunè diwèi,

kè ifei né di bo.

¹⁴ Diwèi bo mbo n kó betǝmbè kè bè nyíú,

kè meyeñcaàrì m̀ né di bo kè di kuə.

¹⁵ N yóó di kuəmu, kè di yètèe naā ndibenkèrì

kè n kó benitibè n tãāté bè ní yè yu képarikè ke d̀:

Ti Yiè nKuyie nni nkuə kù kùə mèè botí de kó
benitibè.

16 Wèè níí bo ndó n kó mesàà ò níí yó n yú ke dò:
 nè Kuyie ntimóm̄m̄nti kòku,
 ké mè p̄t̄é.
 Kè wèè d̄s k̄eparikè, ò níí yóó parikènè n yèt̄irì ndi.

Kuyie nyóó d̄d̄m̄è ketenkè p̄ankè nè k̄eĩnkè

Mí nKuyie n t̄enk̄e báá dentení meyeñcaàrìm̄è mèè
 p̄ēēt̄é me kp̄éí.

Mí nKuyie n yóó mè k̄eĩmmu.

17 N yóó d̄d̄ k̄eĩnkè p̄ankè nk̄e nè ketenkè p̄ankè,
 bá òm̄òu báá dentení d̄èè p̄ēēt̄é de kp̄éí,
 òm̄òu t̄enk̄e bá ntoti o yèmm̄è de kp̄éí.

18 Dí nyānku nè diwèì k̄è di yèmm̄è nnaati s̄āā.
 N yóó d̄d̄ d̄è kp̄éí.

Sedisademmu eì bo ntú diwèì k̄peri,
 k̄è di n̄it̄ibè mbo kuyèñnaatí mièke s̄āā.

19 Diwèì yó nni mbon̄emu Sedisademmu k̄è nní
 nyānku n n̄it̄ibè kp̄éí.

Òm̄òu t̄enk̄e báá k̄è Sedisademmu mièke
 didabònni nè éyooì!

20 De m̄d̄nni dibík̄emp̄èt̄irì t̄enk̄e báá kú,
 òm̄òu me mbáá kú o b̄énti.
 De m̄d̄nni wèè bo mm̄òke yebie ntekòùt̄è (100) k̄ékú
 ò b̄èñt̄ému.
 De m̄d̄nni wèè bo kú ke í t̄ùòke yebie ntekòùt̄è (100)
 Kuyie nc̄ōō wènwe

21 De m̄d̄nni n n̄it̄ibè níí bo maá sic̄ēĩ k̄é nsi ā,
 k̄éíí kú detie k̄écáák̄é de be.

22 De m̄d̄nni bè t̄enk̄e báá maá k̄òo t̄òu m̄òu ta,
 bè me mbáá f̄íí kú detie n k̄òo t̄òu m̄òu cáák̄é de be.
 Be we kó kusū kú yó mm̄ànnè detie nk̄p̄eȳe mam̄è
 mme,

4 N tããtému ke bo duó nkè bèè yà meyei,
 be kãm̀b̀ù̀t̀i duò dè n yóó de mbè b̀onté,
 n yu ke yumu òm̀òu me nyí c̀òúté,
 kè m b́ei nhò̀m̀òu me nyí n t̀ènné,
 ke né d̀òò m baa yē n yí d́ó dè,
 n yete dè bè né de ntããté.

Kuyie nyóó dentε kéteemmè ku k̀abe

5 Díndi bèè kãm̀b̀ù̀t̀i duò ti Yiè nKuyie nnáànt̀i,
 keènè kù tu mù: Di k̀abe bèè di níí nke di yetírí di yu
 m̀èè k̀p̀éí n yètìrì.

Bè di daúmu ke tú:

Ti Yiè nKuyie mb̀enke ku kpeti kè ti yà di kó diwèi,
 de yembè beè mómm̀ambe yóó di ifei.

6 Kénténè di bo keè kutoweku kùù dàátí dihei.
 De kó metammè yìèní Kuyie nc̣iè̀tè nte.
 Ti Yiè nKuyie nkó metammè mme,
 kù yietì ku dootit̀abè mbè bè m̀annè t̀ì yeti.

7 Siyạ̣̃ èi í kuó ntip̀òut̀i ke né na ke peité,
 di kpaá ke tú di bo kuó ntip̀òut̀i ke p̀anke peité
 denitidabire,

8 We nkèè t̀ì mbotí diyìè marì?

We nyà diè mbotí nè ti bomè?

Dihèi ạ̣̃ í nhãnné diyìè òm̀áà,

kubotí ạ̣̃ í nhãnné dim̀ònnì òm̀áà,

Siyạ̣̃ yie k̀p̀ere né me nd̀òò,

ò í kuó ntip̀òut̀i ke p̀anke peiténí initidabí.

9 Mí ndi Yiè nKuyie m bo nte kòo nitip̀òkù p̀òut̀i bi
 kòò né báá peitáà?

Mí nwèè ạ̣̃ nte kè debiree yènní, m̀i bo dè dìtinnáà?

Mí nKuyie nkùù di te m̀i ti ndi beke.

10 Díndi bèè dó Sedisadεmmu dí nhò wě́hínè ke
yānku,
dè ndi naatinè o kpéí.
Díndi bèè do kuò nSedisadεmmu kũũ tiiténè tihautì.
11 Di yóó yāámu o me kénsànnè kè dè di bántè.
Di yóó sōmu o miεεrè di dómè.

12 Kè ti Yiè nKuyie nsɔɔté kébéi nke dò:
N yóó tɔní diwèì ndi Sedisadεmmu kè di mpũḍḍ
nkukó nkōme,
menie nhḥḥ ta kukó nképiemmè,
kutenkù kó tikpàtì yóó me nhò píε.
Bè bo ndi pĩεke ke di yāānko,
ké ndi úúkú ke di wáàrì.
13 Onitipòkù ḥ mbáá mmèè botí o birε,
n yóó di bántè meè botí Sedisadεmmu miεε.
14 Di yóó dè yàmu kè di yèmmèε narike,
kè dí bité fεĩnkèmbóntaafè ḥḥ dúóté kè timútì
dòòmè.

Ti Yiè nKuyie nyóó benkemu kù nìtìbè kù kpeńnimè,
kè ku dootitòbèε yà ku miεε dòmmè.

15 Ti Yiè nKuyie nkèrínímu muhāā mmiεε,
kè ku kpàrìnaasēĩ fĩmmú fεfòdónfè kōme.
Ke bo peite ku pèì nè kemieke, kétuɔ mbenìtìbè
fεhāādeènfè.

16 Ti Yiè nKuyie bekùnè muhāā mmu
nè dikpàrisiè ndi kù tièmmè benìtìbè.
Kù bo kuɔ benìtìbè kutenkù kè bè nsũ.

17 Bèè wènkùnko bemáà kécánnìnko ke kòrì depeńnè
kó yebòkè borè,
ke tũũ nhobɔɔyiè nfōnkúò,
ke cáá nyefōnkè, nè yetìrè, Kuyie nyete dè.

De yembè yóó kúmu dimònni dìmáà.
Mí ndi Yìè nKuyie mî búi.

18 N yému be dòrìmè nè be yeñtotí.

Kuyie nyóó tímmè ku kàbe

Kè Kuyie mbéi nke dò: N kéroomu ke bo tí nyibotí imòu kàbe, kè bèe yà n kó tikpeti. 19 M bo dò mèbenkùmè yebotè cuokè, kè ye kàbe bèè yenténè m beénti m bo bè tō nyibotí tēi miēke, Tadisisi nè Puti kperi nè Dudi kperi, bembè bèè tu betāntāūbè, m bo bè tō nyehékè détiyè, Tubaadi nè Yafāā. Bèè í kèè bè nàámmè n kpéi, bè mu nyí yà dè n kpeti. De kó benitibè bo náké n kpeti ibotí tēi. 20 Kè n tō mbè ntouní di tebíi sù bo ibotí imòu miēke. Bè bo mbè touní nè sisēi nè sikpārīnaasēi, nè sisēi tēsi sù mūmmu. Kè betòbè ndeke yesāmmarīnnarè nè yòyóbè. Ke kũñnnènni n tāsàarī Sedisadēmmu ke n duò. Isidayēeribe ò nni mpāā mmèè botí yepārè, ke āā yebò sààyè miēke ke touní n cīètè miēke. Mí ndi Yìè nKuyie mmî me nyē. 21 Be miēke m bo tānké ikuó niùbè nè Defibe mí ndi Yìè nKuyie mî búi.

22 Kēīnkè pānkè nè ketenkè pānkè n dòò kè bo mēè botí, di kó kuwuò yó mme mbo nè di kó diyètiri.

23 De mōnni benitibè bēmòu
bo nkārīnī m borè bá wèè tānkù,
bá tēè om̄pùtè ke ninku n yìkè
mí ndi Yìè nKuyie mî búi.

24 De mōnni benitibè bèè yete n kpeti
bè bo kú kénduó kè benitibè kārīnī ke bè yàu.
Yēbiè yèè càá mbe kōnti yè í yóó kú,
muhāā mmùù bè tùò mmù í yóó kú,

βε κπεε βο ndò nyisəke benìtibè beməu κρεί.

Bibiri Kuyie Nnààntì Pátírì
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 1 Jun 2022

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16